

הוקדים

המגזין לריקודי עם ומחול

ספטמבר '88

שלום '88 ת"א

5-ש"ח

רוקדים

המגזין לריקודי עם ומחול

צילום השעה: להקת שלום 88 - תל אביב
כוראוגרף ומנהל אמנותי - גברי לוי
טלפון להזמנות 03*239777

עורך אחראי משה קליסקי
עורך: ירון מישר.

עורך מישנה: קובי שם טוב

עריכה גרפית: ויויאן סהר

צלמים: פיליפ מטראי, משה שורץ

משתתפים: (עפ"י סדר א"ב):

תמר אליגור, נעמי ארגוב, רות

אשכנזי, אבי ברקוביץ, ברכה

דודאי, רפי דמר, ד"ר דבורה חמי,

ירון מישר, עדי סולקין, ד"ר צבי

פרידהבר, יוסף פרנקל, מירי

קרימולובסקי, קובי שם טוב, רינה

שרת.

ועדת מערכת: (עפ"י סדר א"ב):

תמר אליגור, יואב אשריאל, יונתן

גבאי, ברכה דודאי, תרצה הודס,

יעקב לוי, שלמה ממון, הלל מרקמן,

משה פנקס, רות פרדס, ד"ר צבי

פרידהבר, ד"ר דן רוני, רינה שרת.

מחלקת מודעות: טל. 03-259319

03-5709947

מינויים ומכירות: תהילה תקשורת

ושיווק בע"מ 03-259319

סדר מחשב: ת.מ.א.

הפרדוד: גרפאור

לוחות: אל גמא

דפוס: הכורכים

הפצה: אטלס

הפקה: מרכז ההקלטות לריקודי

עם נוריק 17 בני ברק 51243

03-5709947

הוצאה לאור: תהילה תקשורת

ושיווק בע"מ 03-259319

כתובת המערכת: תהילה -

ציטלין 4 תל-אביב 64965 טל.

03-259319

עמוד 20

ריקודי שנות ה-60 -
מאת נעמי ולינג'י ארגוב

עמוד 21

ריקוד בעין בוחנת
מאת תמר אליגור

עמוד 22

ההסתדרות במחול

עמודים 24-25

להקת שלום 88 - בת מצווה.

מאת עדנה אשל

עמוד 4

בעקבות כרמיאל
מאת ברכה דודאי

עמוד 5

פסטיבל כרמיאל ממשיך
מסורת דליה?

מאת דר. צבי פרידהבר

עמודים 6-7

מסביב לעולם בכרמיאל

מאת אבי ברקוביץ

מופע הפתיחה 2000 שנות מחול - פסטיבל כרמיאל
צלום: רפי מורטל

עמוד 26

עוגה, עוגה, עוגה
מאת עדי סולקין

עמודים 28-29

רוקדים כותבים

עמודים 30-39

לוח רוקדים

עמודים 42-43

היופי בעולם האפור של באוש
מאת יוסף פרנקל

עמוד 46

כל האמת על מחול אירובי
מאת דר. דבורה חמי

עמודים 12-13

אגדתי הצייר
מאת מירי קרימולובסקי

עמוד 14

הילד הסורר של המחול
הישראלי

מאת אבי ברקוביץ

עמוד 16

על פסטיבל מחול כרמיאל
רות אשכנזי

עמוד 19

סקר ריקודים חדשים
מאת ירון מישר

דבר העורך

פסטיבל המחול כרמיאל מאחורינו. יחד עמו ועם הקייץ שחלף, זכינו לפסטיבלים רבים וביניהם פסטיבל ערד - אל הנגב, פסטיבל הפולקלור בחיפה, נתניה, טבריה, בקעה אל גרביה, אשדוד, אשקלון, ונראה שהרשימה אינה שלמה. לקהות מחול רבות הופיעו בפסטיבלים בחו"ל, ובקיצור, עם ישראל חגג במחול ובשירה. לא הצלחנו לעקוב מקרוב אחר כל הארועים. מטבע הדברים, פסטיבל כרמיאל, הגדול מכולם, הוא הנושא המרכזי הפעם וההדום שעורר באים לביטוי בגליון שלפניכם.

מגזין רוקדים זכה לתגובות בטלויזיה ובעיתונות. אלפי הגליונות שניקנו בחוגים ובדוכני העיתונים, מאות המינויים בארץ ובחו"ל שכבר חתמו על מנוי שנתי, והמכתבים הרבים הזורמים למערכת, כל אלה נותנים לנו הרבה תקווה, מרץ וכוח להמשיך. בגליון זה אנו פותחים בתחרות צילום שנושאה "זוגות במחול". אנו בטוחים שיש לכם הרבה תמונות ורעיונות לצילום. קדימה לעבודה!

גם הפעם, בצד המחול העממי הישראלי, עוסקים אנו בתחומי מחול שונים וביניהם: המחול האירובי, הבלט, שנות ה-60, ריקודים לילדים, ריקוד עממי בפולין ועוד. מדורים ישנים חזרו להופיע וגם לוח ההרקדות בחו"ל מופיע הפעם. בעיית עידכון החוגים ע"י המדריכים בארץ עדיין לא באה על פתרונה המלא, גם כאן אנו מצפים ליותר שיתוף פעולה. עומדים אנו בפני שנה חדשה שתביא עמה, ללא ספק, התפתחויות רבות גם בשדה המחול. אנו מקווים שנגלית לשפר את המגזין, ומצפים מכם הקוראים לשיתוף פעלה בדיווח, כתיבה, עצות ועוד. ולסיום, נאחל לכל בית ישראל שנה טובה, שנת שלום וכמובן הרבה, הרבה מחול.

קריאה מהנה
העורך.

פסטיבל כרמיאל ויזכירו לנו את טעם הפסטיבל לאורך זמן, גם אם המחלוקת לגבי תוצאות השיפוט קיימת.

ארגון למופת וחשיבה מסודרת כהמשך לפעולת הסדנא למדריכי מחול - הביאו לאירוע ברמה גבוהה.

5. פירסום

הפירסומת הציגה את פסטיבל כרמיאל כפסטיבל בעלותם ובלעדיותם של יותן כרמון ועירית כרמיאל.

יש להצטער שהפרסום לא נתן ביטוי לעבודה, לקשר, לתמיכה, למאמץ ולמעמד של משרד החינוך והתרבות - המחלקה לאמנות ולמרכז החינוך ולתרבות של המדור לריקודי עם. שלא לדבר על ציוני שמש של אנשים שנסאו בתפקידים מרכזיים.

כדאי לזכור שללא שני גופים מרכזיים אלה העושים עבודתם נאמנה לאורך שנים לא היתה נסללת הדרך לפסטיבל זה.

6. בעיות ארגוניות

להפיק פסטיבל בקנה מדה כזה מן הכוח אל הפועל זו עבודה המחייבת מטה מתאים והסתעפויות אירגוניות עם מירכוז. במקרה שלפנינו היה הפיצול רב. כל גורם עבד לעצמו אם כי היו כותרות וועדות. כל הפונקציות לא יצרו תיאום ולא עבדו כמטה אחד. המרכז לחינוך ולתרבות בוועד הפועל של ההסתדרות היה מנותק מהמרכזיות של הפסטיבל ניהוק פסי ובעקבות כך, לעיתים גם תכני, על אף היותו הגורם המרכזי בנושא ריקודי העם: להקות, מרקידים ריקודי עדות ומיעוטים.

7. מועד הפסטיבל

אין ספק כי העיתוי שנבחר היה בלתי מתאים. השבוע האחרון של הילמודים במערכת החינוך, זמן המהווה בהחלט בעיה קריטית לגבי קהל ורקדים. יש לחשוב על זמן מתאים וכן על תדירות האירוע. האם יש לקבוע מועד ולחזור על הפסטיבל מידי שנה, או כל ארבע שנים כמו בדליה.

מסקנות

בעקבות ההצלחה ולאור האמור לעיל יש להוציא מסקנות על מנת לתקן ולשפר בכל התחומים המוזכרים.

חושבני, שמקומו הטבעי של מטה הפסטיבל הוא במרכז לתרבות של ההסתדרות על מנת שיהיה תיאום בין הפונקציות השונות: אירגון, אומנות, פירסום, יחסי ציבור.

תנועת המחול העממי חייבת לקבל יתר תנופה ודגש.

ולסיים

למרות הליקויים שהיו בקשר בין הגופים המארגנים, היה שיתוף פעולה מלא בין להקות, מדריכים ורקדים שהיו בכמיאל ונטלו חלק בקיומו של הפסטיבל. עבדו יחד באהווה ובשיתוף פעולה מלא באווירה נפלאה וללא תחרות אישית כשותפים למטרה. אין ספק שזה תרם להצלחה, ולכלם מגיעה התודה.

להקת מחול כרמיאל במופע במת"ס

בעקבות כרמיאל

ברכה דודאי

מנהלת המדור לריקודי עם

פסטיבל המחול כרמיאל והצלחתו מאחורינו. דווקא על רקע של הצלחה, שאינה מוטלת בספק, קול יותר לערוך חשבון נפש.

ההצלחה היא שלנו! כי ללא עבודה קבועה של להקות, חוגים, מדריכים ומרקידים לא היו הדברים נראים כפי שנראו.

כשעל כל זה מנוצח בכישוריו האמנותיים ויונתן כרמון שלא חסך מאמצים והביא למימושם של הדברים. הוא הדריך וסחף את מדריכי הלהקות ויצר עבודת להקות משולבת במפגני מחול ססגוניים.

למותר לציין שההישגים קבלו את בטויים אולי ובעקרו בזכות רוח ההתנדבות והעשייה של כל הנוטלים חלק, אוהבי המחול ומוקיריו במשפחת אנשי המחול העממי.

העיר המארחת כרמיאל אכן התאימה מבחינה טופוגרפית וארגונית במובן המלא ועמדה במבחן המשימה. הלהקות והרקדים הנוו מיתם וממקומות נאותים להופעות ולמגורים אם כי נעשו שגיאות שנבעו מחוסר ידע ואותם יהיה צורך לשפר בעתיד.

אצהרים או/ו חנות.

1. מקומו של המחול האתני הצגת המחול האתני בדרך של הווי

על כר הדשא היתה אירוע שאיפשר את החוויה. פינות מוקצות לכל קבוצה ויחד עם זאת נוכחות משותפת של לראות ולהראות. אולם, העיתוי לא אפשר את מעורבות הקהל כמצופה וה"ניחוח" לא הועבר דיו.

אין ספק שיש לתת את הדעת על שילובם הממשי של ריקודי העדות ולהביאם ליתר חזותיות על ידי שיתופם במצעד המחוללים, בנוכחותם בבמות כיאה לאלה שתורמים כה רבות בפיתוח המחול שלנו ובהשפעות עליו כפי שזה מורגש בריקודי העם ובריקודי הלהקות.

2. הריקוד העממי

א. מפגש רוקדים - האם היה זה?
בארץ רוקדים היום כ-200,000 איש. כולם אוהבים את המחול העממי, ואלה ברובם לא הגיעו לכרמיאל. על כך יש לתת את הדעת. פסטיבל המחול צריך להיות כיווס רוקדים כשהמרקידים מובילים את אנשיהם ומכניסים את הפסטיבל לתודעת הציבור.

ב. מפגן הישגים של להקות

הערב השלישי היה אמור להציג מפגן הישגים של הלהקות. נוכחותן של להקות חו"ל הרוקדות ריקודי עם בערב שכזה יכול היה לתרום, לגוון ולהראות את האהוב ברפרטואר שלנו בארצות חוץ לארץ. יתירה מואת, להקות עדות ומיעוטים היו עשויות לגוון את התוכנית ולהוסיף לה נופך. גם להקות מהרמה הבינונית יכולות למצוא את עצמן משתלבות בתוך אירוע של פסטיבל במופעי אחר הצהרים או/ו חנות. השילובים הם חלק מאופיו של פסטיבל ומתחייבים ממנו.

1. מפגש עם רקדני חוץ לארץ

לקבוצות ולמרקידים מחוץ לארץ היתה צפיה למפגשים מתוכננים עם קבוצות ריקוד ישראליות אך זו לא התממשה בשל אי התחשבות מתוכננת בצורך זה. וכך לא נוצרה העברה של מסרים בתחום ריקודי העם שלנו כיום.

3. שילוב מחול עממי ואמנותי

הופעת להקות עממיות לצד להקות אמנותיות מקצועיות היה שילוב שהוכיח את עצמו. לכל להקה הוקצה מקום זמני ואפשרות הגיוון וההרחבה האמנותית הצדיקה את עצמה. אלא, שיש לתת את הדעת על כמות הלהקות המקצועיות ולדאוג לשווי משקל בין המופעים. שילוב זה היה עשוי להיות טוב יותר באם היתה נוצרת דריסטריות המובילה להפריה הדדית.

4. תצוגת מחול ולחן

רעיון התחרות עורר מחלוקת ועמדות שונות לגבי עצם המהות. לא כל כך לגבי הלחן כמו לגבי המחול העממי.

הרעיון של ריקוד עם ופרסים לא נתפש כחיובי אצל רבים מאתנו. ובדעבד, על רקע המציאות והריקודים המתחברים חדשים, לבקרים ללא מיון, ביקורת והדרכה, הרי שמעמד זה בכרמיאל אפשר מצב של הסתכלות פנימה, הערכה דווקא באמצעותם של אנשי מקצוע הרגישים לנושא שלנו.

לדעתי, למרות הבקורת המעמד הוכיח את עצמו והצדיק את מיקומו במסגרת פסטיבל. השדה קבל מספר ריקודים מבוקרים - חומר לעבודה ולבחירה ע"י המדריכים. אני מקווה שריקודים אלה ילכו איתנו גם אחרי

להקת "ענבל" בהיכל התרבות

ומרות גדולה לקחו על עצמם מארגני פסטיבל המחול בכרמיאל, בהכרזים על פסטיבל זה - לפחות בחלקו העממי ורק על כך נדון ברשימה שלפנינו - כממשיך מסורת חגיגות המחול או ליתר דיוק הכנסים הארציים לריקודי העם שנערכו בקיבוץ דליה בין השנים 1968-1944.

יאמר מיד ובראשיתם של דברים באופן ההחלטי ביותר, לא היה בין פסטיבל כרמיאל לכנסי דליה כל דבר משותף, כל חידוש או ייחוד בכל הנוגע או הקשור לריקודי העם הישראליים. נהפוך הוא. ההרקדות ההמוניות שהיוו אולי את הסממן העממי היחידי בכל אירועי ריקודי העם שנערכו בפסטיבל, כאלה ישנם בארץ למאות במרוצת השנה ובכל ימות השבוע בכל רחבי הארץ, ולא היה בהם צורך מיוחד לקהל עשרות האלפים המשתתפים בהם בכל ימות השנה בפסטיבל זה דווקא.

היכן הריקוד הישראלי

ההופעות הייחודיות של להקות המחול העממי, שרוכזו באולם הספורט המקומי, רוב רובו של קהל באי הפסטיבל לא היה מודע להם והוא אף לא ראם. הופעות אלה הראו בעליל, עד כמה דלונו בנושא זה. צפיתי למעלה משבע שנות בהופעותיהם של הלהקות מן הארץ ומחוצה לארץ - האחרונות מודרכות ברובם על-ידי יורדים וכן חבריהם רובם יורדים או בני יורדים ושואל אני, היכן היה בהופעות האלה ריקודי העם הישראלי? בכל אותן שעות בהם צפיתי במחרוזות שהוצגו לפנינו, לא מצאתי בהם - להוציא מחרוזת כלשהי, שהיתה בנויה על מחרוזת בודדת שהציגה במרכזה מרפטואר ריקודי העם המוכרים, אותה היתה מחרוזת שהועתקה מאוצר המחרוזות הראשונות והטובות של יונתן כרמון, מחרוזות שמתוכן צמחו בעבר הרחוק מהיפים שבריקודי העם שלנו, כמו הריקודים: "אל תירא", "הרועה הקטן", "ימין ושמאל", "דודי לי" ואחרים, שלחם לא נס עד היום. היכן ועלמנו אותן מחרוזות, שמתוכן צמחו לנו ריקודי העם מסוגם של אלה? דרך יצירה שיונתן כרמון בהמשך דרכו היצירתית הוניחם לטובת הכוריאוגרפיה המופשטת ורבים מן היוצרים שבאו אחריה העתיקו שיטה אחרונה זו, מבלי שתהיה בידם אותה רמה טכנית - ריקודית שנדרשה לכך, כפי שהיתה בידי יונתן.

ובם של יתר המחרוזות שהעלו הלהקות השונות בהם צפיתי, היו בניויות על כוריאוגרפיות חופשיות ללא זיקה כלשהי לריקודי העם שלנו. חלק גדול מהם היו אף בניויות בגיבוב מנגינות שתוכנם המילולי והמוסיקלי לא

פסטיבל כרמיאל ממשיך מסורת דליה?

מאת צבי פרדהבר

תאמו אחת את השניה ולא כל שכן את השמות שניתנו למחרוזות, כפי שהוכרו עליהן. באותה צורה יש להתייחס גם לגבי תלבושות הלהקות שבחלקם היו חסרות טעם ובלשון המעטה הם היו "קייטש". בימי הפסטיבל התקיימה בין יתר האירועים, גם תחרות מלחינים, לבחירת לחן ישראלי שיתאים במיוחד ליצירת ריקודי העם ישראלי. באירוע זה, נעדרו כמעט לחלוטין כל אותם מדריכים "יוצרי ריקודי העם" ו"כוריאוגרפים", שלמעשה להם היתה יעודה תחרות זו לשם יצירתו של הקשר בינו לבין עמיתיהם המלחינים הישראליים. דבר אחרון זה הוכיח לנו בפעם המי יודע כמה עד

כמה תלושים ומנוכרים הראשונים מהשותף ליצירתם המלחין. דבר זה אינו אומר רק דרשני, אלא מצביע על התוצאה שהצבעתי עליה לעיל, בעניין חוסר טעם, התאמה בין היצירה המוסיקלית והנרקד.

לא בנוסח הכרמון

וכאן באים אנו לערבי ההופעה הפומביים: עם כל היותם של ערבי ההופעה מבצעים כהלכה כמופעי ראווה, שנערכו בטוב טעם ובמקצועיות המאפיינת את פועלו של יונתן כרמון, חסרו הם בכל זאת מן המקוריות העממית, שהתבקשו ממופע שכהו על פי תוכנם המוצהר של מארגניו.

במיוחד בלט הדבר בהצגתם של מסורות הריקוד של עדות ישראל והמיעוטים בערב הראשון. האין בארץ להקות פולקלור של בני העדות והמיעוטים, שניתן היה לשלכם ביתר אותנטיות להצגת מסורותיהם הריקודיות ולא בנוסח כרמון, כפי שהדבר נעשה בעבר בכנסי המחולות בדליה ובאירועי מחול פולקלוריים רבים ושונים שנערכו מאז בארץ? מה היה השיקול לדחוק לקרן זוית ולהציג את מסורות העדות לפינות הווי, שרובו של קהל הצופים שבא לערב ההופעה הפומבילא ראם כלל? זה, לעניות דעתי, עלבון לבני העדות שטרחו ובאו לפסטיבל זה. מדוע ערב ההופעה הפומבי השני, שולבה דווקא להקה אתנית אחת מבני המיעוטים - ואין לי דבר נגד שילובם - אך האם בכל יוצגה והועלתה רוח דליה? למארגנים פתרונים.

א נטי חינוכי היה להביא למופעים שכאלה את תלמידי המפעל המבורך "בית-ספר רוקד", כדי להראות להם את האנטי תיה של ריקודים ישראליים, עליהם הם מתחננים.

לסנוור את עיני הציבור במופע ראווה ויהיה מרשים ככל שיהיה - והוא אכן היה כזה - ולומר לו, אלה ריקודי ישראל. זוהי יותר מאחיות עיניים. הדבר מבאי לחינוכו של ציבור הרוקדים ובמיוחד ה"כוריאוגרפים" לריקודי העם, לזלוול בריקודי העם הישראליים ולהציג במקומם "קייטש" כוריאוגרפי, שאין לו דבר וחצי דבר עם ריקודי העם שלנו.

לחזור למסורת

וליומרה נוספת של מארגני הפסטיבל. הכרותו של ראש העיר, להפוך פסטיבל מחול זה לאירוע שנתי במימדיו ותוכנו. כפי שהועלה זה שחזינו בו, הוא מן הדברים של מס שפתיים כלפי חוץ, שטר, ששום מוסד לא יוכל לעמוד בו ולפרועו. באם נרצה להפוך פסטיבל כרמיאל למה שהוכרו עליו לפני קיומו, כלומר: כמחליפו או כממשיך מסורת כנסי המחולות בדליה, מן הראוי למארגניו לעשות חושבים, לחזור לעממיות הכנה של כנסי דליה, לערכו בפרקי זמן קצובים של שלוש ארבע שנים לפחות, כדי שיוכלו העוסקים במחולות העם, לסכם את פועלם בין אירוע אחד למשנהו, כפי שהיה מנהג ביסודם של כנסי דליה, שהיו כנסי סיכום היש הנוצר בין כנס לכנס, וחיפושי דרך למקורות ישראלית שבמחול העם הישראלי.

מסביב לעולם בכרמיאל

מאת: אבי ברקוביץ

...יש בלוס אנג'לס איזור מיוחד שיש בו פריחה של מועדונים לריקודי עם ישראלים והוא נקראה ה"VALLEY" אבל בסך הכל הם אמריקנים והם רוקדים בשמחה גם בדיסקוטקים.

להופיע בפני כניוס של מפלגת הלייבור הבריטית. בכרמיאל, היתה זו עבורם הופעה ראשונה מחוץ לגבולות בריטניה והם רקדו את: "הורה אור", "תוף מרים", "שבת" (ריקוד חסידי) ו"אהבת הדסה".

להקה הצעירה ביותר (גיל ממוצע 22) הגיעה מגרמניה. הקבוצה הורכבה מחובבי ריקודי עם מברלין, דיסלדורף ופרנקפורט. זאת לא הפעם הראשונה שהם נפגשים זה עם זה, בכל שנה מתקיימים בגרמניה מחנות של נוער יהודי שהפעילות העיקרית בהם היא ריקודי עם. בכרמיאל הופיעה הלהקה הגרמנית עם "הורה

בארועים של הקהילה היהודית בקנדה, הם מגיעים גם לערים הקטנות ביותר ברחבי המדינה, הרפרטואר שלהם מגוון מאד: ישראל, חסידי ומודרני, הכוראוגרפים, חלקם מישראל וחלקם מקנדה, חלק מן הריקודים חוברו ע"י שנים מחברי הלהקה בעצמם, ללהקה אין מנהל כולם נוטלים חלק במלאכת האירגון ומשיך בסיוורו מסביב לעולם ונגיע ללונדון. מוריס סטון, מנהל חשבונות במקצועו, ביקר בארה"ב, ראה שם את וקדים והחליט שצריך משהו בימה גם באנגליה. בהתחלה התחילו בחוגי ריקודים של תנועת הנוער של "הבונים", כיום יש בחוג של מוריס סטון 300 רוקבים באופן קבוע מדי שבוע בלונדון, וסניפים חדשים נפתחו גם במנצ'סטר ובליברפול. כן, בליברפול, בירת הפופ הבריטי, רוקדים הורה, וגם קהל לא יהודי מגיע להקדנות.

מוריס מצייץ שתי מטרות לחלום ריקודי העם שלו: הראשונה – קירוב יהודים אל היהדות וישראל, ובשניה העלאת רמת האהדה בגויים כלפי ישראל.

בכרמיאל יצגה את לונדון להקת

מנהל הלהקה, אם כי הוא מתעקש לומר שכולם נוטלים חלק בעבודת הניהול, אבל מדגיש כי אף אחד בלהקה הוא לא רקדן מקצועי, גיל המשתתפים נע בין עשרים לשלושים וחמש ויש בה ארבעה רופאים. הלהקה הורכבה במיוחד לכבוד פסטיבל כרמיאל משתי להקות בוסטוניות, האחת: להקת "המקור", קיימת כבר 18 שנה, מופיעה בד"כ עם תזמורת חיב בריקודים מגוונים ונסיון להיות אוטוטים בריקודים מזרחיים, חסידיים, ותימונים ואפילו ריקוד לדינו. השניה נקראת: "סעדיה הצורה והגמלים החשמליים". לפני כעשר שנים ישבו כמה נגנים בבוסטון על רקע הפאנק והגל החדש והחליטו להקים להקה, חשבו: אילו היתה קמה להקת פאנק תימונית, כיצד היתה נקראת? ומישהו הגה את השם המטורף הנ"ל וזה נשאר שם בלהקה גם כאשר לפני 8 שנים הפכה ללהקת מחול, גם להם מחולות אוטוטים מזרחיים והמיוחד שבהם נקרא "רומניה" שהוא למעשה ריקוד סלאבי.

שכנתה הצפונית של ארה"ב יוצגה בפסטיבל ע"י רקדני "שלוס-קנדה" מוונקובר, חלקם קנדים וחלקם הגיעו

ת ארתם לעצמכם בני נוער בברלין רוקדים את "הרועה הקטנה"? או אולי דמיינתם לכם רופא לונדוני בן 40 מדלג את "אהבת הדסה"? מי שפגש בפסטיבל כרמיאל את הלהקות האורחות מחו"ל יכול היה להיווכח כי תופעות כאלו הינן שכיחות ביותר. שתי להקות גדולות בלטו מארה"ב, הראשונה "הפרפרים" מניוירוק והשניה "קשת חיים" מלוס אנג'לס. שתי הלהקות מורכבות מיהודים אמריקנים, וישראלים יורדים או כאלו שלומדים באמריקה. כמעט כל החברים בלהקות למדו לדבר עברית אם כי בחזרות הם מדברים אנגלית, גיל הרוקדים נע בין 20 ל-40, רובם נשואים ויש גם ב"קשת חיים": ישי וסילביה, ששניהם רוקדים.

רות גודמן אחראית על "הפרפרים" מניוירוק מספרת כי הלהקה מנסה לשלב מחול עממי עם מחול מודרני וקלאסי, רות היא האחראית גם על מחלקת המחול ישראלי בארה"ב והיא מארגנת שם פסטיבלים למחול, מרכז לתקליטים וספרים על ריקודי עם ומגאזין שנקרא "הורה" שיוצא באנגלית. ריקוד אחד של הלהקה הקסים את קהל הפסטיבל בכרמיאל באופן מיוחד, הוא נקרא: "ריקוד שאגאל", כוריאוגרפיה של שולמית קובל. הריקוד מורכב מדמויות הלוקחות מצוירי שאגאל: תיש, חתן כלה, היהודי הנווד ושאר דמויות העירה במזרח אירופה.

מנהל להקת "קשת חיים", איתן אבישר, הוא גם הכוריאוגרף שלה בלהקה זו בלטו אלמנטים "שורשים" יותר, יסודות מרוקאיים ותימונים בריקוד. כן, כן, ועם ריקודים ים-תיכוניים כאלו הם מופיעים ברחבי קליפורניה, בעיקר בפסטיבלים, בתי כנסת וחגיגות חתונה ובר מצווה. הלהקה מגובשת מאוד מבחינה חברתית, הם יוצאים לרקוד יחדיו גם מחוץ לחזרות. יש בלוס אנג'לס איזור מיוחד שיש בו פריחה של מועדונים לריקודי עם ישראלים והוא נקרא ה"VALLEY" אבל בסך הכל הם גם אמריקנים והם רוקדים בשמחה גם בדיסקוטקים. בשתי הלהקות התרגשו מאוד מהופעה בפני קהל ישראלי, אמרו שזה קהל שמבין בריקודי עם, אי אפשר לעבוד עליו, הוא לא יקנה כל דבר "על עיור", כמו הדודות הטובות באמריקה. רק שלא היה צורך לקנות "על עיור", להיפך, פתחו טוב טוב את העיניים והננו מריקודים יפים ברמה גבוהה.

ורקודה", "קינה" וריקוד מזרחי (עם מקלות), בכוריאוגרפיה של שאול שני. למי שמתפלא כיצד מגיעים בני נוער גרמניים מרחבת הדיסקוטק אל ריקודי העם, התשובה היא – דרך תנועות הנוער ("הבונים דרוו"), מתברר שלריקודי העם יש מקום מכובד לצד הדיסקוטקים וגם קהל לא יהודי מגיע להופעות ולהקדנות.

"אורנים", 22 רקדנים לא מקצועיים בגילים 16 עד 41, הם היהודים שהגיעו לישראל ללא כל תמיכה כספית מגוף ציבורי, על חשבונם הפרטי. אנגליה, הם מופיעים בערבי פולקלור בלונדון וגם בערים שמשכיב כמו בירמינגהאם, מנצ'סטר וברייטון, הם הוזמנו אפילו

לקנדה מישראל וממכסיקו 15 רקדנים, כולם גרים בוונקובר ורוקדים בלהקה כבר 7 שנים. הגיל הממוצע בלהקה הוא 30, אבל יש גם רקדן בן 52 והוא, כמו עוד חברים בלהקה, איננו יהודי, הם הגיעו במקרה לחוג ריקודי עם ונשארו. הלהקה מופיעה בפסטיבלים בינלאומיים לפולקלור ובעיקר

ל הקה נוספת מארה"ב הגיעה מבוסטון והיתה שונה מאוד משתי הראשונות, לפחות בצביון ההומוריסטי אשר אפיין אותה ואת רקדיה. הלהקה "בוסתן בוסטון", זה משחק מילים עברית, מפני שבאנגלית זהו המגרש הביתי של קבוצת הכדורסל של הסלטיקס מבוסטון, אד קפלן הוא

ישראל בסיגנון עממי

בתחרות כוריאוגרפים בפסטיבל כרמיאל זכה שלמה ממן שחיבר ריקוד קלטי וחמוד ל-"מה אומרת עיניך" מאת קובי שם טוב

שם אפילו שופט זכר אחד? - יצא כדי להתווכח על המיקום והניקוד וחזר כעבור חצי שעה עם תוצאות. זה לא היה כליכך דרמטי, למרות שדן רונן ניסה להפוך את זה לארוויזיון. כבר למקרא שפתייה של תרצה הודס אפשר היה לדעת ששלמה ממן זכה במקום הראשון. הוא עצמו לא ידע זאת. הוא המשיך מיד בסיום התחרות לאולם הספורט המקומי, הנחות את הריקודים שהעלו להקות המחול שבאו מחו"ל ולא נשאר לשמוע את התוצאות. במקום השני זכה עמוס קב ושלישית היתה רעיה ספיבק. כרמיאל קטנה והמרחק בין האודיטוריום לאולם הספורט הוא לא גדול. מחר מאוד הגיעה הבשורה לשלמה ממן, שאמר: "ניסיתי ליצור משהו מקורי ישראלי. התחושה שלי היתה שהצעדים והקצב מבטאים את זה. קשה להיות מקורי וליצור משהו שלא קודם, אבל הקומבינציה של הצעדים והולאס עשו את זה כנראה. בהתחלה חשבתי שהשיר "מה אומרות עיניך" יהיה יומרני מדי. אני רואה שזה תפס".

- נראה לך שהוא ייקלט טוב בהרקדות?
"אני מקווה שכן. הוא בנוי בשטף וקל לתפיסה. התחושה שלי היא שיחבבו אותו. בכל מקרה, כאן ההזדמנות להודות לאשתי, ששיכנעה אותי להציג את הריקוד בתחרות".
- ומה תעשה בפרס (750) הגדול שהרווחת?
"לא מתעשרים מזה, אבל זה פיצוי נאה על הימים הקשים והמהנים שעוברים עליו פה בפסטיבל".

עמוס קב סובב במעגל חבורה של רקדנים, בריקוד די מסובך, שיכול אולי להתאים להופעה, אבל קצת בעיה יהיה ללמד אותו בחוג לריקודי עם, התיאום בין הרקדנים צריך להיות כה גדול, שבלתי אפשרי יהיה להפוך אותו לריקוד עממי.
רעיה ספיבק, הרקידה את להקת "אורנים" מלונדון ב"הורה סחרחרות", שיר שכבר חובר לו ריקוד, אולם קריטריון זה לא היווה הגבלה בתחרות.

משה תלם הרקיד ארבעה גברים בדבקה, לפני **שמרון בן שמעון** החייה מחדש את מיכל טל. ארבעה זוגות רקדו לצלילי שירה של טל, בריקוד חמוד וקליט.

שוקי הופמן היתה מקורית לפחות בחיבור מוזיקה חדשה לריקוד אותו יצרה במיוחד לפסטיבל. **מושיקו הלוי**, שזו לנו הזדמנות לברכו במזל מלווה את הרקדנים בצלילי חלילו. **איילת ילין** העלתה ריקוד זוגות, שנקטע באמצע בשל בעיות טכניות ואחרון היה גלעד שר, שהחבורה שהביא רקדה עם חולצות הפסטיבל את הלהיט האחרון, שמרקיד את כל הדיסקוטקים באירופה - אם ננעלו דלתי נדיבים, של עפרה חזה. הביצוע היה הפעם מקורי ולא של עפרה. צוות השופטות - אגב למה לא היה

נשמע כמו נסים קיוויתי. היוצרים עצמם הגישו לטכנאי על פי התור את קסטת השיר לו חובר הריקוד והעלו את נציגיהם לרחבה הקטנה.
ראשון היה **יענקלה לוי**, שהציג דבקה, לפי מחיאות הכפיים לא ניכרה התלהבות ניכרת. גם הדרשה לסיגנון ישראלי לא תואמת בדיוק דבקה ערבית.

אחריו **בארי אבידן**. השיר "סרנדה לך" זכה כאן לביצוע חמוד מאוד של ריקוד זוגות. הבא בתור היה **מוריס עמו**. הוא כבר הלביש את הרקדנים שלו בתלבושת אופיינית, מכנסיים כהים, חולצות רקומות, כמיטב המסורת. נראה קצת אאוט בערב הרב של מכנסיים קצרים וטריינינגים שנראו אצל שאר המתחרים, אבל בהחלט עובר.

אבי מרץ הציג ריקוד זוגות לשיר הרוסי "על הדרך".
אחריו עלה **יהודה עימונאל**, שרקד לבדו את "גולני שלי". יהורם גאון היה מתאבד אם היה שומע את הביצוע. הוא נשמע יותר כמו פלייבק של מיקי מאוס, אבל לא נורא, מה לא עושים כדי שמהירות הקסטה תתאים לצעדים.

שלמה ממן רקד עם אישתו, לوسی ועוד חבורה של זוגות ריקוד לשיר "מה אומרות עיניך". הוא ויתר על קסטה וקיבל ליווי צמוד וחי של אקורדיון. הוא זכה לתשואות ממושכות.

זה נראה היה כמו חלטורה אחת גדולה. הכל היה חברי כזה, שחבקי, נראה כאילו נעשה כלאחר יד, אולי אפילו בוליוול. למעשה זה היה רחוק מכך. הפשטות והעממיות שבאירוע הם שיקנו לו את האופי הקליל, השווה לכל נפש. אפילו האיחור הקל של חבר השופטים, שופטות ליתר דיוק, לא פגם באווירה. להיפך. את הזמן הנעימה לנו ביתניים ילדה נחמדה, שאפילו שמה לא הוזכר, אבל פסנתר זה לא חדש בשבילה וגם הקהל הגדול, כ-250 איש, לא עשה עליה רושם.

האירוע עצמו? ובכן מדובר בתחרות כוריאוגרפים, שחיברו ריקוד חדש, ואמורים היו לשכנע את חבר השופטות הנכבד במקוריותה של היצירה החדשה והתאמתה להווי המחול וריקודי העם בארץ. המתחרים עצמם, יש לציין, לא נראו כמי שלקחו את האירוע הזה כפסגת: הקריירה היצירתית שלהם. כמה מהם נראו במהלך אותו יום, אוספים כמה זוגות אקראיים ומלמדים אותם את הריקוד החדש. כדי להציג אותו כעבור כמה שעות בתחרות עצמה.

בוועדה שאמורה היתה להחליט ישבו חמש נשים נכבדות, כל אחת ותרומתה לריקודי העם והמחול בישראל: תרצה הודס, רבקה שטרומן, דבורה ברטונוב, חסיה לוי ורינה שרת. הקריטריונים שנקבעו לריקודים החדשים קבעו שעליהם להיות ישראליים בסיגנון ועממיים באופי.

את האירוע כולו הינחה דן רונן, שהתעקש להתחפש לדן כנר אבל

ישראל בסיגנון עממי

בתחרות כוריאוגרפים בפסטיבל כרמיאל זכה שלמה ממן שחיבר ריקוד קלטי וחמוד ל-"מה אומרת עיניך" מאת קובי שם טוב

שם אפילו שופט זכר אחד? - יצא כדי להתווכח על המיקום והניקוד וחזר כעבור חצי שעה עם תוצאות. זה לא היה כליך דרמטי, למרות שדן רונן ניסה להפוך את זה לארוויזיון. כבר למקרא שפתייה של תרצה הודס אפשר היה לדעת ששלמה ממן זכה במקום הראשון. הוא עצמו לא ידע זאת. הוא המשיך מיד בסיום התחרות לאולם הספורט המקומי, הנחות את הריקודים שהעלו להקות המחול שבאו מחו"ל ולא נשאר לשמוע את התוצאות. במקום השני זכה עמוס קב ושלישית היתה רעיה ספיבק. כרמיאל קטנה והמרחק בין האודיטוריום לאולם הספורט הוא לא גדול. מהר מאוד הגיעה הבשורה לשלמה ממן, שאמר: "ניסיתי ליצור משהו מקורי ישראלי. התחושה שלי היתה שהצעדים והקצב מבטאים את זה. קשה להיות מקורי וליצור משהו שלא קודם, אבל הקומבינציה של הצעדים והולאס עשו את זה כנראה. בהתחלה חשבתי שהשיר "מה אומרות עיניך" יהיה יומרני מדי. אני רואה שזה תפס".

- נראה לך שהוא ייקלט טוב בהרקדות?
"אני מקווה שכן. הוא בנוי בשטף וקל לתפיסה. התחושה שלי היא שיחבבו אותו. בכל מקרה, כאן ההזדמנות להודות לאשתי, ששיכנעה אותי להציג את הריקוד בתחרות".
- ומה תעשה בפרס (750) הגדול שהרווחת?
"לא מתעשרים מזה, אבל זה פיצוי נאה על הימים הקשים והמהנים שעוברים עליו בפסטיבל".

עמוס קב סובב במעגל חבורה של רקדנים, בריקוד די מסובך, שיכול אולי להתאים להופעה, אבל קצת בעיה יהיה ללמד אותו בחוג לריקודי עם, התיאום בין הרקדנים צריך להיות כה גדול, שבלתי אפשרי יהיה להפוך אותו לריקוד עממי.
רעיה ספיבק, הרקידה את להקת "אורנים" מלונדון ב"הורה סחרחרות", שיר שכבר חובר לו ריקוד, אולם קריטריון זה לא היווה הגבלה בתחרות.

משה תלם הרקיד ארבעה גברים בדבקה, לפני **שמרון בן שמעון** החייה מחדש את מיכל טל. ארבעה זוגות רקדו לצלילי שירה של טל, בריקוד חמוד וקליט.

שוקי הופמן היתה מקורית לפחות בחיבור מוזיקה חדשה לריקוד אותו יצרה במיוחד לפסטיבל. **מושיקו הלוי**, שזו לנו הזדמנות לברכו במזל מלווה את הרקדנים בצלילי חלילו. **איילת ילין** העלתה ריקוד זוגות, שנקטע באמצע בשל בעיות טכניות ואחרון היה גלעד שר, שהחבורה שהביא רקדה עם חולצות הפסטיבל את הלהיט האחרון, שמרקיד את כל הדיסקוטקים באירופה - אם ננעלו דלתי נדיבים, של עפרה חזה. הביצוע היה הפעם מקורי ולא של עפרה. צוות השופטות - אגב למה לא היה

נשמע כמו נסים קיווייתי. היוצרים עצמם הגישו לטכנאי על פי התור את קסטת השיר לו חובר הריקוד והעלו את נציגיהם לרחבה הקטנה.
ראשון היה **יענקלה לוי**, שהציג דבקה, לפי מחיאות הכפיים לא ניכרה התלהבות ניכרת. גם הדרשה לסיגנון ישראלי לא תואמת בדיוק דבקה ערבית.

אחריו **בארי אבידן**. השיר "סרנדה לך" זכה כאן לביצוע חמוד מאוד של ריקוד זוגות. הבא בתור היה **מוריס עמו**. הוא כבר הלביש את הרקדנים שלו בתלבושת אופיינית, מכנסיים כהים, חולצות רקומות, כמיטב המסורת. נראה קצת אאוט בערב הרב של מכנסיים קצרים וטריינינגים שנראו אצל שאר המתחרים, אבל בהחלט עובר.

אבי מרץ הציג ריקוד זוגות לשיר הרוסי "על הדרך".
אחריו עלה **יהודה עימונאל**, שרקד לבדו את "גולני שלי". יהודים גאון היה מתאבד אם היה שומע את הביצוע. הוא נשמע יותר כמו פלייבק של מיקי מאוס, אבל לא נורא, מה לא עושים כדי שמהירות הקסטה תתאים לצעדים.

שלמה ממן רקד עם אישתו, לוסו ועוד חבורה של זוגות ריקוד לשיר "מה אומרות עיניך". הוא ויתר על קסטה וקיבל ליווי צמוד וחי של אקורדיון. הוא זכה לתשואות ממושכות.

זה נראה היה כמו חלטורה אחת גדולה. הכל היה חברי כזה, שחבקי, נראה כאילו נעשה כלאחר יד, אולי אפילו בוליוול. למעשה זה היה רחוק מכך. הפשטות והעממיות שבאירוע הם שיקנו לו את האופי הקליל, השווה לכל נפש. אפילו האיחור הקל של חבר השופטים, שופטות ליתר דיוק, לא פגם באווירה. להיפך. את הזמן הנעימה לנו ביתניים ילדה נחמדה, שאפילו שמה לא הוזכר, אבל פסנתר זה לא חדש בשבילה וגם הקהל הגדול, כ-250 איש, לא עשה עליה רושם.

האירוע עצמו? ובכן מדובר בתחרות כוריאוגרפים, שחיברו ריקוד חדש, ואמורים היו לשכנע את חבר השופטות הנכבד במקוריותה של היצירה החדשה והתאמתה להווי המחול וריקודי העם בארץ. המתחרים עצמם, יש לציין, לא נראו כמי שלקחו את האירוע הזה כפסגת: הקריירה היצירתית שלהם. כמה מהם נראו במהלך אותו יום, אוספים כמה זוגות אקראיים ומלמדים אותם את הריקוד החדש. כדי להציג אותו כעבור כמה שעות בתחרות עצמה.

בוועדה שאמורה היתה להחליט ישבו חמש נשים נכבדות, כל אחת ותרומתה לריקודי העם והמחול בישראל: תרצה הודס, רבקה שטרומן, דבורה ברטונוב, חסיה לוי ורינה שרת. הקריטריונים שנקבעו לריקודים החדשים קבעו שעליהם להיות ישראליים בסיגנון ועממיים באופי.

את האירוע כולו הינחה דן רונן, שהתעקש להתחפש לדן כנר אבל

ק

יום משותפים רבים לאנשים היושבים בבלקו, בערבות הדנובה ובערבות העצמות של אירופה ואסיה. הם נמצאים עד הרי אורל במזרח, דרומה עד הים הכספי והשחור, עד הים הצפוני שבפון, ודרומה מהים הבלטי. מוטיבים משותפים רבים כמו שפה, ריקודים, אמונות, כולם נובעים ממקור משותף - הסלבים.

אבותיהם היו שבטים ממקורות רבים שהתגבשו עד המאה השמינית ולאחר מכן נחלקו ל-3 קבוצות: 1. הסלבים הדרומים (יוגוסלביה) 2. הסלבים המערבים (פולניה, צכסלובקיה) 3. הסלבים המזרחיים (רוסיה).

פולין היא ארץ שפלה ברובה. מעט הרים המהים וכול טבעי בדרומה. מצפון לה הים הבלטי, במזרח גרמניה, בדרום צכסלובקיה ובמזרח רוסיה (אוקראינה ובילורוסיה וליטה). הארץ פרוצה לכל עבר (מלבד בדרום) ולכן לא מוגנת. מאות שנים של כיבוש ע"י עמים שונים שלא מצאו דבר באדמתה. היא ענייה באוצרות טבע ובעיקרה היתה ארץ חקלאית שרובה יערות וביצות. עבודת האילים נסוגה ב-966 מפני הכנסייה הרומית קתולית ובמאה ה-11 נכנעה פולין יחד עם העמים הבלטים האחרים לאבירים הטבטינים, לאחר המונגולים באו במאה ה-13 הטורקים וכשאלה נסוגו מפני הרוסים פולין היתה זמן מה עצמאית אך במאה ה-17 שוב נכבשה וחולקה בין רוסיה, אוסטריה, ופרוסיה עד תחילת המאה ה-20. גבולותיה הנוכחים של פולין הם תוצאה של מלחמת העולם השנייה.

ריקוד

צורת הריקוד המשותפת לכל העמים הסלבים אשר שרדה מאות שנים היא ה"קולו" זה שמו של הריקוד ביוגוסלביה, פולין וצכסלובקיה. באוקראינה הוא "קולומאיקה". ברוסיה הוא "קולו" או "חורובוד". בבולגריה "חורו" וברומניה "הורה" הצעדה הבסיסית היא: דריכה בימין ימינה וסגירת שמאל ע"י ימין. מובן שבכל ארץ או איזור קיבלה צעידה זו את סיגנונה האופייני ואף התפתחה לצורות מסובכות יותר. ה"קולו" נרקד במעגל סגור או פתוח או בשרשרת ריקודים. הריקודים והטקסים אשר במקורם הם פגנים שולבו באירועים הנוצריים אך המקורות עדין ניכרים.

עילית החברה הפולנית - בעלי האדמות של פולין הכבושה נאלצו להשלים עם הכיבושים והם שרתו את הכובשים במלחמותיהם בהתארגנם בגרודי פרשים שכאלה היו ידועים ומפורסמים מאד אך נאמנותם לכובשים לא דיכאה את שאיפתם לחופש. הריקודים היוו את צמרת הבעת הפטריטיביות ובלי

לעורר את חמתם של כובשיהם מעסיקיהם. התוצאה של ריקוד ע"י קבוצה מאוד מסימת של פרשים, חילים, עילית חברתית, פטריטיבים היתה ריקודים בעלי ציביון מיוחד - ריקודים פשוטים שוכללו ולוטשו והוכנסו בהם תנועות וצעדות שנבנו מעיסוקם של יוצריהם. ביחוד התבטא הדבר בריקודים מאזורי המרכז: מזובשה (MAZOWZE) וקויאבק (KUJAWE) והקולו הסלבי הפשוט מאזור קרקוב הפך לקראקוביאק המפורסם. דהרת סוסי הפרשים הפולנים הם המפתח למוזיקה ולריקודים שעוצבו על ידם ולאחרים שהושפעו מהם. הדגשת הפעימה השנייה במוזיקה ובריקוד הם חיקוי לצליל דהרת הסוס וזאת קל לשמוע ולראות בריקודי "הפולניז" "המזור" ו"הקויאביאק" ואף בריקודים מאזורי ההשפעה של הטבטונים בריקודים במשקל של 3/4 כמו באלה של 2/4 ו-4/4. ההדגשה של הפעימה השנייה נעשית גם ע"י מחיאת כף ורקיעה שלאחריה באה שהיה שכאלו מאריכה ומדגישה אותה. ב"אוברק" שנוצר אחרי ה"קויאביאק" הרקדן מבצע בגלול

תנועת סחיפה סיבובית קרוב לריצפה בפעימה השנייה. הצעד השני מודגש גם בגודלו וגם באורך הזמן, שהיה בפעימה השלישית במשקל 3/4 ממשיך את הפעימה השנייה ומדגיש אותה. לדוגמא: הבחור מניף את הבחורה בפעימה השנייה וממשיך לשאתה גם בשלישית. בריקודי ה"קראקוביאק" וב"צואו" ה"גאלופ" בדהרה לצדדים מחקה בדיוק את דהרת הסוס, גם בצליל נקישת העקבים.

סיגנון הריקוד הזה הוא מאוד מלוטש ומדויק ובהחלט תוצאה של משמעת צבאית, תנועות הגוף והידים הם תחת שליטתו המלאה של הרקדן הגיו זקוף הראש מורם כמו אצל הפרש, הידים לוקחות חלק פעיל בריקוד, הן מונפות עם כל שינוי כיוון ומשמעות לאיוון הגוף לעיתים תנועת היד מזכירה את הצלפת השוט. הריקוד הזה אינו ספונטני כמו בארצות סלבויות אחרות ואינו זורם בחופשיות כמו למשל בסיגנון הריקוד האוקראיני. אך הפולני מביע בריקוד את פנימיותו עם כל גופו רגליו וזרועותו ראשו ואפילו גבותיו. הריקודים אשר נזכרו לעיל שייכים

לקטגוריה של ריקודים לאומיים מספרם הוא חמישה:

"המזור"

מ איזור מזורי (MAZURY) במשקל 3/4. גם מקורותיו עתיקים ומגיעים למאה ה-16. מופיעות בו צעדות הנמצאות גם בקראקוביאק כמו "הווביץ" ואוברוטי אופייני סיום ע"י נקישת עקבים כפולה. הריקוד מהיר ובהתקדמות רבה לפנים. בתחילת המאה ה-17 אומץ הריקוד ע"י חצר המלוכה וכאמור לעיל נרקד גם ע"י הפרשים, לכן גם אפשר לראותו נרקד בתלבושת מדי פרשים כמו בתלבושת אצילים או בתלבושת כרפית. צעדות המזור קשות ביותר ומהוות אתגר לרקדן ולמורה. הרקדן ורקדנית בגיו זקוף ונוטה מעט לפנים הוא מוביל בחדר את בת זוגתו ולעיתים "יראה לה את הדרך" בתנועת ידו. לפי המסורת המזור גם ינעל את הנשף.

"הקראקוביאק"

מ קורו באיזור קראקוב בדרום פולין והוא השני בעתיקותו אחרי "הפולניז" מקורותיו כריקוד איכרים שנרקד סולו ע"י גברים ולחומים במאה ה-16 ואולי אף קודם לכן. הריקוד במשקל 2/4 הפך מאוחר יותר לריקוד זוגות. סיגנון הריקוד של האשה אינו שונה משל הבחור. כל ילד בפולין של היום מכיר את צעדות היסוד של ריקוד זה: ה"צואו" שהוא דהרה (גאלופ, צעדת צימד) הצידה שהיא התפתחות צעידת הקולו הסלבי. ה"הויביץ" (HOLOBETZ) שהוא ניתור תוך הקשת עקבים באויר והנפת ידים כעין הצלפת שוט. האוברטי (OBORTI) גם הוא צעדה סלבוית במקורה; ניתור תמיד באותה רגל ושתי דריכות, וזאת תוך סיבוב במקום ובהתקדמות. הקראקוביאק נרקד כיום ע"י כל להקה ובכל אירוע.

"הקויאביאק"

מ איזור קויאבה (KUJAWY) מערבית לורשה הברייה. הריקוד במשקל 3/8 או 3/4 מעין ולס. הוא איטי מלא חן ורומנטי המתבטא גם במילים המושרות. הבחורה מניחה ידיה על כתפי הבחור ומתקדמים סביב לאלם תוך סיבוב בצעדים מרחפים וזורמים. לעיתים הבחור מבצע צעדים שונים ומסובכים משל בת זוגתו. הגוף נע מצד לצד בחן, הרגלים מונפות בתנועה סיבובית קרוב לריצפה בצעדות הוולס; הברכים כפופות מעט בדרך כלל. לעיתים המנגינה מורכבת מחלק מהיר יותר ומקובל לרקוד אחרי ריקוד איטי זה את ה"אוברק" המהיר.

פולין פולקלור וריקודים

מאת: רפי זמר

"הפוליניז"

בשמו הצרפתי נקראה בפולין "חודזוני" (CHODZONY) ריקוד הליכה של האיכרים. במקורו היה במשקל של $2/4$ השתנה ל- $4/4$ וב-1574 נרקד לראשונה בטקס הכתרתו של המלך הנרי ואלוויס מצרפת כך כריקוד זוגות ובמשקל $3/4$ וכך נשאר עד היום. הוא שימש כריקוד חצר המלוכה ונפוץ באירופה בשמו הצרפתי. הוא חדר גם לתחום המוזיקה הקלאסית ע"י שופן ואחרים. הפוליניז נחשב לריקוד העתיק ביותר בפולין ונרקד בה באותה חשיבות גם בימנו.

"אוברק"

מאיור (MAZOWSZE) שבמרכז פולין. משקל $3/8$. לאוברק גירסאות עתיקות יותר כמו האוברטאס (OBERTAS) הפראי דרובני (DROBNY) ואחרים פרוש השם הוא להסתובב, לחוג. צעדו תינו נעזרות בצעדות המזור. הבחורים רוקדים בצורה שונה מהבחורות צעדו תיהם מסובכות יותר אך לא ניתנות לביצוע ללא עזרתן. צעדיהם ראותניים מלווים בקריאות, רקיעות קפיצות גבוהות וכריעות נמוכות עם כי הברכים נוגעות בריצפה והרגלים

מונפות קרוב לריצפה בתנועה סיבובית. הבחור של הווג המוביל יכול לשנות את כיוון ההתקדמות.

"גורלסקי"

הרועים הולאכים במאות ה-15-16. אלה השאירו את חותמם לאורך שרשרת הרים זו, מרומניה, דרום אוקראינה, פולין הונגריה וצכסלובקיה במנהגים ריקודים ואף תלבושתו של איש ההרים הפולני הנלבשת יום יום דומה מאד לזו של הרומנים בדרום הקרפטים. התומה לרומני הרוקד עם מקלו רוקד הגורל עם גרוך-קרח. הוא מניף אותו

GORALSKI - פירושו ריקוד של איש הרים - "גורל" (GORAL) אך משמעותו הוא ריקוד של תושבי ההרים של דרום פולין מאיזור פודל שבהרי הטטרה. ריקודים אלה הם תופעה יוצאת דופן בריקודיה של פולין. אנשי הרים אלה שלא כמו אנשי השפלה היו חשופים להשפעות שונות לגמרי. הרי הטטרה שהם המשכם הצפוני של הרי הקרפטים היו מקום מושבם ונדודיהם של

* פולין אשר שוכנת במרכז אירופה היתה "גשר תרבות" ו"פרשת דרכים" בין אירופה המזרחית למערבית. התוצאה היא, השפעות רבות על תרבותה, פולקלור ובעיקר ריקודים.

המשך בעמוד 44

פולין מולקולור וריקודים המשך מעמ' 11

וקופץ מעליו. צעדות הריקוד מהירות וקשות לביצוע, לעיתים אקרובטיות. תנוחתו האופיינית של ה"גורל" הוא כשגופו נוטה לפניו כאילו טיפס על הר וגריונו משמש משענת. למעשה קיימים 2 ריקודים: ריקוד זוגות וריקוד גברים שמקורו בשודדים ששוטטו בהרי הטטרה במאות 17-18. ריקודים הגורלים קימת הקטגוריה והוריאציות השונות רבות כמספר הקדנים. צעדות ריקוד מסוימות נרקדות תמיד לפי אותם קטעים מוזיקליים. בריקודי הווגות, הגבר קובע את צעדת בת זוגו. הגבר רוקד לפני הבחורה והם רוקדים יחד רק בשעת סיבוב. רק זוג אחד ירקוד באותו זמן. יש תאום רב בין הרקדן לבין התזמורת המורכבת בד"כ מ-2 כנורות, בס, חליל ולפעמים חמת-חלילים.

מלבד חמשת הריקודים הלאומיים וריקודי הגורלים קימת הקטגוריה השנייה: ריקודים איזוריים ריקודים אלה פזורים בכל פולין אך לא חרגו מתחומי הכפר וכמו על הריקודים הלאומיים גם בהם השפעות שונות – סקנדינביות גרמניות ואחריות. קיימות גרסאות ריקודיים דומות בין כפרים שונים, לעיתים השם משתנה ולעיתים המנגינה דומה או שונה. שמות זהים אינם מצבעים בהכרח על ריקוד זהה. הריקודים נרקדים בארועים חגיגים בימי ראשון בכנסיה ובתחגיגות לאומיות. הממשלה הפולנית מעודדת את שימור הפולקלור, מנהגים תלבושות אומיות עממיות, ריקודים בפרט קיימות להקות רבות של צעריים וחובבים ואף אירגוני עובדים וכמוכן לפחות מקצועות כמו שלסק ומזובשה הלאומית.

רוקדים כותבים המשך מעמ' 29

להקה שהתאכזבה

אמנון שאול

זמן רב חיכתי לו, טאוד רצינו להופיע בו, טלפנו וטלפנו עד שמנינו. קבעו לנו מועד, יחד עם להקה מחדרה בית אליאזר, היה מתח יום שלם עבדנו ותרלנו, הזמנו אוטובוס זינו לקראת המטרה מתוחים אבל מאוד רוצים, הועדה בראשות כרמון אחרה בשעתים, דיברו איתנו כ-10 דקות והלכו כשביניהם, את התשובות תקבלו בעוד שבוע אצל ברכה זודאי. מאוחר מהצפוי חזרו הביתה, החברה כל הזמן שאלו אותי, נו התפתבלנו! הבטחתו להם בירור ותשובה, טלפניו ונדחיתי שוב ושבו עד לשלשה המיחולת, בה להתקנת תופיע בין ההרקדות פנה בבקשה ליהודה עמנואל וסכם איתו. יהודה לא יודע מהענין, פנה לשלמה ממן הוא עונה, שלמה עצמה פנה לברכה זודאי, ברכה לוקחת על עממה ומוצאת פתרון לבלאגן, שלמה ממן מסכים איתי על הופעה בכר "ללנית" ביום שלישי בין חמש לשבע בערב.

שמח בשביל להקתי דרך אנב, אני שואל את

שלמה, יהיו שם במות רציניות? מה קרה לך, הוא עונה, ראה לך שכרמון מתעסק עם במות חובבניות? בטלתי את כל תוכניותי לשלושת ימי כרמיאל, בערב הראשון הגעתי באיחור מה. את המצעד והרקדת הפתיחה הפסדתי. המופע המרכזי היה בטוב טעם. כרמון מקצוען אמיתי שאין עוררין עליו בכלל, ההמולה וההמון הבטיחו גדולות בהמשך, מיד אחרי המופע, לקחתי את האוטו ונסעתי חזרה לתניה בהרשה טובה להביא את הלהקה.

כל הדרך הם שרו והתרגשו סיפורתי ותיאורי להם את המצעד ואת האווירה המחשמלת. העגנו לכר כלנית בזמן – ככר! אני לא הייתי משתמש במילה הזו בכלל רחבה של אולי 4 מטר רוחב שוממת וענובה, החברה היו בהלם הסברתי להם שאם זה כאן אנחנו לא מופיעים, ירדנו למטה. במטה פוגשים את שלמה ממן, לוקח לידי את הטבלה בעצה אחת עם אלי מלול מחליטים על כך מגדים, משהו באותו סגנון של ככר כלנית, לא, אני מתעקש אלו אינם תנאי הופעה אלי מלול מרגיע ואומר באווירת הפסטיבל אין מקום לכעסים, הייתי שם אותו במקומי לפני אנשים שזה היה החלום שלהם שיצאן ויתבדדו.

היתה אוירה, כמו חיילים טובים התייבבו, שם ומה יש שם? בחור צעיר יושב ליד מערכת הגברה דלה אין במה אין אנשים, אין מרקד, הבחור הצעיר מפעיל מוזיקה ומשחק בכפתור של המהיריות, כשביטשה הוא קשה לשמוע על אחת כמה וכמה לרקוד.

בשך בדיוק באולם שמעל לרחבת הריקודים החלה תחרות הכוריאוגרפיה תחרות מאלפת היה אולם דחוס היו בנפיש גם אלה שהיו צריכים להרקד באותו הזמן, חיכו למטה להלקות מצריכות להופיע אלה שתיכנון כך את הענין לא עשו היטב את שעורי הבית. הבלאגן חגן הרקדה לא היתה הרקדה המשטח אינו מתאים לכך – כמוכן שגם לא להופעה. באתי לא חבתי מהלהקה צעירים וטמפרמנטים בלב שבור ואמיתי בלי שום גינונים – הבלאגן כאן חוגג ואין אפשרות להופיע בכרמיאל, חלק כעס ונסע מיד הביתה בצורה פרטית ובהמננותיו, לאלה שנשארו נתתי חופש שיחפשו ממשוה להנות – רצו יותר לרקוד. קיוו יותר.

אתם מאמינים שהם יבואו גם בשנה הבאה!!!

הכוונות היו טובות

מכתב תלונה על תנאי הופעת הלהקה בפסטיבל כרמיאל.

ראשית אני רוצה לציין שאיני מתיימר להגיב בשם הנהלת הפסטיבל, או בשם המנהל האומנותי יונתן כרמון, אני יכול להגיב רק על פי התנאים הידועים לי, בהיותי המפיק והאחראי בפועל על המופע המשולב, שהיה באולם הספרט במת"ס. המתכונת היתה שילוב של להקות מחול ישראליות עם להקות מחול עממיות שהגיעו מח"ל.

ממה שידוע לי הבקשה של להקת המחול הורה נתניה, להשתתף בפסטיבל הגיעה מאוחר מאוד, ואף לאחר שכבר נקבע איזו להקה תופיע בכרמיאל, ובאיה מופע היא משולבת. לצורך הבהרה היו כמה סוגי מופעים בפסטיבל ביניהם: 1. מופע מרכזי באמפיתאטרון שכולו מבויים ע"י כרמון, ושבו הופיעה הלהקה המקצועית של כרמון, ולהקות מחול נוספות, כ-9 להקות

נבחרות שהופיעו בנפרד ובמשולב בריקודיו של כרמון.

2. מופע משולב שבו הופיעו להקות מחול ישראליות ולהקות מחול מח"ל. באולם הספרט במת"ס לשך יומיים היו 4 מופעים משולבים הלהקות השתלבו באחד או יותר מהמופעים הללו בהתאם לרמת הלהקה.

3. מופע דליה שהיה המופע באמפיתאטרון בערב השלישי בו הופיעו כ-20 להקות נבחרות של אחת מהלהקות ביצעה ריקוד אחד של 4 דקות מהרפרטואר של הלהקה.

להקות שלא הופיעו באחד מהמופעים הללו ובכל זאת היתה להם שאיפה להופיע בפסטיבל, היתה אפשרות לשבץ אותם במסגרת ההרקדות שערכו בכ-4 מוקדים במשך היום פעמיים ביום. לאחר פירוט זה אפשר יהיה להסביר את השתלשלות העניינים עם להקת המחול הורה נתניה.

א. האיחור להופעה בבית אליאזר נבע מהעובדה שהיתה אי הבנה לגבי השעה שנקבעה לא היה שום סיכוי שכרמון יבוא לראות את הלהקה לפני השעה 9:30 בערב. ונסיעה מחיפה לחזרה אורכת כשעה, כמו כן היה קשה לאתר את מקום ההופעה.

ב. ניתנה לאמנון תשובה שהלהקה יכולה להופיע במסגרת ההרקדות ואף נאמר לו שיוידעו לו על מועד ההופעה, ומכיוון שהלהקה שלו לא היתה אמורה להופיע ולמרות זאת ניתנה לה האפשרות להופיע היה צורך לערוך בדיקה עם הלהקות האחרות מי מהן נופלת מהמופיע ברגע האחרון כדי לשבץ אותה במקומה.

ג. נכון שהיו מתוכננות במות למרקדים וללהקות המחול, אבל ברגע האחרון הרעיון ירד מפרק מסטמים תקציביים. והוחלט שהלהקות תופענה על משטח ההרקדה והרוקדים והקהל יישבו מסביב.

ד. לאחר שקבעתי עם אמנון שאול את מקום ההופעה, הוא לא היה מרוצה וביקש להחליף מקום, לא התרגשתי והחלפתי לו מקום, הוא חזר שוב וביקש להחליף מקום אחר כי גם המקום החדש לא נראה לו. בלית ברירה הצעתי לו לבדוק את ההרקדות האחרות ושחלטי איפה הוא רוצה להופיע. לאחר בדיקה הוא הסכים להופיע בככר מופת שבהיכל התרבות מיותר לציין שהיתה קצת הגזמה בדרישתו של אמנון ונראה לי שהוא לא תפס את הרעיון שהמופע בהרקדות אינו המופע המרכזי, אלא מופע קליל במסגרת ההרקדות ובהחלט לא מופע מחייב.

כמו כן אי אפשר היה לצפות מראש כמה קהל יגיע לכל הרקדה ומכיוון שהייתי שם בסביבות השעה 5:30 ראיתי שהיה קהל מספיק לארגן הופעה. אם אמנון היה משתדל להערים פחות קשים יתכן שהיה יכול להופיע לפני הקהל שהיה שם באותה שעה. כך שלמרות שהיתה שם תחרות הכוריאוגרפיה מאוחר יותר, זה לא היה מופע בהופעה שלו. אני מוכרח לציין שהמופעים בהרקדות היו כדי לתת במה ללהקות, שעדיין לא מוכנות מספיק כדי להשתלב במסגרת המופעים האחרים. בלי כל כוונה לפגוע בלהקה זו או אחרת, אם מתייחסים לכל זה כפרופורציות נכונות אפשר להבין את מה שקרה בעניין שנופה. צריך לזכור שהיו להקות אחרות שהופיעו במסגרת ההרקדות והן היו מרוצות מאוד. אני באופן אישי מאוד מאוד מצטער על הפגיעה

ועוגמת הנפש שנגרמה ללהקת המחול הורה נתניה ולאמנון שאול בפרט, אני בטוח שהנהלת הפסטיבל כולל המנהל האומנותי יונתן כרמון יסכימו אתי שהכוונה היתה טובה, וזה לא תמיד עובד כמו שרוצים. ובזוודאי שהם מצטערים על עוגמת הנפש שנגרמה ללהקה, ושבעתיד הסכומים יהיו ברורים וטובים יותר לטובת כולם. בתקווה להרבה הבנה

שלמה ממן – מפיק המופע במשולב אולם ספרט מת"ס

כל האמת – אירוביקה המשך מעמ' 46

והצטרפותם ההדרגתית לאחר שגילו את היתרונות וההנאה הרבים שבפעילות המחול האירובי לצלילי מוזיקה. המחול האירובי הפעיל חלק ניכר מהאוכלוסיה, חלק שללא המחול האירובי היה נשאר יושבני, וחסר פעילות מספקת. ספורט זה עזר להם למצוא את דרכם לאורח חיים בריא יותר.

בסדרה הבאה: מערך השעור למחול אירובי והשפעת חלקיו על מרכיבי הכושר והסיבולת.

על פסטיבל מחול דליה המשך מעמ' 17

תפיסה. לא היה קו מנחה אשר כיוון את מה שקורה על הבמה. נוצרה תחושה שכל מה שקורה הוא מיקרי. בחירת הלהקות, הרפרטואר שרקדו והסדר שעלו לבמה, לא היה בו שום קו מנחה. השאלה מה היו המטרות שהציבו לעצמם מארגני המופע "דליה '88" בכרמיאל וישראל ללא מענה. כבר באוגוסט של שנת 1944 מספרת גורית קדמן על המטרות שהציבו לעצמם מארגני כנס דליה הראשון... "לבדוק מה רוקדים בארץ, ובעיקר בקיבוצים. לשפר את הריקודים המקובלים וללמוד חדשים... לחפש סגנון ההולם את ההווה שלנו..."

חלק מהמטרות של שנת 1944 רלוונטי גם לשנת 1988, אך יש ודאי גם מטרות נוספות. לקראת פסטיבל מחול כרמיאל הבא, עלינו לברר היטב מה הן המטרות אשר תנועת ריקודי העם מציבה לעצמה ומטרות אלו צריכות להנחות אותנו בבניית הקונספציה אשר תכתוב את תוכן האירועים.

בפסטיבל המחול הבא בכרמיאל, יש להדגיש יותר את המימד ההיסטורי, החברתי וההיבט התרבותי של התפתחות תנועת ריקודי העם. גישה כזו תבטיח תשומת לב רבה יותר לטיפול וטיפוח המחול האתני, בהקצאת משאבים למחקר ובדין בעביות כגון: ריבוי יצירת ריקודיים, תלבושת עממית וכך.

פסטיבל מחול כרמיאל היה חוויה לכל מי שהיה שם, והיווה ציון דרך לכל העוסקים בריקודי העם. כיצד ייראה הפסטיבל הבא – זה תלוי רק בנו, במטרות שנוצרו לעצמנו ובדרכים שנגבש על-ינת להגשימן.

ברוך אגדתי - האיש בעל ארבע הפנים

ברוך אגדתי -

בריקוד העממי
כולם יחד, כולם
כאחד ללא הבדל
מין ומוצא.

תמונה מספר 5: אדגר דגה: רקדנית על הבמה עם זר פרחים 1878

ציורי נוף, פרחים, פורטרטים וכמוכן דמויות ורקדים במעגל.

ב-1910 החל ללמוד בבצלאל אך בפרוץ מלחמת העולם הראשונה חזר לחזור למולדתו רוסיה. כאשר חזר ארצה ב-1919, עסק במחול בצורה אינטנסיבית ורק ב-1940 חזר לאהבתו הראשונה - הציור.

הבולטים בין ציוריו הם, כאמור, הציורים על משי, והוא מסביר מדוע עסק בציור זה באומרו: "המשי מחזיר יותר אור מחומר אחר". ואכן, כל ציוריו מוצפים באור, אותו אור יס-תיכוני שכל הציירים אשר הגיעו מאירופה, כה הוקסמו ממנו, ובמשי יש אכן את אותה שקיפות מיוחדת הנותנת את האפשרות להעביר תחושה של אור רב.

כאשר אנו מתבוננים באחד מציוריו המשי הללו (תמונה מספר 1), אנו רואים כמה מודרני היה סגנונו של אגדתי. נראה כי זהו ציור נוף - אולי עצים בין הרים, אך הדברים הם על סף ההפשטה. בציורים אחרים אנו מוצאים הליכה נוספת אל עבר ההפשטה, הדברים נראים ככתמי דיו צבעוניים הנורקים על הכד, בדומה לעבודתם של "ציירי הפופ" האמריקאים של שנות ה-60.

לעולם הציור הפיזי של אגדתי יש זיקה חזקה למציאות, הדמיון העשיר והקצב הפנימי, מעידים על כשרון קולוריסטי נדיר ועל ניצול - בחלקו אינטואיטיבי ובחלקו מודע - של מרכיבים שונים: אמנות המזרח הרחוק, אומנות האיסלאם, קרמיקה פרסית, ציור ביונטי, ועל הכל, כאמור, האור הלוהט של ארצנו. ייחודו ומקורותיו נשמרו חרף כל ההשפעות.

לדוגמה אם נשווה את תמונה מספר 2 - "רות המואביה" לתמונה מס' 3 פסיפס הביונטי מכנסיית סאן ויטלה ברונה (שנת 547 לפנה"ס) נראה מה רב הדמיון: העיניים דמויות השקדים, הפנים המאורכים; רות המואביה של אגדתי הופכת למעין איקוונה.

היפות והמפורסמות שבתמונותיו
הינן תמונות ה"הורה", אין ספק כי כאן מפליא אגדתי לעשות ומובן הדבר, שכן המחול העממי הינו חלק בלתי נפרד מאישיותו (תמונה מס' 4).

בתמונה "הורה" משנת 1957, ניתן לחוש בבירור בתנועה הרבה. תחושת הדינמיות עוברת דרך אותן ידיים מתחברות ההופכות למעין שרשרת, שוב אין ניתן לראות כף יד ואצבעות, אף הפנים אנונימיות שכן בריקוד העממי כולם יחד, כולם כאחד ללא הבדל מין ומוצא, זו התחושה שמעביר לנו אגדתי בדמויותיו.

הדף כולו חג במעגל וכל מרכיבי הקומפוזיציה תורמים לכך - הפורמט מקוטע, כאילו הריקוד נמשך אל מעבר לגבולות הדף, בדומה לדקדנית של דגה (תמונה מספר 5). הצביעה אף היא תורמת לתחושת הדינמיות - צבע נכנס בתוך צבע בחגיגה של צבעים. אגדתי אינו מתיחס לראלי -

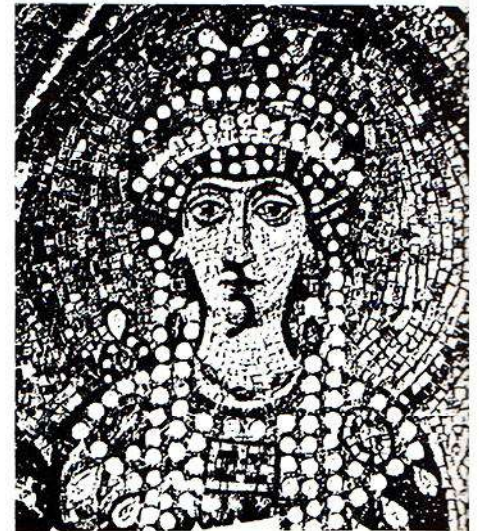
ה צ י י ר

מירי קרימולובסקי

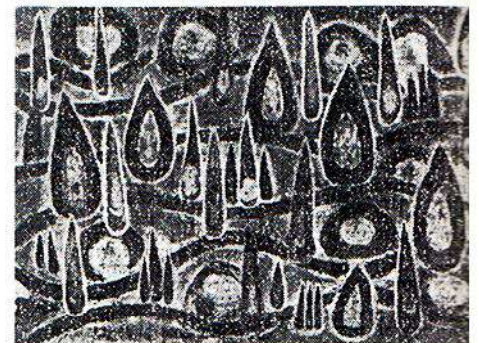
ברוך אגדתי, הידוע לכולנו מהריקוד שהוצמד לשמו - הורה אגדתי - היה אמן רב פנים ועסק בכמה תחומים: ריקוד, קולנוע, ציור ואירגון מסיבות ושמחות, במסגרת השתייכותו לבוהמה התל-אביבית של טרום המדינה. בכתבה הראשונה בסידרה סיפרנו לכם על אגדתו כאיש פולקלור ועל הקשר שלו למחול העממי. הפעם על אגדתו הצייר.

אגדתו הצייר. אהבתו הראשונה של אגדתי היתה למעשה הציור, הוא צייר בשמן, באקריל ובפרט בטכניקת הציור על גבי משי שהיתה למעשה תחום התמחותו.

ב-1976 הוצגה בגלריה "גיא" בתל אביב תערוכה רטרוספקטיבית ובה עשרות מיצירותיו, באוסף זה ניתן לראות כמה מגוונים היו נושאי -

יקסירית תאודורה, פסיפס סאן ויטלה ברונה 547 לפנה"ס

אקוורל על משי

"רוקדים" המגזין לריקודים עם מחול

תמונה מספר 4: הורה 1957

תמונה מספר 6: הורה, סכימה בשביל הבלט עורכה גלילית 1920-25

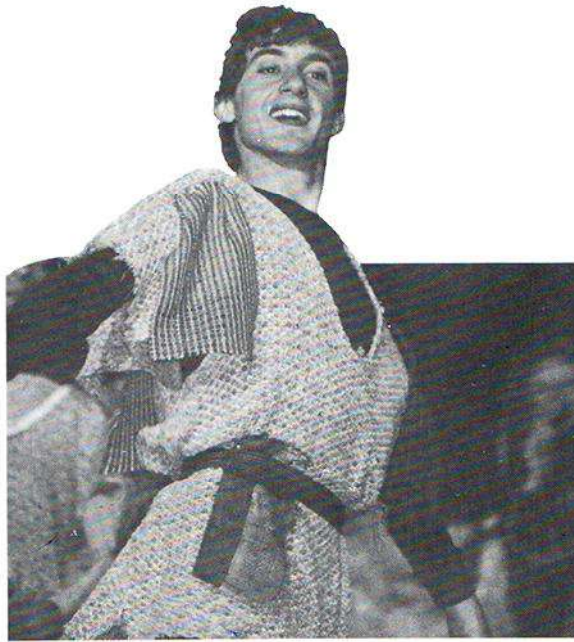
ברוך אגדתי חיפש תמיד דרכים חדשות, נתיבות שרגל איש לא דרכה בהן. הוא היה פורץ דרך בכל תחום לרבות בתחום הציור. כשם שריקודיו היו ציורים בתנועה, כך ציוריו הינם כוראוגרפיה סטטית. עולמו הציורי הוא חווייה מרנינה, המשקפת את העושר הרוחני הפנימי של אמן דגול פנים זה.

אין התייחסות לאור צל או לחלל, הכל באופוריה של המחול. העבר הכוראוגרפי הוא מקור השראה חשוב בציורו של אגדתי, והוא בא לידי ביטוי בתחושת התנועה בכל ציוריו, לאוו דווקא באלו המתארים רוקדים בפעולה, כתמי צבע עוים, הנעים על הבד בתנועת ריקוד. ה"נושאים" נעלמים, ועל הבד נשארות התרחשויות של צבע.

תמונה מספר 2: רות המואביה 1948

מראיין: אבי ברקוביץ

"שוויצר", התחילו לומר עלי שאני רוצה להיות כרמון.

- זאת שאיפה יפה, לא?
- לא יודע, יש לי כשרון להכניס את עצמי לצרות, מעין נטייה להרס עצמי, אני לא יכול להתמיד הרבה זמן עם להקה אחת, תמיד עושה איוו שטות ונאלץ להחליף להקה.

- איוו שטות למשל?
- למשל... באופן עקרוני אני לא עושה "חלטורות", אבל פנו אלי מהטלביזיה להכין כוראוגרפיה לשירים של חיים משה ועליזה עזיקרי בפסטיבל הזמר המזרחי, לא ידעתי להגיד לא, אבל השטות הגדולה היתה שלקחתי תלמידים מהלהקה לרקוד רקע, פיטרו אותי מביה"ס.

- אתה "ילד רע" גם ביצירות שלך?
אתה אוהב להיות מיוחד ומקורי על אף הסיכון שלא יקבלו אותך?

- כן, פעם החלטתי להפוך את השיר "מים לדוד המלך" למחול. מים ביהדות שווה לחיים, כאשר דוד שולח שלושה מגיבוריו להביא לו מים יש בכך מעשה סמלי הרבה מעבר לסתם להביא מים, הריקוד סיפר את סיפורם של שלושת הגיבורים, אנשים לא אהבו את הריקוד, לא הבינו אותו. - וכיצד מתבטא המוצא שלך בריקוד?

- עם להקת מועצת פועלי רחובות הכנתי ריקוד מרוקאי, הכנסתי בריקוד אלמוט שבד"כ לא מופיע בריקודי עם ישראליים.

הריקוד היה מבוסס על מסורת מרוקאית עתיקה הנקראת "תחביב", כאשר נולד בן בכור מנופפים מסביב לחבר בחור כדי להרחיק את הרוחות הרעות. קיבלתי תגובות נלהבות מאוד על הריקוד הזה.

- ואיך, הרב, איך הוא מתיחס לכל העניין?

אבא עדיין מבקש ממני לפחות לא לחלל את השבת, או לקחת איתי תפילין כשאני נוסע לחו"ל. ואני מקיים, לפחות מינימום לפי בקשותיו.

- אילו חלומות יש לך לעתיד?
כיום אני מרגיש שאני לא עומד בשום מקום, אני עוד צריך לבסס את עצמי, מעוניין לעבוד עם להקה רצינית. החלום שלי הוא להדריך להקת מחול ישראלית מקצועית. לפתח איתה את הנתיב של המחול הישראלי, עם ספורים ישראלים ונופים ישראליים.

חלום אחר, באמת חלום, זה לעשות כוראוגרפיה משהו במקצב ים תיכוני על מוזיקה של נחום היימן ומילים של מאיר שלו.

- והם יודעים מזה?

- כרגע לא, מי יודע, אולי אחרי שיקראו את הדברים כאן.

- טוב, אני מאחל לך הצלחה.

- תודה.

הילד הסוור של המחול הישראלי

ראיון עם בארי אבידן, מרקיד ורקדן

את מירב המחשבה כיצד להפיע אתו, איך להניע את הרקדנים על הבמה בצורה שתיראה תחילה סתמית ולא מסודרת ואשר תגיע בסופו של דבר באופן מפתיע ביותר למיבנה מסודר ויפה שילהיב את הקהל.

- לאילו תגובות זוכות העבודות שלך?

- עבדתי עם הלהקה של תיכון "בויאר" בירושלים, הבאתי אותם לרמה של הופעות בחו"ל, הם השתתפו בפסטיבל צמח ואנשים נדהמו שבה"ס תיכון עם מצגי להקת מחול ברמה כזו, אנשים חשבו שאני

- לדעתי כוראוגרפיה זה עבודה במרחב ולא דווקא צעדים מיוחדים. המחול אצלי בא לבטא רעיון, אני לוקח מוטיב ומפתח אותו בריקוד ולא מנסה לדחוס כמה שיותר צעדים בריקוד אחד.

- יש הבדל בין ריקוד שאתה יוצר עבור ביצוע בימתי לבין ריקוד עם לקהל רחב?

- בודאי, ואם כי הפעם הראשונה שיצרתי ריקוד עם חדש לקהל הרחב היתה בתחרות הכוראוגרפיה בכרמיאל, בריקוד הזה ניסיתי לשלב סגנון של ריקוד קלאסי עם צעדים עממיים, בריקודים לקהל אני משקיע

בארי אבידן, גיל: 28, רקדן ומדריך להקות מחול. יליד מרוקו, עלה ארצה בגיל 3½, בן למשפחה דתית; אביו רב. בתיכון, תלמיד ישיבה בירושלים. אני ראיתו לראשונה בפסטיבל ריקוד שיצר עבור תחרות הכוראוגרפים של הפסטיבל. בארי לא זכה בתחרות אבל אני התפעלתי והסתקרנתי קבעתי אותו ראיון בת"א ולפניכם התוצאה.

- כיצד הגעת להיות רקדן?
- למעשה, חיות הריקוד הראשונות שלי שייכות לעולם הישיבה התיכונית בירושלים, כאשר היה מגיע חודש אדר היה הרב נכנס לכיתה, דופק על השולחן ומודיע: "משכנס אדר מרבנים בשמחה" וזה היה פותח פתח לכל התלמידים לשמוח ולרקוד.

- ובצבא?

- התקבלתי לקורס טייס, ואז לראשונה בחיי ראיתי חוג של ריקודי עם, נפלתי מהקורס אחרי שלב הקדם מכין, הייתי בגולני, נפצעתי וקיבלתי 3 חודשים חופשה מיוחדת. בחודשים אלו רקדתי כל יום ריקודי עם, גרתי אז באשדוד, הייתי תופס טרמפים לת"א ורוקד בכל הרקדה אפשרית, בערב אחד היית מספיק שנים שלושה חוגים. הייתי צריך לפצות את עצמי על כל השנים שחייתי בעולם אחר, כיסיתי בשלושה חודשים פער של 20 שנה.

- ואיך הגעת להדרכה?
- קלטתי מהר מאוד את כל הריקודים ובשלב מסוים פנו אלי מדריכי ריקודי עם באשדוד, דידי דוש ומשה תלם מבר אילן והציעו לי לעבור קורס למדריכי ריקודי עם.

- ומה עם הקריירה שלך כרקדן?
- במקביל, עברתי מבחנים ללהקת שלום 80 והתקבלתי. באחת

ההרקדות ראתה אותי לוסית ממך (שרקדה אז בלהקת כרמון) והזמינה אותי לחזרה של הלהקה. העולם שלי התחיל שם, פתאום ראיתי מקצוענים, גברים לובשים מכנסי טייטס, זה היה משהו מעבר לסתם מחול עממי, הרגשתי לא שייך ועזבתי אחרי חזרה אחת, שבוע לפני שנסעתי עם להקת שלום לחו"ל פגשתי את יונתן כרמון ברחוב בת"א, להתפתעתי הוא זכר אותי ושאל מדוע לא המשכתי לבוא. שלוש שנים רקדתי בלהקת כרמון.

- והכוראוגרפיה?

- התחלתי להדריך להקות מחול בהרצליה ובירושלים, ראיתי שיש לי מה להגב בתחום, ועבדתי עם הלהקות שלי על ריקודים מקוריים פרי דמיוני, היתה בזה הרבה מאוד הנאה.

- מה מיוחד את הכוראוגרפיה שלך?

מכרמיאל באהבה על פסטיבל מחול

רות אשכנזי

חוקרת בתחום המחול העממי בעלת תואר מ.א. (מסטר), פסטיבל מחול כרמיאל היווה גולת כותרת לפעילות רבת שנים ורבת היקף בתחומי מחול שונים. לתנועת ריקודי העם היה זה יום חג. העיר כרמיאל הפכה לעיר של רוקדים. ההרקדות, לאוהבי ריקודי העם, נערכו בכל חלקי העיר ובכל הזדמנויות. העיר כרמיאל לבשה חג וריקודים. חג זה היווה פסק זמן לעשיית חשבון נפש, לבדיקת הקיים ולעריכת תכניות לעתיד. זו הזדמנות להתפנות מ"העשייה" היום-יומית לחשיבה ולבדיקה להיכן הגענו ולאן פנינו מועדות.

פסטיבל מחול כרמיאל הקיף חמישה תחומי מחול:

1. מחול ישראלי מודרני (כולל להקת מחול מודרני לונדון)
2. להקות מחול "כרמון"
3. להקות מחול ישראליות (כולל להקות אורחות מחול)
4. המחול האתני
5. ריקודי עם

החלוקה לענפי המחול שהוזכרו לעיל אינה מקרית כשם שהדיוג של ענפי המחול השונים אף הוא אינו מקרי. המחול המודרני הישראלי הוא ענף מחול אמנותי ושפתו התנועתית חוצה גבולות ותרבות. בחוויה אמנותית-אסתטית זו לוקחים חלק המבצעים והצופים. שפת המחול של כרמון היא מודרנית, כאשר המוטיבים הרקודיים אמורים להיות שאובים מהתרבות הישראלית. גם כאן, כמו גם בלהקות מחול ישראליות, יש קהל ובמה. לעומת זאת, המחול האתני בכרמיאל מוקם בפניות הווי, כאשר הצופה אמור היה לקחת חלק בהווי המסורתי של עדה, אם בשירה, אם בריקוד ואם בהשתתפות ב"חפלה". התלמידים שהשתתפו ב"בית הרוקד", הרוקדים, אשר הדגימו את ריקודי העם המקורי, חברי קיבוץ ג'רשמואל, אשר הציגו את חגיגת הביכורים והרוקדים בהרקדות, רקדו להנאתם בלבד. ריקודי עם אמיתי לא נועד לצופים, כי אם לרוקדים.

"בית הספר הרוקד"

רעיון המונח ביסוד הפרוייקט "בית הספר הרוקד" הוא להחדיר את ריקודי העם כמקצוע לימוד במסגרות של החינוך הפורמלי (בתי הספר), ובמסגרות של החינוך הבלתי פורמלי (בבתי-התלמיד, במרכזים

קהילתיים בבתי-ה"ס, בבתי-נוער ובמתנ"סים). במסגרת פסטיבל מחול כרמיאל חגג מפעל "בית-ספר רוקד" סיכום שנת פעילות אשר היה אמור להקיף אלפי תלמידים מכמה מאות בתי ספר. הרעיון לכשעצמו היווה חשוב, אך מתעוררות מספר שאלות שראוי לתת עליהן את הדעת. הבעיה הראשונה היא העיתוי. המועד בו התקיים פסטיבל מחול כרמיאל הוא סוף יוני, מועד בו עסוקים רוב בתי-ה"ס היסודיים בחגיגות סיום שנת הלימודים. באם רוצים שפרוייקט "בית-ספר רוקד" יהיה חלק מפסטיבל מחול כרמיאל, רעיון שיש לברך עליו, צריך למצוא פתרון

לבעיה זו. שאלה נוספת, המעוררת תהיות: האם יש הצדקה למופעי להקות "ישראליות" מחול בפני תלמידים צעירים מבתי-ספר יסודיים הלומדים ריקודי עם. תופעה זו, הקרויה להקות "ישראליות" מחול, היא תופעה הראויה למחקר של סוציולוגים ואנתרופולוגים, ובודאי אין בה עניין לתלמידים מבתי-ספר יסודיים. רעיון טוב יותר היה להפגיש את התלמידים עם מסכת חג השבועות, כפי שהעלו אותה חברי הקיבוץ ג'רשמואל. אכן זו היתה חגיגת עם אמיתית. היצירה של מחולות העם התחילה בכפר, בהתיישבות העובדת, בעיקר בקיבוץ. היוצרות הראשונות של ריקודי העם:

לאה ברגשטיין, רבקה שטורמן, שרה לויטנאי, ירדנה כהן וגורית קדמן יצרו מסכתות חג בקיבוצים כבר בסוף שנות ה-30' ותחילת שנות ה-40'. מסכתות חג אלו נוצרו בעיקר סביב חגי הטבע והיו קשורות בעבודת האדמה: חג הגז, העומר, חג הביכורים, חג האסיף וחג המים. מסכתות חג אלו צמחו מתוך חיי אנשים שהם עובדי-אדמה, איכרים. ראוי היה לנצל מיפגש כזה מכמה היבטים. יצירת מיפגש בין ילדי העיר לבין ילדי הקיבוץ. כדאי היה להכין מראש את ילדי העיר לצפייה במסכת חג השבועות, כדרך ביטוי אמנותית למירקם חיים מיוחד, האופייני להתיישבות העובדת. בדרך זו ילמדו הילדים מהי חגיגת עם ומה היא משקפת. דרך חגיגות כאלו ניתן לפתוח אשנב לתהליך התפתחות ריקודי העם בא"י.

תחרות בחירת ריקוד עם ישראלי מקורי

"לבחירת כוריאוגרפיה ישראלית מקורית", הוגשו 10 ריקודי עם. מציגי הריקודים לא היו רקדנים מקצועיים כי אם אנשים אוהבי-מחול שלמדו את הריקוד החדש מבעוד מועד ורקדו אותו בפני צוות השיפוט ובפני קהל הצופים. גישה זו תרמה לאווירה הנכונה של האירוע, ועל כך מגיעות המחמאות לרעה ספיבק, אשר היתה הממונה על ארגון אירוע זה. ריקודי העם שהוצגו היו ריקודים נחמדים אשר רבים כמותם אנו רוקדים בהרקדות של ריקודי עם. בכל זאת ראוי לציין שתי הערות. ההערה הראשונה מתייחסת למקור ההשפעות על ריקודי העם הישראלי. בלטו בעיקר ההשפעות של הריקוד החסידי, הריקוד התימני והדבקה הערבית. ההערה השנייה מתייחסת למיקצב בו נירקדו חלק מהריקודים בלטו מספר ריקודים אשר נוצרו בקצב הוולס (3/4). מאז סוף שנות ה-70 ועד היום סגנון ריקוד הדבקה כמעט נעלם ולא התחדש. תקופת הפריחה של ריקודי הדבקה התמקדה בעיקר בשנות ה-50' ושנות ה-60'. גם מיקצבי הוולס פרחו בתקופה זו. האם אנו עדים לתופעה המצביעה על גענועים לתקופה של ראשית היווצרות ריקודי עם, וזו תופעה חולפת, או אולי הדבר מצביע על שינוי מהותי בבחירת "חומר-הגלם" ממנו נוצרים ריקודי העם שלנו היום, בשנת 1988? מאז שנות ה-70'

המוקדמות או עדים לאינפלציה של ריקודי-עם. כל לחן חדש מביא בעקבותיו ריקוד חדש. האם יש לעודד את התופעה הזאת? שהרי עצם התחרות לבחירת ריקוד-עם ישראלי חדש מעודדת תופעה זו. ראוי היה לנצל כמה מכובדת זו, בה השתתפו כצוות שיפוט מורות למחול, חוקרות מחול ויוצרות כמו פרופ' חסיה לוי, גב' דבורה ברטונוב, גב' רבקה שטורמן, גב' תרצה הודס, וגב' רינה שרת, לדיון בסוגייה זו ולנסות למצוא הגדרות או איפיונים מהו ריקוד-עם ישראלי מקורי ומהו סגנון ישראלי, שאלה שמנחה המיפגש, דר' דן רונן, הירבה לשאול במהלך התחרות.

להקות מחול ישראליות

התופעה הקרוייה "להקות מחול ישראליות" – הינה תופעה מעניינת שקשה לפענח את הסיבות להיווצרותה ועוד יותר קשה להבין את פשר הישדותה. ראשיתה של התופעה נעוצה בכניסי-הדליות בשנות ה-40 בא"י. במאמר בעיתון "דבר" מ-21.7.1944, כותבת דבורה ברטונוב ש"יצירות רבקה שטורמן עררו תשומת לב מיוחדת. הן יצאו עממיות ופשוטות. המדריכה יצרה מחול עממי חדש. גם קבעה למחולותיה שמות עבריים. ב"מחול הגורן" שלה... היתה גם תנועת גובה, גם מקצב מוזרי וליכוד שני אלה יצרו את הטבעיות... אין לשכוח את המוסיקה (של עמנואל פוגצ'וב) אשר ציורפה לתנועה שיווה לריקוד סגולה של מחול עם: אתה רוצה ללמוד אותו מחי לחזור עליי".

בכנס המחולות הראשון, על מישטח ה"פרגולה" (ששימש כבמה) בקיבוץ דליה, הופיעו עוד קבוצות ורקדים רבות והן אלו אשר הניחו את התשתית לתופעה הקרוייה "להקות מחול ישראליות". אך בעוד בכנסי-דליה (הראשונים לפחות), ה"חומר הריקודי" ממנו נבנתה הכוריאוגרפיה היו ריקודי-עם, הרי שככל שעבר זמן, נוצר הרצון להרשים את הצופה וריקודי-עם על במה היו "למשהו" שמשעמם לצפות בו. או החל המירוץ אחר "המצאות" מלאכותיות, אשר הקשר בינו ובין ריקודי-עם הוא מיקוד בהחלט ואף הימרה לקרוא "לציירות" אלו "להקות מחול ישראליות", אינו משקף יצירה אמנותית שניתן לתחנה עליפי קנה מידה אמנותיים. בפיסטיבל מחול כרמיאל, במופע

שיפוטו תפעל להקת מחול. ערים כמו ת"א, חיפה וירושלים משופעות בלהקות ריקודי-עם. גם עיירות פיתוח ומועצות אווריות מטפחות להקות מחול מסוג זה. עובדה מעניינת שראוי לתת עליה את הדעת היא שההתיישבות העובדת, שהיתה ערש היווצרות התופעה הזאת, אינה עוד שותפה לעידוד להקות מחול ישראליות. התופעה הקרוייה "להקות מחול ישראליות" היא תופעה מעניינת. האם להקות אלו ימשיכו להתקיים גם בעתיד? האם רצוי לעודד תופעה זו? בשאלות אלו היה כדאי לדון ברצינות ולעומק.

האם פסטיבל כרמיאל הינו המשך לכניסי-דליה? כנסי דליה הפכו לכנסים לאומיים. ההתעניינות הציבורית העצומה, מספר הצופים הרב שנהר להשתתף לחוות כנסים וההודרות של המשתתפים והצופים עם התכנים הלאומיים שבאו לביטוי ביצירה העממית, עשו את הכנסים בדליה לכנסים לאומיים. תושבי הארץ גילו התעניינות רבה ביצירה העממית הקרוייה ריקודי-עם. הם באו להשתתף בכניסי-דליה ובדרך זו חשו שותפים בתהליך היצירה של תרבות עממית אשר צמחה בא"י והיה לה קשר הדוק עם התחדשות הלאומית.

בכניסי-דליה גובשה תפיסה אשר היוותה את המארגונים. בשנת 1958, עשור לקיום מדינת ישראל, הנושאים המכרזיים אשר העסיקו את החברה בריקודי שמחת הקוממיות, רקודי שלום ואהבה; בריקודי שבטים וחגי טבע; בריקודי כח ועבודה. בשנת 1968, הריקודים נסבו סביב נושא העיירה היהודית, התפתחות ההורה, פולקלור עדות וההווי החקלאי. לפסטיבל מחול כרמיאל אין עדיין צביון. במופע המסיים שניקרא: "דליה 88" בכרמיאל לא גובשה כל

מופעים מסוג שונה היו הנסיונות של כוריאוגרפים רבים להביא לבמה מחולות אשר מוקד השראתם הוא המיורה. ניסיון כזה נעשה על-ידי להקת מחול מבאר-שבע, אשר הביאה לבמה מופע ששילב קריאת טקסט תנכ"י (תוכן). עם תנועה (צורה). ההשראה המיורחית נבעה בעיקר מן הלבוש האקסוטי, אשר הזכיר את התפיסה ההוליוודית את סיפורי המיקרא.

המוקד במופע זה היה הטקסט, הקרין והתוף (הטמבור) שברקע. כל שאר האמצעים האמנותיים היו נילווים. התנועה היתה ליווי לתוכן, ונוצרה תחושה שהתנועה היא מיקרית ואינה מוסיפה ממימד נוסף לטקסט, למעט ממימד דקורטיבי. מופע הריקוד הקרוב ביותר לשפה הריקודית הקרוייה ריקודי-עם, היה המופע אשר הביא לבמה את הריקוד אשר זכה במקום הראשון בבחירת כוריאוגרפיה ישראלית מקורית.

הריקוד נירקד על-ידי מספר להקות מחול על שלוש במות ואחר-כך שימש כ"חומר גלם" לבניית הכוריאוגרפיה. לפנינו מופע של להקת מחול ישראלית, אשר השפה הריקודית (ריקודי-עם), הליווי המוסיקלי וכן הכוריאוגרפיה היוו יחידה שלמה אחת. על כך מגיעות כל המחמאות לשלמה ממן, יוצר הריקוד והכוריאוגרף. ראוי לציין שמה שפגם בשלמות המופע שצויין לעיל היו התלבושות של הלהקות. נושא התלבושות של להקות מחול ישראליות חייב לבוא לדיון דחוף במוסדות המאמיים.

להקות מחול ישראליות הן עובדה בונף התרבותי של מדינת ישראל. כל ישוב שמכבד את עצמו דואג שבאזור

סיום שניקרא "דליה 88", השתתפו 20 להקות מחול ישראליות ובהרות מכל קצווי הארץ, מכרמיאל אשר בצפון ועד אילת אשר בדרום הרחוק. האם הרפרטואר הריקודי של להקות אלו היה ריקודי-עם ישראליים? התשובה לשאלה זו היא שלילית. את מספר להקות אשר בחרו לרקוד על הבמה בכרמיאל ריקודי-עם ניתן לספור על פחות מאשר על כף יד אחת. מה נרקד על הבמה? מהי ה"שפה" הריקודית של רוב להקות המחול הישראליות? חלק מהכוריאוגרפים של להקות אלו שם את הדגש על שינוי מהיר של צורות כחלל. אוצר התנועות, בסוג זה של מופעים, הוא דל ומתבטא במספר רב של סיבובים המתבצעים במהירות מסחררת לכל כיוון אפשרי. במופעים מסוג זה מרבים להרים את בת הזוג, וגם זאת לעיתים קרובות תוך כדי סיבוב. התצורות החדשות, שהן לב הכוריאוגרפיה, מתאפשרות בעזרת ריצות מהירות של הרקדנים לכיוונים אותם קובע הכוריאוגרף. במופעים אלה יש תשומת לב לתלבושת מושכת עין, אשר אין לה לרוב קשר לחשיבה מהי תלבושת עממית. המוסיקה, שאת ההרכבים התכניים והכלליים נשאר לניתוח של אנשי המוסיקה, מוקלטת ומנוגנת במהירות מופרות. מופעים רבים מסוג זה ניראו ב"דליה 88" בכרמיאל. הבולט והמקצועני שבהם היה ריקוד הפתיחה של להקת המחול של כרמיאל (בהדרכת הכוריאוגרפית דפנה בריל).

**פולין מולקולור וריקודים
המשך מעמ' 11**

וקופץ מעליו. צעדות הריקוד מהירות וקשות לביצוע, לעיתים אקרובטיות. תנוחתו האופיינית של ה"גורל" הוא כשגופו נוטה לפנים כאילו טיפס על הר וגריונו משמש משענת. למעשה קיימים 2 ריקודים: ריקוד זוגות וריקוד גברים שמקורו בשודדים ששוטטו בהרי הטטרה במאות 17-18. ריקודים הגורלים קימת הקטגוריה והוריאציות השונות רבות כמספר הקדנים. צעדות ריקוד מסוימות נרקדות תמיד לפי אותם קטעים מוזיקליים. בריקודי הווגות, הגבר קובע את צעדת בת זוגו. הגבר רוקד לפני הבחורה והם רוקדים יחד רק בשעת סיבוב. רק זוג אחד ירקוד באותו זמן. יש תאום רב בין הרקדן לבין התזמורת המורכבת בדרך מ-2 כנורות, בס, הליל ולפעמים חמת-חלילים.

מלבד חמשת הריקודים הלאומיים וריקודי הגורלים קימת הקטגוריה השנייה: ריקודים איזורים ריקודים אלה פזורים בכל פולין אך לא חרגו מתחומי הכפר וכמו על הריקודים הלאומיים גם בהם השפעות שונות – סקנדינביות גרמניות ואחריות. קיימות גרסאות ריקודים דומות בין כפרים שונים, לעיתים השם משתנה ולעיתים המנגינה דומה או שונה. שמות זהים אינם מצבעים בהכרח על ריקוד זהה. הריקודים נרקדים בארועים חגיגים בימי ראשון בכנסיה ובתחגיגות לאומיות. הממשלה הפולנית מעודדת את שימור הפולקלור, מנהגים תלבושות אומיות עממיות, ריקודים בפרט קיימות להקות רבות של צעריים וחובבים ואף אירגוני עובדים וכמוכן לפחות מקצועות כמו שלסק ומזובשה הלאומית.

**רוקדים כותבים
המשך מעמ' 29**

להקה שהתאכזה

אמנון שאול

זמן רב חיכתי לו, טאוד רצינו להופיע בו, טלפנו וטלפנו עד שמנינו. קבעו לנו מועד, יחד עם להקה מחדרה בית אליאז, היה מתח יום שלם עבדנו ותרלנו, הזמנו אוטובוס זינו לקראת המטרה מתוחים אבל מאוד רוצים, הועדה בראשות כרמון אחרה בשעתיים, דיברו איתנו כ-10 דקות והלכו כשפניהם, את התשובות תקבלו בעוד שבוע אצל ברכה זודאי. מאוחר מהצפוי חזרו הביתה, החברה כל הזמן שאלו אותי, נו התפתבלנו! הבטחתם להם בירור ותשובה, טלפנינו ונדחיתי שוב ושבו עד ללשנה המיוחלת, בה להקתנו תופיע בין ההרקות פנה בבקשה ליהודה עמנואל וסכם איתו. יהודה לא יודע מהענין, פנה לשלמה ממן הוא עונה, שלמה עצמה מוטאצת פתרון לבלאגן, שלמה ממן מסכם איתי על הופעה בכר "ללנית" ביום שלישי בין חמש לשבע בערב.

שמח בשביל להקתי דרך אגב, אני שואל את

שלמה, יהיו שם במות רציניות? מה קרה לך, הוא עונה, ראה לך שכרמון מתעסק עם במות חובבניות? בטלתי את כל תוכניותי לשלושת ימי כרמיאל, בערב הראשון הגעתי באיחור מה. את המצעד והרקדת הפתיחה הפסדתי. המופע המרכזי היה בטוב טעם. כרמון מקצוען אמיתי שאין עוררין עליו בכלל, ההמולה וההמון הבטיחו גדולות בהמשך, מיד אחרי המופע, לקחתי את האוטו ונסעתי חזרה לתניה בהרשה טובה להביא את הלהקה.

כל הדרך הם שרו והתרגשו סיפורתי ותיאורי להם את המצעד ואת האווירה המחשמלת. העגנו לככר כלנית בזמן – ככר! אני לא הייתי משתמש במילה הזו בכלל רחבה של אולי 4 מטר רוחב שוממת וענובה, החברה היו בהלם הסברתי להם שאם זה כאן אנחנו לא מופיעים, ירדנו למטה. במטה פוגשים את שלמה ממן, לוקח לידו את הטבלה בעצה אחת עם אלי מלול מחליטים על ככר מגדים, משהו באותו סגנון של ככר כלנית, לא, אני מתעקש אלו אינם תנאי הופעה אלי מלול מרגיע ואומר באוירת הפסטיבל אין מקום לכעיסים, הייתי שם אותו במקומי לפני אנשים שזה היה החלום שלהם שיצאן ויתברדו.

היתה אוירה, כמו חיילים טובים התייבבו, שם ומה יש שם? בחור צעיר יושב ליד מערכת הגברה דלה אין במה אין אנשים, אין מרקד, הבחור הצעיר מפעיל מוזיקה ומשחק בכפתור של המהיריות, כשביטשה הוא קשה לשמוע על אחת כמה וכמה לרקוד.

בשך בדיוק באולם שמעל לרחבת הריקודים החלה תחרות הכוריאוגרפיה תחרות מאלפת היה אולם דחוס היו בנפיש גם אלה שהיו צריכים להרקד באותו הזמן, חיכו למטה להלקות צעריכות להופיע אלה שתיכנונו כך את הענין לא עשו היטב את שעורי הבית. הבלאגן חגן הרקדה לא הייתה הרקדה המשטח אינו מתאים לכך – כמוכן שגם לא להופעה. באתי לא חבתי מהלהקה צעירים וטמפרמנטים בלב שבור ואמרתי בלי שום גינונים – הבלאגן כאן חוגג ואין אפשרות להופיע בכרמיאל, חלק כעס ונסע מיד הביתה בצורה פרטית ובהמננותיו, לאלה שנשארו נתתי חופש שיחפשו ממשוה להנות – רצו יותר לרקוד. קיוו יותר.

אתם מאמינים שהם יבואו גם בשנה הבאה!!!

הכוונות היו טובות

מכתב תלונה על תנאי הופעת הלהקה בפסטיבל כרמיאל. ראשית אני רוצה לציין שאיני מתיימר להגיב בשם הנהלת הפסטיבל, או בשם המנהל האומנותי יונתן כרמון, אני יכול להגיב רק על פי התנאים הידועים לי, בהיותי המפיק והאחראי בפועל על המופע המשולב, שהיה באולם הספרט במתנ"ס. המתכונת היתה שילוב של להקות מחול ישראליות עם להקות מחול עממיות שהגיעו מח"ל.

ממה שידוע לי הבקשה של להקת המחול הורה נתניה, להשתתף בפסטיבל הגיעה מאוחר מאוד, ואף לאחר שכבר נקבע איזו להקה תופיע בכרמיאל, ובאיה מופע היא משולבת. לצורך הבהרה היו כמה סוגי מופעים בפסטיבל ביניהם: 1. מופע מרכזי באמפיתאטרון שכולו מבויים ע"י כרמון, ושבו הופיעה הלהקה המקצועית של כרמון, ולהקות מחול נוספות, כ-9 להקות

נבחרות שהופיעו בנפרד ובמשולב בריקודיו של כרמון.

2. מופע משולב שבו הופיעו להקות מחול ישראליות ולהקות מחול מח"ל. באולם הספרט במתנ"ס שיומיים היו 4 מופעים משולבים הלהקות השתלבו באחד או יותר מהמופעים הללו בהתאם לרמת הלהקה.

3. מופע דליה שהיה המופע באמפיתאטרון בערב השלישי בו הופיעו כ-20 להקות נבחרות של אחת מהלהקות ביצעה ריקוד אחד של 4 דקות מהרפרטואר של הלהקה.

להקות שלא הופיעו באחד מהמופעים הללו ובכל זאת היתה להם שאיפה להופיע בפסטיבל, היתה אפשרות לשבח אותם במסגרת ההרקות שערכו בכ-4 מוקדים במשך היום פעמיים ביום. לאחר פירוט זה אפשר יהיה להסביר את השתלשלות העניינים עם להקת המחול הורה נתניה.

א. האיחור להופעה בבית אליאז נבע מהעובדה שהיתה אי הבנה לגבי השעה שנקבעה לא היה שום סיכוי שכרמון יבוא לראות את הלהקה לפני השעה 9:30 בערב. ונסיעה מחיפה לחזרה אורכת כשעה, כמו כן היה קשה לאתר את מקום ההופעה.

ב. ניתנה לאמנון תשובה שהלהקה יכולה להופיע במסגרת ההרקות ואף נאמר לו שיוידעו לו על מועד ההופעה, ומכיוון שהלהקה שלו לא היתה אמורה להופיע ולמרות זאת ניתנה לה האפשרות להופיע היה צורך לערוך בדיקה עם הלהקות האחרות מי מהן נופלת מהמופע ברגע האחרון כדי לשלש אותה במקומה.

ג. נכון שהיו מתוכננות במות למרקדים וללהקות המחול, אבל ברגע האחרון הרעיון ירד מפרק מסטמים תקציביים. והוחלט שהלהקות תופענה על משטח ההרקדה והרוקדים והקהל יישבו מסביב.

ד. לאחר שקבעתי עם אמנון שאול את מקום ההופעה, הוא לא היה מרוצה וביקש להחליף מקום, לא התרגשתי והחלפתי לו מקום, הוא חזר שוב וביקש להחליף מקום אחר כי גם המקום החדש לא נראה לו. בלית ברירה הצעתי לו לבדוק את ההרקות האחרות ושחלטי איפה הוא רוצה להופיע. לאחר בדיקה הוא הסכים להופיע בככר מופת שבהיכל התרבות מיותר לציין שהיתה קצת הגזמה בדרישתו של אמנון ונראה לי שהוא לא תפס את הרעיון שהמופע בהרקות אינו המופע המרכזי, אלא מופע קליל במסגרת ההרקות ובהחלט לא מופע מחייב.

כמו כן אי אפשר היה לצפות מראש כמה קהל יגיע לכל הרקדה ומכיוון שהייתי שם בסביבות השעה 5:30 ראיתי שהיה קהל מספיק לארגן הופעה. אם אמנון היה משתדל להערים פחות קשיים יתכן שהיה יכול להופיע לפני הקהל שהיה שם באותה שעה. כך שלמרות שהיתה שם תחרות הכוריאוגרפיה מאוחר יותר, זה לא היה מופע בהופעה שלו. אני מוכרח לציין שהמופעים בהרקות היו כדי לתת במה ללהקות, שעדיין לא מוכנות מספיק כדי להשתלב במסגרת המופעים האחרים. בלי כל כוונה לפגוע בלהקה זו או אחרת, אם מתייחסים לכל זה כפרופורציות נכונות אפשר להבין את מה שקרה בעניין שנופה. צריך לזכור שהיו להקות אחרות שהופיעו במסגרת ההרקות והן היו מרוצות מאוד. אני באופן אישי מאוד מאוד מצטער על הפגיעה

ועוגמת הנפש שנגרמה ללהקת המחול הורה נתניה ולאמנון שאול בפרט, אני בטוח שהנהלת הפסטיבל כולל המנהל האומנותי יונתן כרמון יסכימו אתי שהכוונה היתה טובה, וזה לא תמיד עובד כמו שרוצים. ובזוודאי שהם מצטערים על עוגמת הנפש שנגרמה ללהקה, ושבעתי הסכומים יהיו ברורים וטובים יותר לטובת כולם. בתקוה להרבה הבנה

שלמה ממן – מפיק המופע במשולב אולם ספרט מתנ"ס

**כל האמת – אירוביקה
המשך מעמ' 46**

והצטרפותם ההדרגתית לאחר שגילו את היתרונות וההנאה הרבים שבפעילות המחול האירובי לצלילי מוזיקה. המחול האירובי הפעיל חלק ניכר מהאוכלוסיה, חלק שללא המחול האירובי היה נשאר יושבני, וחסר פעילות מספקת. ספורט זה עזר להם למצוא את דרכם לאורח חיים בריא יותר.

בסדרה הבאה: מערך השעור למחול אירובי והשפעת חלקיו על מרכיבי הכושר והסיבולת.

**על פסטיבל מחול דליה
המשך מעמ' 17**

תפיסה. לא היה קו מנחה אשר כיוון את מה שקורה על הבמה. נוצרה תחושה שכל מה שקורה הוא מיקרי. בחירת הלהקות, הרפרטואר שרקדו והסדר שעלו לבמה, לא היה בו שום קו מנחה. השאלה מה היו המטרות שהיציבו לעצמם מארגני המופע "דליה '88" בכרמיאל וישראל ללא מענה. כבר באוגוסט של שנת 1944 מספרת גורית קדמן על המטרות שהיציבו לעצמם מארגני כנס דליה הראשון... "לבדוק מה רוקדים בארץ, ובעיקר בקיבוצים. לשפר את הריקודים המקובלים וללמוד חדשים... לחפש סגנון ההולם את ההווה שלנו..."

חלק מהמטרות של שנת 1944 רלוונטי גם לשנת 1988, אך יש ודאי גם מטרות נוספות. לקראת פסטיבל מחול כרמיאל הבא, עלינו לברר היטב מה הן המטרות אשר תנועת ריקודי העם מציבה לעצמה ומטרות אלו צריכות להנחות אותנו בבניית הקונספציה אשר תכתוב את תוכן האירועים.

בפסטיבל המחול הבא בכרמיאל, יש להדגיש יותר את המימד ההיסטורי, החברתי וההיבט התרבותי של התפתחות תנועת ריקודי העם. גישה כזו תבטיח תשומת לב רבה יותר לטיפול וטיפוח המחול האתני, בהקצאת משאבים למחקר ובדין בעביות כגון: ריבוי יצירת ריקודי העם, תלבושת עממית וכך.

פסטיבל מחול כרמיאל היה חוויה לכל מי שהיה שם, והיווה ציון דרך לכל העוסקים בריקודי העם. כיצד ייראה הפסטיבל הבא – זה תלוי רק בנו, במטרות שניציב לעצמנו ובדרכים שנגבש על-ינת להגשימן.

סקר על ריקודים חדשים והשתרשותם בחוגי הריקודים

מאת ירון מיישר, מרכז ההקלטות לריקודים.

שם הריקוד	נרקד אינו נרקד	נרקד אצלי
ציפורי נדוד	4	33
אהבתי הראשונה	3	34
דבקת העמלים	3	34
למה לדאוג היום	3	34
אהבתייה	2	35
בוא שיר עברי	2	35
גנו	2	35
הרועה בשושים	2	35
ותאמינו לי	2	35
חניניה	2	35
כמו בלדה	2	35
עדן עדן	2	35
תמיד עולה המנגינה	2	35
דבקה עידן	1	36
דרישת שלום	1	36
לבד יושבת	1	36
לפלח הרימון	1	36
מלכותך	1	36
קום והתהלך בארץ	1	36
רוח צפוגית	1	36
אל נא תאמר לי שלום	0	37
אם אשכחן ירושלים	0	37
בשדה ירוק	0	37
נגילה בעוז	0	37
זה המקום שלך	0	37
זמר שלוש התשובות	0	37
המדתי	0	37
כותנות פסים	0	37
מזמור לדוד	0	37
ת"א רומנסרו	0	37

התפלגות התשובות לפי סדר פופולריות הריקודים.

תוצאות הסקר ינחו אותי בהכנת קלטות קבועות לקטלוג של מרכז הקלטות.

מדריכים המעוניינים לענות, יצלמו את שמות הריקודים ויסמנו אלו ריקודים נרקדים אצלם ואלו לא.

יש לציין את הפרטים הבאים:

- שם משפחה ושם פרטי.
- הכתובת המלאה.
- מספר הטלפון.
- שנת סיום אולפן למדריכים.

את התשובות יש לשלוח אלי:

מרכז ההקלטות לריקודים

נורוק 17 בני ברק 51243

סקר זה אינו מדעי, כמובן, כיוון שלא נעשה על פי חתך מיצג, אלא על פי התשובות שקיבלתי מאלו שהואילו לעשות את המאמץ. אשמח לעדכן את המסקנות על פי דיווחים נוספים שאקבל.

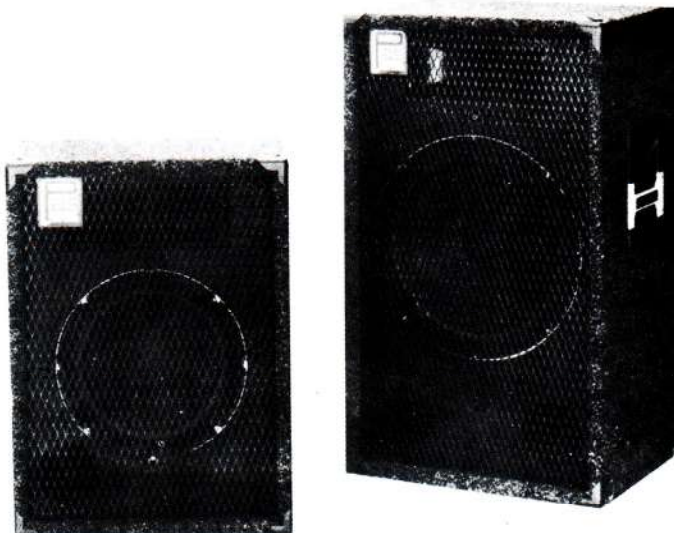
ריקודים רבים נוצרים כל שנה ונלמדים בהשתלמויות, חלקם בלבד נלמד אחר כך גם בחוגים. כמה מהם באמת נשארים לאורך זמן? כ-1250 מדריכים, המצויים בקובץ המדריכים שבידי, קיבלו שאלון לבתייהם. השאלון התייחס לריקודים שיצאו על קלטות של מרכז ההקלטות לריקודים עם בשנים 85-1984 - מספיק זמן על מנת לבדוק תוצאות. תשובות קיבלתי מ-37 מדריכים מכל הארץ, רבים לא ענו, אך התמונה ביחס לרוב הריקודים ברורה למדי. עם זאת נשמח לקבל תשובות מאלה שעדיין לא שלחו על מנת להבהיר את המצב לגבי הריקודים עליהם התמונה אינה חד משמעית.

לדעתי ריקוד עליו נמסר כי נרקד ב-3-4 מקומות בארץ, יעלם כנראה מהשטח, הריקודים עליהם נמסר כי נרקדים ב-5 עד 10 מקומות, יתכן וישדרו, לאחרים סיכוי טוב להרקד עוד שנים רבות.

שם הריקוד	נרקד אינו נרקד	נרקד אצלי
זוהי ארצי	36	1
אנשי הגשם	33	4
היכן אהובי	33	4
ארץ הצבר	31	6
תכול המטפחת	30	7
אמרו לי	27	10
בואו ונשיר	25	12
תבורכי ארצי	24	13
לעצמי בלבד	22	15
הדרך אל הכפר	21	16
יה, ליל	20	17
אבא, אמא	15	22
אל בורות המים	15	22
על הדרך	15	22
הפלפל	14	23
לילה בדרום	13	24
שמחת ירושלים	13	24
כמו צועני	13	24
בכרם תימן	12	25
סוף הקיץ	12	25
בין שני לבבות	11	26
תלבשי לבן	11	26
שובי הרמוניקה	10	27
הספיקו מוצרט	9	28
בואי מלכה	8	29
אני נושא עמי	7	30
הלילה הולך בשדרות	7	30
מישהו הולך איתי	7	30
פעם היו שם פרחים	6	31
ניגון חסידי	5	32
שי לרחל	5	32
אנחנו נשארים	4	33

בארץ

יבואן בלעדי ל בישראל
רמקולי איכות להגברה ולדיסקו בהספקים
מ-120 W ומעלה, במחיר 350 ₪ * מע"מ
הרמקול העמיד בעל הצליל המדהים!

רפי האוזמן

מעבדת הרמקולים הגדולה והותיקה!
הרמקול שלך יחזור לאיכותו המקורית רק בתיקון בחלפים מקוריים של היצרן!
אנחנו מחזיקים במלאי:

- JBL • ALTEC • E.V. • GAUSS • ATC
- AR • P.A.S. • PEAVEY • PHILIPS
- TANNOY • KLH • MARTIN AUDIO
- RICHARD ALLAN • CELESTION • PANE
- HLH • YAMAHA

מכירה ושירות לרמקולים מתוצרת

ארלוזורוב 53 (בפסג') תל-אביב ☎ 244489

"רוקדים" המגזין לריקודים עם ומחול 19

מאת נעמי וג'ני ארגוב

60+

ריקודי שנות השישים הם יותר מהריקוד עצמו, הם אירוע חברתי, שאינו מוגבל לגיל. מבני עשרים ועד שישים פלוס

בגלל הפופולריות העצומה של הריקוד החברתי, מיומנות מינימלית בתחום זה מאפשרת להשתלב בקלות בחברה חדשה בכל מקום בעולם, דבר שמושג לעתים רחוקות יותר באמצעים אחרים. תחרות בלתי פוסקת בין אמיני בידור בכל הזמנים, מלחינים ולהקות, על אהדת הקהל על כל שכבותיו, הביאו עם השנים לשינויים תדירים בסגנון המוסיקה ובמקביל השתנה גם סגנון הריקוד החברתי. העדפת סגנון זה או אחר של ריקוד משתנה בהתאם לקבוצות הגיל השונות, הלהיטים העכשוויים והפופולריות של ריקוד זה או אחר.

ני הטיפש-עשרה יעדיפו את התנופה והמרץ בריקוד. הם ימצאו הנאה בכל שגעון חולף וטעמים ישתנה במהירות עם הלהיט הבא. הצ'רלסטון למשל, היה בשנות ה-30 להיט גדול של בני הנוער בגלל סגנונו הפתוח והחופשי, דבר שאיפשר לפרט - ובעיקר לנשים - להתבטא בחופשיות וליצור תנועות חופשיות בלא תלות בבן/בת הזוג ובתנועות המאופקות שהיו נהוגות בריקודים אחרים. קפיצות, משיכות, סבובים, תנועה ללא רסן, נוכל לראות בסגנון הריקוד של בני הטיפש-עשרה בכל הזמנים ובכל מקום בעולם. הנוער הבוגר יותר, יפיק הנאה מסגנון ריקוד מתוחכם יותר כמו הרוק'נ'רול והטוויסט, הסמבה המהירה והרומבה האמריקנית ואפילו מולס וינאי מהיה לעומת זאת, הקהל הבוגר יאהב מקצבים מתונים יותר ותנועה רכה יותר. הוא יהנה לרקוד לצלילי מוסיקה חדשה בצירוף להיטים סנטימנטליים ישנים. במקום הרוק'נ'רול הסוער יעדיף את הסווינג - שהנו גירסה ישנה ומתונה יותר של הרוק הצ'ר'צ'ר'צ' והטנגו, סמבה איטית והרומבה-בולרו, כולם ריקודים המהווים אתגר למבצע, ובהם דרושים מיומנות ודיקור רב יותר. שכבת הגיל המבוגרת ביותר, תמיד תעדיף את הנעימות הישנות והמוכרות ויאהבו לרקוד את הפוקסטרוטים למיניהם, הולסים המתונים וכד'. למרות הופעתם והעלמותם במשך השנים של ריקודים וסגנונות איך ספור, הריקוד החברתי ממשיך לספק הנאה לחתך נרחב של אנשים וזוכה ליותר ויותר תשומת לב בעולם כולו וגם בארצנו. (בפרקים הבאים נתייחס לסגנונות השונים של הריקוד החברתי בהמשך נביא חדשות מן העולם על הנעשה בתחום זה.)

רחובות, ליל שלישי, חוג ריקודים סלוניים. ימים טובים באו לאולם ישן שבבית העם. כל סנטימטר על הרצפה תפוס. הפעם, במקום חלוצים יחפים הרוקדים הורה תראה שם ערבוביה של בני תשחורת סקרנים, בני עשרים, בני ארבעים מפוכחים ובני שישים פלוס. כולם מכורים לריקודי "שנות השישים".

השם מטעה במקצת. אם להביא בחשבון שבשלב מתקדם אתה לומד את הגאליארדה, המינואט והקוורדיל, ריקודי "שנות השישים" של המאה ה-15 וה-16, וטרסטפ משנות העשרים של המאה הנוכחית. לא לדאוג יש כאן גם וולדה-בולה וסמבה, ולס וינאי, וכמובן, איך לא, פסודובלה וטנגו.

אנשי מקצוע יאמרו לך שריקודים סלוניים הם ריקודים של נשפים, להבדיל מ-PARTY DANCES וריקודי חברה. יש גם ריקוד לטינאמריקני, וכמובן זה של הדיסקוטק.

"ריקודי שנות ה-60", השם ש"נדבק" בארץ לסוג של ריקוד המתקרא ברחבי העולם SOCIAL DANCE (ריקוד חברתי). סוג של מחול הנרקד בחברה בכל מקום ובכל הדממות בה חבורת אנשים במצב רווח מרומם נפגשת ומבלה יחדיו בסביבה, נשף או כל אירוע חגיגי אחר. תחילתו של הריקוד החברתי בסלוניים של תקופת הרנסאנס, כאשר חצרות המלוכה באירופה התרחו זה בזה על הנשף המפואר והמרשים ביותר. אמיני ריקוד נצטוו לשנות ולעדן את ריקודי האיכרים ולהתאימם לחן ולגייונים המלוטשים של החצר.

הנערים בחליפות טוקסידו, פראק, או מדים נוצצים באקדמיות הצבאיות, עם עניבת הפרפר המסורתית. הידוע והמפואר בנשפי בגרות אלה, הנו הנשף המתקיים מדי שנה בבית האופרה בווינה. מי שמבקר בנשף זה (אם הצליח להשיג כרטיסים שמומנים שנים מראש), חושב שנמצא בחצר הקיסר פרנץ יוזף והקיסרית "סיסי". חוויה בלתי נשכחת.

הריקוד החברתי עמד מאז ומתמיד בראש רשימת הפעילויות האהודות על הקהל בכל העולם, בלא הבדלי גיל או מעמד חברתי. אולי מפני שזהו אמצעי נח לאדם (גם לביישנים) להרחיב את חוג מכריו.

נעדר מקומם של השעורים שהוקדשו ללמוד תורת הריקוד הסלוני, עם כל הגיונים הנלווים אליו.

גם כיום נהוג באירופה, ארה"ב, אוסטרליה ודרום אפריקה לשלוח כל נער ונערה בני 15 לבית-ספר לריקודים סלוניים כך שיהיו מוכנים לנשף הבגרות המתקיים עם סיום הלמודים בביה"ס התיכון ובאוניברסיטאות באירופה, בקולגים ובאקדמיות הצבאיות בארה"ב. אותו נשף בגרות נחגג גם כיום בארצות אלה לפי מיטב המסורת עם כל הפאר וההדר הנלווים אליו.

הנערות מגיעות בשמלות לבנות ארוכות עשויות מברדך ומתנפנף עם כתר זעיר של אבני חן על ראשן.

מ לחינים נצטוו להלחין מוסיקה מיוחדת לאירועים אלה, ואפילו מלחינים דגולים כמו בטהובן, ברהאמס ושטראוס כתבו מוסיקה לנשפי החצר המפוארים.

גולת הכותרת בכל חצר היה נשף הבגרות, בו הוצגו בפני החברה הגבוהה כל הנערים שמלאו להם 18 והנערות בנות ה-16.

ההכנות לקראת ארוע זה, שנחשב לחשוב ולמרגש ביותר בחיי כל נער ונערה (וכמובן בעיני ההורים), החלו מגיל רך ביותר. מורים שכרו ללמד את בני האצילים נמוסים והליכות חצר, תורת הלבוש, שפות, סיוף לנערים ורקמה לנערות וכד'. הכל כהכנה לאירוע חשוב זה ששמל את ביאת הצאצא ושלובו בחיי החברה האריסטוקרטית של החצר. מהמסגרת הלמודית הנוקשה, לא

ריקוד בעין בוחנה

במדור זה נביא לקוראים אינפורמציה מלאה על אחד מריקודי העם שלנו. את המדור עורכת **תמר אליגור** מדריכה וותיקה, מורה למחול ומוסיקה באולפנים לריקודי-עם. במדור תמצאו:

- א. את סיפורו של הריקוד כפי שנרשם מפי מחבר הריקוד.
- ב. את מילות השיר של הלחן
- ג. את רישום צעדי הריקוד.

דבקה גלבוע

לחן: עמנואל עמירן

מחול: רבקה שטורמן

ריקוד שורות

2 בתים; ג חלקים לכל בית. משקל 4/4.

2 בתים; ג חלקים לכל בית. משקל 4/4.

חלק א: עמידה עורפית, אחיזה הגילה.

2:1 דריכה נמרצת בימין לפניו ושהיה, כתף ימין מובילה.

4:3 רקיעת קצה שמי'. לפניו ושהיה תוך תפנית לימין; כתף שמאל לפניו,

6:5 כמו 3-4 בשמאל לאחור תוך תפנית חזרה כתף שמאל לאחור.

7:8 רקיעת הקפצה שמאלי-ימין.

9:12 3 צעדי ריצה לפניו החל שמאל (בשיכול קל) וסגירה בימין. כתף ימין מובילה.

13:14 2 פסיעות ריצה לאחור ימין (בנתור) ושמאל.

15:16 הנחת עקב ימין לפניו ושהיה; כתף ימין מובילה.

(חלק זה חוזר שנית סה' פעמיים.)

חלק ב:

1: העברת משקל אל רגל ימין העומדת.

2:4 3 צעדי ריצה לפניו החל שמאל (בשכול קל) כתף ימין מובילה.

5:6 נתור על ימין תוך פניה לשמאל (לשורת לחיית); נתור על שמאל תוך פניה נוספת לשמאל (השלמת הפניה לאחור).

7:8 2 דריכות בהתקדמות (נגד כוון ההתקדמות) ימין שמאל תוך כפיפת גו.

9:12 2 צעדי ריצה גלית החל ימין תוך פניה חזרה לכוון ההתקדמות

13:16 כמו 13-16 בחלק א.

(חלק זה חוזר שנית.)

חלק ג: 1:2 העברת משקל לימין ולשמאל תוך פניה לחיית והרמת ידיים במרפק כפוף. (יצירת שורת לחיית).

3:6 2 צעדי כפיפה בשכול החל ימין (שורה חזית התקדמות - נגד כוון ההתקדמות).

7:8 דלוג פניה בימין (לכוון ההתקדמות והורדת הידיים).

9:14 כמו 9-14 בחלק א.

15:16 2 רקיעות עקב (קלות) בימין אלכסון לפניו תוך הטיית גו אלכסון, כתף ימין לפניו (המשקל על רגל שמאל).

בית 2

חלק א: כמו חלק א' בבית 1

חלק ב:

1: העברת משקל אל ימין העומדת.

2:3 שכול שמאל; פסיעת ריצה בימין לפניו; כתף ימין מובילה.

4: נתור אל שמאל במקום תוך פניה לשמאל. (השורה חזית).

5:6 נתור דבקה.

7:8 כריעה עמוקה והזדקפות על שמאל.

9:16 כמו 9-16 חלק ב' בית 1.

חלק ג: כמו חלק ג' בית 1.

הסביר צעדות המופיעות בריקוד זה

רקיעת הקפצה (שמאל-ימין) - שמאל רוקעת בסגירה על יד ימין תוך הקפצה; ונחיתה על ימין (במקום) 2 ספירות

ריצה גלית - צירוף 2 צעדי ריצה הראשון גבוה השני רגיל. (2 ספירות)

צעדת כפיפה בשכול - ימין בשכול לפני שמאל תוך כפיפת ברך שמאל סוגרת אחרי ימין תוך הזדקפות, (רצוי על קצה אצבעות) (2 ספירות)

דלוג פניה - פסיעה בימין בכוון התקדמות הריקוד והנתור על ימין תוך פניה לאחור (גב לכוון ההתקדמות) (2 ספירות)

נתור דבקה - 2 נתורים ברגלים צמודות הראשון תוך פניה לשמאל השני תוך פניה חזרה. (2 ספירות)

כריעה - כפיפת ברכיים עמוקה (מעין שיבה באויר) (ספירה 1).

לריקוד מלאו השנה '40 שנה ועדיין נרקד בהתלהבות.

ספור הריקוד - מפי רבקה שטורמן.

הריקוד נוצר ב-1948 והוקדש למה שטורמן שנפל במלחמת השחרור בפעולה בסביבת הרי הגלבוע. הריקוד הוא נסיון בצורה ריקודית לתאר את המלחמה בין הסלעים - התקדמות ונסיגה עד שהגיעו לפסגת ההר. סיום הריקוד (חלק ג') הוא שמחה ותפילה לטל ולמטר על הרי הגלבוע. הלחן לדבקה גלבוע נכתב ע"י עמנואל עמירן על מילות השיר. מילים לא נכתבו ללחן זה פרט לשתי שורות והן:

טל טל טל ומטר

על הרי הגלבוע.

בקינת דוד על מות שאול ויהונתן הוא מקלל את הרי הגלבוע באומרו: אל טל ואל מטר, בשתי שורות השיר כאילו בטלה קללה קדומה זו.

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ולאמנות

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
הועד הפועל
המרכז לתרבות ולחינוך
המחלקה לתרבות ולאמנות-המדור לריקודי-עם

מודיעים על פתיחת ההרשמה לאולפנים להכשרת מדריכים לריקודי-עם בשיתוף מועצות הפועלים שנת תשמ"ט 1989

הרשמה ופרטים:

בתל-אביב - במדור לריקודי-עם במרכז לתרבות ולחינוך, 03-431897.
בארשבע - עיריית בארשבע אגף הספורט, 057-33121, 36921.
בחיפה - עיריית חיפה - האגף לחינוך המחלקה לנוער וקהילה, 04-663072.
בית רוטנברג - 04-387958/9
בבגעת ושינגטון - 08-525488
בוינגייט - 052-29261

במקומות הבאים:

אולפן חיפה, שנה א', בשיתוף העירייה, מחלקה לנוער וקהילה בית רוטנברג
אולפן באר שבע, שנה א', בשיתוף העירייה
אולפן בבגעת ושינגטון, שנה א' (לכנות דתיות)
אולפן ווינגייט, שנה א' (למורים לחינוך גופני בלבד)
אולפן תל-אביב, שנה א' - ב'
אולפן ירושלים, שנה ב'

תכנית הלימודים תכלול: ריקודי עם, תורת הדרכה, תנועה, מוסיקה, תרבות עדות ישראל.

ההסתדרות במחול

כרמיאל ספונטני ומשכנע

"פינות הווני" - בהפקת המפעל לריקודי עדות, מפיקת משנה כרמית יעקבוסון רכז הפקה מטעם מטה הפסטיבל בכרמיאל - ברק נחשול - רכז תרבות של מ.ג. כרמיאל - נבחרו בצורה הטובה ביותר להצגת מורשת העדות.

הצגת מורשת העדות במסגרת קהילתית - ולא כהופעה על במה - התבררה כדרך נאותה וטבעית לחשיפתן של הקבוצות השונות. הפינות שנערכו על הדשא בפארק המרכזי היו פתוחות ללא, כל תפאורה מלבד סימון תחום בתאורה ועמודי דגלים. זה איפשר לכל קבוצה לראות ולהראות וגרם לתנועה בין הפינות

ולאירוח הצדדי. ובגלל איחור בתחילת מופע הפתיחה הקהל הגיע לפארק באיחור. למרות זאת פינות ההווי משכו תשומת לב רבה וצוינו בעתונות כאירוע מרתק ובעל חשיבות. כבר הוחלט שבפסטיבל הבא ייערכו פינות ההווי כאירוע מרכזי ושבמקביל לא תקימו אירועים אחרים.

"קומה אחא"

מאת: רינה שרת

דרך רבקה שטורמן במחול מאת רינה שרת (176 עמודים בלוויית עשרות תמונות ומסמכים, מפתח ריקודים ושמות, הוצאת הקיבוץ המאוחד). רבקה שטורמן; יוצרת חלוצה שריקודיה הם מאבני התשתית של ריקוד העם הישראלי, מרדה במוסמכות ובדיעה הרווחת, כי ריקודים אין יוצרים ריקודים נוצר מאליו, במרוצת דורות.

עין־חרוד בשנות ה־40 היתה חממה חברתית־תרבותית להצמחת עשייה אמנותית חלוצית. כאשר באותם ימים גמרה רבקה שטורמן אומר כי ילדי עמק יזרעאל "ורקדו בעברית", והחלה ליצור למענם ריקודים מקוריים, עשתה זאת על קרקע פורייה.

"קומה אחא" הוא ספר יסוד מתועד. כספור העוקב אחרי חבלי היצירה של חלוצת ריקוד העם הארץ־ישראלית,

רבקה שטורמן בצעירותה

הוא חיוני להבנת נפש אמניווצר לחשיפת בעיות המחול המקורי הישראלי, על רקע הכמיהה ליצור בארץ תרבות עברית חדשה.

במדור לריקודים

עם תחילתה של שנת עבודה חדשה אנסה להגדיר את מטרת המדור לריקודים עם ולציין את הפעילויות המתוכננות להשגת המטרות:

מטרות המדור לריקודים עם

- החדרה והפצה של ריקודי עם בכל שכבות הציבור (הפעלה וטיפוח)
- הכשרת מדריכים להדרכת הרוקדים
- טיפוח מדריכים להדרכת להקת מחול
- קיום אירועים מרכזיים חדירה והשתלבות כלי התקשורת - רדיו, טלוויזיה, עתונות
- עידוד היצירה העממית
- הוצאה (הוצאות) לאור של פירסומים
- קשר ושיתוף פעולה עם גופים צבוריים
- קשר עם הוקדים וגופים בחוץ לארץ - מרכז לרכישת אינפורמציה
- ליד המדור קיימות ועדות:**
- הוועדה המרכזית לריקודים עם
- ועדת אולפנים
- ועדת השתלמויות
- ועדת אירועים
- ועדה בינמישרדית לאישור להקות לחוץ לארץ
- תפקידי הוועדות**
- הכוונה מיקצועית
- קביעת מדיניות מקצועית
- עזרה מיקצועית ואמנותית
- להשגת המטרות המתוכננות הפעילויות הבאות:
- הכשרה והשתלמויות מדריכים**
- א. אולפנים להכשרת מדריכי ריקודים עם
- ב. השתלמויות אזוריות לבוגרי אולפנים - ירושלים, תל אביב, חיפה, באר שבע
- ג. השתלמויות ארציות לבוגרי אולפנים
- ד. סדנא לצוותי הדרכה - למדריכים

- מומחים ובכירים
- ה. סמינר למדריכי מדריכים בסמינר הקיבוצים
- ו. השתלמויות ומפגשים מרכזיים למדריכים ותיקים.
- 2. **טיפוח מדריכי להקות מחול**
- א. ביקור בלהקות מחול סיוע והכוונה על ידי אנשי מקצוע.
- ב. סדנאות עם מדריכים בכירים.
- ג. ימי עיון
- 3. **אירועים מרכזיים**
- א. פסטיבל כרמיאל
- ב. חג המחולות לילה על הכנרת
- ג. כנסי "רשת עמל" ו"נעמת"
- ד. כנס להקות חובבים
- ה. אחד במאי
- ו. כנסים גדולים - ארציים ואזוריים
- ז. אירועים מקומיים.
- 4. **ייעוץ לכלי התקשורת**
- א. שידורי רדיו - "הרבה נצא במחול", "שיריקוד"
- ב. שידורים תעודיים בנושא המחול והשיר העממי.
- ג. ייעוץ בתיכנות טלוויזיה.
- 5. **עידוד היצירה העממית**
- א. ייעוץ, כיוון והדרכה של בודדים ולהקות
- ב. תחרויות בנושא: ריקוד עממי, שיר עממי, תלבושת עממית, תזמורת עממית, העמדת מחרוזת ריקודי עם לבמה
- 6. **פירסומים והוצאה לאור**
- א. חוברת הדרכה
- ב. קובץ מאמרים
- ג. חוברת מונחים
- ד. חוברת ביה"ס הרוקד ג'
- ה. שונות
- 7. **רכישות**
- א. ספרות מקצועית
- ב. תקליטים וקלטות
- ג. וידיאו

שנה טובה ועבודה פורייה לכולנו.

הסתדרות הפקידים
ארגון המדריכים
לריקודים עם

המרכז לתרבות וחינוך
המחלקה לאמנות
המדור לריקודים עם

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י הוועד הפועל

ורקדת בחגיך -
והיית אף שמך

חגיגת ריקודים עם עם יצרי הריקודים ומרקידים

תערך

ביום חמישי י"ח בתשרי ג' חוה"מ 29.9.88 בשעה 21.30 באולם הספורט בנבעת ברנר בהנחיית מיטב היוצרים והמרקידים בארץ ההרקדה תוקלט ותשודר על ידי קול ישראל

ממרחביה, האמון על הובלת החלב במשקו, הוא המושך בחוטים מאחורי הקלעים. רקדן שרזי הלהקה ידועים לו על כל פרטיהם. גדעון הוא הכוח המניע והדוחף את כל "הקומפלקס" הזה.

חברי להקת "שלום 88" באים מקשת רחבה של עיטוקים ואזורים בארץ. פיירו, בן לאם איטלקיה ואב ערבי, הגיע ללהקה מהעיר חיפה ודבק בה. ומי שלא ראה את פיירו רוקד את "כנר על הגג" על כל גינוני המחול החסידי, לא ראה רקדן חסידי מימיו. טובה'לה ותמי שהצטרפו, כל אחת לחוד, ללהקה כנערות בנות 15 והיום

להקת "שלום 88" - בת מצווה

מאת עדנה אשל

פעמים אין ספור, בטלביזיה שלנו וברשתות הטלביזיה באירופה ובארה"ב. סרט ארוך שהופק מספר את סיפור הלהקה ומשמש שגריר של כבוד לישראל בתפוצות.

בלהקה תוכל לראות את לאה, רעיתו של גברי ואם שלושת ילדיהם היודעת לספר את סיפור הלהקה מראשיתה. לאה הסולנית במחול ואף בומר, מתפקדת כ"חייל מן השורה" בחזרות המפרכות. בשקט האופייני לה משתתפת בכל ובעיקר בעיצוב התלבושות, לצידו של אריק כפיר. כך הצליחו השניים בבתקופה קצרה, מאז שוב הלהקה מחו"ל, למלא את שולחן ואף הפליאו ברעיונותיהם החדשניים והתלבושות החדשות ממש מעשה אמן - חגיגה לעיניים.

אריק כפיר, מי שהיה רקדן בלהקה והאמן שבזכותו כל אותן תלבושות ש"היר" וישנן כיום - משקיע עמל של שנים המצביע על מחקר מעמיק ונגיעה במקורות. תכנון, מחשבה והרבה דמיון.

שלמה רוזמין הידוע כ"רוזה", יד ימינו של גברי, מופקד על הטכניקה שבתנועה ועיצוב כושרם של הרקדנים. לא תראה מופע ללא "רוזה" החולש על תופי הקונגס וגדעון כרמלי הקיבוצניק

גברי לוי

אוסף התלבושות הענק והצבעוני של חברי הלהקה כולם - נעלם כלא היה

היה זה בוקר במימיו שבארה"ב, פברואר 1988, בחצר השלווה של מלון רביקומות, מגלים לתדהמתם הרבה גברי וגדעון, המנווטים את מירוץ הופעות הלהקה על פני היבשת, שהמשאית ועליה כל תלבושות הלהקה, התווים וכלי הנגינה - נעלמה ואיננה.

האוסף התלבושות הענק והצבעוני של חברי הלהקה כולם, שתוכנו, נאגר וחודש משך כל שנות קיומה - נעלם כלא היה.

מכה אמיתית. הרגשה של אין מוצא. אך, לא איש כגברי לוי יתן למפעל חיים לרדת כך לטמיון. עוד באותו ערב מאלתרים מספר כלים ובליטוי שירה עולה הלהקה בגיניסים למופע וקוצרת הצלחה אדירה.

להקת "שלום 88", הלהקה הלאומית של ישראל, המייצגת את הפולקלור הישראלי במיטבו בארץ ובעולם, חוגגת השנה בת מצווה.

גברי לוי, היוזם, המארגן, הכוריאוגרף והאבא של הלהקה בחר את רקדניו, בתחילת הדרך, מהלהקות הקיבוציות. כיום מונה הלהקה 48 רקדנים המלווים בנגנים וזמרים.

שלו צבעים ותלבושות ססגוניות, קצב סוער, חיוניות ומיומנותם של הרוקדים, התומרות על כליה הרבי גוניים הסוחפת בקצבה, הזמרים המשתלבים במופע ומאפשרים לרוקדים "לנושם" פה ושם, כל אלה עושים את המופע לחגיגה אמיתית של קצב, צבע ותנועה הגוררת את קהל הצופים, ויהא זה האדיש ביותר, והופכת אותי לשותף חי ופעיל.

הלהקה המופיעה בארץ ולוקחת חלק חשוב באירועים ממלכתיים ואחרים, יודעת לספר על מסעותיה ברחבי העולם מדרום אמריקה דרך מכסיקו וארצות-הברית, מדינות אירופה ועד לאפריקה.

בין מסעותיה הרבים של "שלום", זכורה הזמנתה של ממשלת מצרים

להופעות בקהיר עם חתימת הסכם השלום בין ישראל למצרים. המופעים במסעות הארוכים בפני קהילות יהודיות וקהל מקומי בארצות הברית, יצרו קשרים מיוחדים בין הלהקה ליהדות שם, קירבה ולא מעט רגעי התרגשות, היו מנת חלקם של הרקדנים בכל מופעי הלהקה, בכל אתר בו ביקרו על פני הכדור.

גולת הכותרת היה מסע הלהקה לפולין השנה, עם חידוש קשרי התרבות בין ישראל לפולין, בסיועו של מנהל הלהקה שמואל צמח. הפגישה עם ערש התרבות היהודית המזרח אירופאית עליה גדלנו, עם הקהילה היהודית הקטנה ששרדה בארץ זו ועם העם הפולני שידע להריע ארוכות ללהקה הישראלית המייצגת תקומת עם שנכחד ברובו מול עיניהם - היתה מרגשת ובלתי נשכחת.

ללהקת "שלום" הפנינה שבכתר, מגיעים הטובים שבלהקותיו של גברי. מלהקת הבת "שלום 2", "שלום חיפה", צוותא גליל מערבי, צוותא יזרעאל וצוותא שער הנגב, להן שומרת יחס מיוחד להקת "ותיקי פתח-תיקה".

הלהקה הפועלת בחסות משרד החינוך ועיריית תל-אביב, הופיעה

• מאותם ימי התחלה, ולאורך כל הדרך, מלווה את הלהקה האקורדיוניסט דני שלמון, עמוד השדרה של התמורת המקצועית על עיבודיה המוסיקליים המלהיבים.

בחול, פורצות מן הלוח השנתי ומשתרעות על פני השנה הבאה גם כן. איך אומר גברי: "... העיקר שנהיה בריאים!"

התמונה של איסוף דרכונים, ארגוי הציד והתלבושות הענקיים הנערמים בנמל התעופה בךגוריון, הפרידה מבני משפחה וידידים, העליה למטוס והנפנוף לשלום - תחזור ותיראה פעמים אין ספור לאור הצפיפות בלוח האירועים המתוכנן. להקת "שלום" - סיפור הצלחה באירועי "ב השנים האחרונות בארץ ושגרירה אמיתית בחול" של כל הטוב והיפה כאן.

הצלחתה בארץ ובחול הוא השילוב בין מסורת עתיקה יומין ("חגים", "כנר על הגג") בצמיחתה של מדינה ("חלוצים", "זמר זמר לך", "מה יפים הלילות" "הצדעה לעיר תל-אביב"). המקבצת אליה בניה מכל קצוות עולם (ריקודי עדות - גרוויני, מרוקאי, תימני, דרום אמריקאי, רוסי וכו').

מהופעת הלהקה פורצת היחודיות שבאופי הישראלי החי והסוער ("שיבולת בשדה" מי טלולה" "חיילים" וכו') המאפיין אותנו ורק אותנו.

תכניותיה של הלהקה הן בארץ והן

במו ידיו את להקת "שלום", החל מבחירת רקדניו, גיבושם החברתי, איסוף האלמנטים האוטנטיים של רקודי העדות השונות, תכנון התלבושות והכוריאוגרפיה עושה את המופע ל-SHOW מלהיב וסוחף של תנועה, קצב, זמר ושלל צבעים.

גברי אינו חוסך מעצמו עמל ומחשבה, לא רק לגבי הצד האומנותי של להקותיו. מעורבותו מתבטאת בכל. החל מבניית הבמה, התפאורה, התאורה, התלבושות וכלה בניצוח על תזמורתו ועד לדאגה האישית לכל חבר בלהקה, בקיצור, הפרוייקט כולו. ייחודה של הלהקה המקנה את

משוחררות מצה"ל. גילי מתל-עדשים שהגיע מצוותא יזרעאל ונשא את טלי לאשה, בלהקה, ועוד הרבה הרבה סיפורים המרכיבים את מפגשי החזרות מדי שבוע, המופעים והמסעות לחו"ל.

על כל אלה מביט גברי לוי בגאווה כשהסיגר נעוץ בין שיניו. גברי חי ונושם רקודי-עם מהרגע שעמד יציב על שתי רגליו. תחילת כרקדן בלהקת כרמון ואח"כ כסטודנט למחול, כוריאוגרפיה וטלביזיה בארה"ב, שם הקים להקה משלו "רקדני סברה" שחרשה את היבשת. עם שובו ארצה הקים את להקת צה"ל. גברי שבנה

ריקודים לגיל הרך

כבר להתחיל ללמד את הילדים לרקוד באופן מיידי וממוסד.

מגיל ... ניתן ללמד ריקודים פשוטים מאוד ולהביא את הילדים לכך שילכו לפי הדופק! של המנגינה (לגבי מי שאינו בקי במינוח מוסיקלי, דופקקצב!) אגב, אנו מתייחסים לריקוד לשירי המשחק, ולריטמיקה באותה רמה של חשיבות, הסברים לכך ינתנו בהמשך הסידרה.

סיבות נוספות לקביעה של גיל זה כגיל המאפשר התחלה מסודרת היא ההתפתחות של המוטוריקה המסה והעדינה של הילדים בשילוב עם תחילת ההתפתחות לכיוון של שיתוף פעולה חברתי (בשנות חייו הראשונות הילד הוא אגוצנטרי - ז"א חי ומתפקד סביב למה שקורה בגופו ובסביבתו הקרובה ביותר. הוא לומד את העולם דרך גופו).

במאמרים הבאים נעסוק ב:
- התפתחות הפסיכומטרית של הילדים.

- התפתחותם הריגשית.
- מהם מרכיבי עולם הצליל (המוסיקה) המתאימים לגילאים אלו

- דפרטואר מתאים להפעלה.
- דרכי הקנייה.

ולסיום: נשמח לקבל מכתבים, עצות, בקשות והחשוב מכל **התנסויותיכם** בעבודה עם הילדים כי "אין חכם כבעל הנסיון הלומד כל הזמן".

עוגה, עוגה, עוגה

המרכזיות: מי מאיתנו כמבוגרים מוכן ומסוגל להתמודד עם פוטנציאל עצום שכזה? הבעיה מורכבת למדי ועל כך בהמשך.
לצורך ענייננו נתייחס לילדים מגיל 3 ומעלה. זהו הגיל בו אפשר/רצוי

מההתפתחות חלה בגילאי 8-4, **ורק** 20% מההתפתחות האינטלקטואלית חלה בגילאי 17-8! נסו להשוות זאת עם נסיונכם האישי - מה מידת התפתחות הגופנית והלשונית של הילד בגילאי 8-0? וכאן אחת הבעיות

עדי סולקין וקוד עם ילדים בריקוד "שבע קפיצות"

עדי סולקין

בוגר המדרשה למורים למוסיקה, ת"א. מ.א. במוסיקולוגיה, אויברסיטת ת"א. מורה לריטמוסיקה בסמינר הקיבוצים רמת אביב במסלולי הגיל הרך והיסודי. עובד בגן ילדים. אספן של שירי משחק וריקודים לילדים. עורך השתלמויות בארץ ובח"ל בשירי משחק וריקודים לילדים. **פירסומים:** ספרי קלטת: הגיל הרך וקוד (א, ב). בואו נשחק - שירי משחק (א, ב, ג). ריקודים לילדים - הגיל הרך (מבוא)

שנות החיים של הגיל הרך הם התקופה החשובה ביותר בהתפתחות הביולוגית/רוחנית של האדם. תהליך הגדילה הוא נמרץ ביותר ושינויים רבים ביכולתו הפסיכומטרית, ביכולתו החושית ובהתפתחות הגופנית של הילד מתרחשים בפרקי זמן קצרים יחסית - תוך חדשים ספורים עד שנה. בארץ אנו מתייחסים באופן כללי לגילאי 8-0 "כגיל הרך". בספרות הילדים נחשבים גילאי 4-0 ל"גיל הרך" ואילו גילאי 8-4 נקראים "גיל האגדה". מתוך מחקר מעניין על התפתחות האינטליגנציה אצל הילדים בגילאי 17-0 נמצא (שימו לב לחלוקה הגילאית!) שכ-50% מהתפתחות האינטליגנציה חלה בגילאי 4-0, 30%

- * 12 זוגות
- * תלבושות מרהיבות
- * מוסיקה מקורית
- * תכנית עשירה
- * ומגוונת

ריקוד ישראלי
מזרחי
חסידי
מחול האוהבים
דבקות ועוד...

משך התכנית
כ-60 דקות
פסטיבלים, כנסים,
מרתונים,
קיבוצים, בתי מלון ועוד

המחלקה לנוער
פרדס חנה-כרכור
משה בן עזרי
טל. 06-371970

הורה

פרדס חנה - כרכור

ניהול אומנותי:
דדו קראוס
חגיגת מחול
וזמר

צילום פוטו כפיר
פרדס-חנה

פרטים: משה בן עזרי המחלקה לנוער וקידום נוער אמפיתאטרון טל: 06-371970

מנהלת הלהקה: אביבה זהבי טל: 06-377569

המועצה המקומית פרדס-חנה - כרכור טל: 06-377891

רוקד ושר

לירון שלום רב קורא נאמן של המידעם וכרגע המגזין המפואר רוקדים אשמח לשלוח לחבר ותיק שיר, שרבים מהרוקדים ודאי מאחלים לעצמם לפגוש את שאהבה נפשם בין פלגי האיעה והמוסיקה המשכרת.

בתודה כהן חיים

מוקדש ליענקל'ה ואביבית שהכירו אהבו רקדו ונישאו על גלי המוסיקה הנפלאה של מחולות - ארצנו האהובה מעשה ברומן סוער שהחל בקמפוסנו תחילתו בריקוד זוגות סוער אחריתו מי ישרונו במהנדס מהטכניון צעיר ורב הון שחשק בפרגית עם אובר דרפט ובלי ג'מון

והיו מתמודדים רבים בהרקדה שחשקו בעלמה הזכה הבתולה נערה חטובת איברים היתה בעירונו ולעתים זכינו לחוש גופה במחולותינו

יריכה חטובות כהרי גלעד יופיה האפילו על גנות צלפחד צוארה הענגו ככרבור צחור עיניה עזות מבט כאופל שחור

יפה צנועה ותמימה כשיה עדיין לא פותתה ואיש לא ידעה כקמה הזונה עמוסת גרעינים וחרמש לא הונף עדיין ע"י הקוצרים

בפרגית המרטיטה חשקו כל רואיה לחקור ולגבור בצפונות חמודותיה על גופה היקר שמרה מכל משמר מפותח ריקא וסתם גברבר

אך גופה הבשל להט כיורה רותחת כאחוז תזזית או מוכה קדחת ועוצמת תשוקתה שפשטה אל תוך הליל כי עדיין אין אביר גואל ובן חייל

והנימפה התוססת לפרקה כבר הגיעה ללא פגיעת חץ קופידון גואל ומושיע אשר ינאלנה מבדידות מזהרת ענומה בחדרה כפרח נובלת

ויחלפו השנים בתא המזקינה ואין רוכב לבכרה האצילה אשר עדיין לא שרכה דרכיה וקשה למצוא רבב בכל מעשיה

ואתכם הסליחה שלא נרחיב אודותיה תקצר היריעה להאריך בשבחיה ולכן ברשותכם אפנה בינתיים לאביר שפצע לבה חת ושתיים שאסר לבה שנחשתיים במעונו המפואר ברג' גבעתיים

והעלם הנ"ל אינו כמובן קוטל קנים גם סגן בצה"ל וגם אלוף בריקודים כי העלם גם אשף פינסיים אם כי מעיינו העיקרי נשים וריקודים

תמיר כארו הלבנון זקנו כנלית בן פלשת בנוי לתלפיות המגן שריריו רוטטים כעשת שינוי בוהקות כפיניים רבות חפצו להיות בנות הדולים בלא מתום ללא סרה עניו הוא וצנוע אינו רודף שררה

אך לאחר חיפושים מייגעים זכה להגשים חלום של שנים כי רחמנא ליעלן בנות ת"א עירונו אינן טהורות כשרה אמנו וכן טומנות ידיהן בבלחת ונופלות מפחת אלי פחת

ובכן ברשות מרנן אפסיק להיות רכלן וגנש בחדווה לבניין המשכן ואשר מאז חורבן בית שני שמחה שכזאת לא ראתה עיני

קדרות מהבילות ממיטב המענדים למלא הכרס להזין המשמנים ובנות העיר במיטב מלבושיהן מנקרות בהדרן את עיני חברותיהן וגברים מהודרים רוב חן מתהוללים לוגמים שיכר משטתים ומתהוללים

כי שמחה שכזאת טרם הייתה עדיין בחתונתם של בכחוס בממלכת השמיים ולבסוף יידי מי יתן והאושר לעד לא יתם וילדים למכביר יאירו את ביתם כן רבותא אלו סופם של חיי רווקות שהיו עד כה שטות והבלות כי בינינו אין טוב ונעים מאזיקי הנישואין וצריך לסיים כי אנחנו עייפים מלילות יום חמישי שאותנו סוחטים

כהן חיים

גי'ע...י

עלון הרוקדים לא מופץ בכל חוגי הרוקדים במרכז הארץ.

אני כרוקדת קבועה בבית רותר אשר נמצא בחולון ומרכז הפיס הקהילתי ע"ש גולדה מאיר יודעת שהעיתון שהיה צריך כעת לצאת עוד לא הגיע לאף מדריך בגולדה או בבית רותר.

האם אתם יכולים לטפל באה ישנם רוקדים ובתוכם אני המעוניינת לקרוא את העיתון אך אי אפשר להשיגו כי הוא לא מגיע למקום החונים.

בברכה, בינדרמן איריס

תודה מהולנד

להקת המחול חוף כרמל מנשה בהנהגתך ונגהנת מימי קליגר אשר יצגה את ישראל בפסטיבל מחולות העם הבינ"ל שהתקיים באיברון שבהולנד ב'5-3 ביוני 1988 הביאה משב רוח מרענן ושמשה "שגיר" נהדר למדינת ישראל בשנת הארבעים למדינה.

הלהקה שהשתתפה בפסטיבל ביחד עם להקות מ'6 מדינות נוספות כבשה את הקהל בחינניות, שמחת החיים וההתלהבות של חבריה, מן הנערות והבחורים הצעירים ועד לבוגרים ולבשלים מבין חבריה.

לא נותר לי אלא לצטט את ההולנדים השונים שחזו בהופעתם ראש העיר, הועדה המארגנת וסתם הולנדים מן השורה - אשר סיכמו את הופעתם ביחס לשאר הלהקות במלים: "ISRAEL WAS THE BEST!" כל שנותר לי הוא להודות לכם שוב ולאחל לכם הצלחה בעתיד. להתראות.

בברכה, עופר אבירן נספח התרבות

תודה מסקוטלנד

לכבוד גמליאל סעד קבוץ מעין צבי ישראל גמליאל היקר,

ההצלחה הגדולה של "שבוע ישראל" בפסטיבל גלאזו היתה, ללא ספק, הודות לפופולריות של ריקודי חוף הכרמל מנשה המצויינים.

בכל מקום בו הופיעו, הם משכו קהל רב הודות להתלהבותם הגדולה.

הקשר שנוצר עם המארחים, יצר רושם עמוק שבדואי יעודד ביקורים בארץ ואפילו עליה. עשיתם גם רושם נהדר על שאר הקהילה שמבינה עתה שישראל זה לא רק פוליטיקה.

הייתם שליחים אמיתיים ותודתנו נתונה לכם על כך.

דרישת שלום לכל החבר'ה.

בברכה, קני דוידסון

ירחון סטייל

קודם-לל תבורכו על הוצאת הירחון, שבמהדורות הראשונה הוא יפה ומעניין. אבל - מדוע היה צורך בשם הירחון לבחור במלה לועזית כמגזין?

זה יותר סטייל! אם מדובר בתרבות ישראלית עברית, מקורית, ורקודי-העם הם ודאי ביטוי לכך, מדוע אי אפשר לבחור במלה עברית יפה כירחון? או כל מלה מתאימה אחרת.

לתשומת לבכם. בברכה, יוסי נמרי, ביאלק 11 קריתיים

ריקודים כפולים

אנו עומדים בפני מצב מסוכן.

מגדל בבל נהרס כמעט בסוף הבניה - לפי האגדה - משום, שהאנשים, מרוב עסוק בבניה, איבדו את התקשורת ביניהם, והחלו לריב עד שהבנין נהרס.

כך יקרה לרקודי העם שלנו. אם לא נפסיק את התהליך של יצירת רוקדים כפולים ומשולשים, לאותה מנגינה.

הרי תהליך היצירה המוזרה הזו, יביא לכך, שבכל מקום ירקדו רקוד אחר, ולא תהיה אחוות רוקדים.

רקודים-עם נועד לאחד את הקבוצה, ליצור קשר בין היחידים והבודדים והיצירה הכפולה מתנכרת למטרה זו.

איך תראה הרקדה, כאשר בכל פינה באולם ירקדו רקוד אחר - בהישמע המנגינה. אחד ימשך ימינה - השני שמאלה, זה באונות והאחד במעגל. האם לזה שאפנו?!

וכי חסרות לעם ישראל מנגינות ולחנים, עד שצריכים לחבר רקודים דווקא לאותה מנגינה.

כואב הלב, שדוקא אנשים, אשר רוממות אידיאולוגית בגרונם - הם אשר מושכים בכון הזה.

שמעתי משפט כמו: - "מה יש, מדוע לא לאפשר לעם ישראל לרקוד רקוד יפה, אם הרקוד הקודם הוא לא טוב" - האם זו דעה נכונה? אבוי לנו!

מה זה "לא טוב". הרי הרבה רקודים "לא טובים" היום - הם נכסי צאן ברזל ברוקודים-עם. כך חשבו פעם על "ערב בא", שכינו אותו קייטש' וכך העריכו את "בת תימן" רגאוליס", כשטענו שהם רקודים ערביים.

איך היה מרגיש יוצר רקודים, אם כעבור זמן היו מלמדים רקוד כפול על ריקודו - משום שהמקורי - "לא טוב" ולא נרקד?

הרי היינו מפסידים את ערב בא, ואת כל הרקודים האחרים, שהיום הם חלק מהתרבות שלנו.

אינני רוצה להכניס נימה אישית לוכוח הזה. אבל כל מי שיש לו נגיעה אישית בהרס הרקודים, יחשוב פעמיים - שלוש, לפני שהוא ממשך בדרכו הנלוזה.

עלינו להעריך אנשים בעלי אידיאולוגיה, אם היא מבוססת ומעמיקה, אבל אל לנו לסגוד לאידיאולוגיה, שהיא אישית - סוביקטיבית, אשר משתנה בהתאם לצרכים האישיים של המחזיק בה.

יעקב לוי - קרית ביאלק

רוקדים כותבים
רוקדים כותבים
רוקדים כותבים
רוקדים כותבים

שיקול כלכלי

ראשית כלכל הכבוד על הרעיון לחוברת לרוקדים אף על פי שאני מאמין שיש גם שיקול כלכלי מאחורי הרעיון אבל בכל זאת זה רעיון חיובי ביותר. אני עשיתי מנוי על החוברת ובהחלט מקווה שלחברת זו יהיה גם עתיד. כעת כמה הערות והארות לעתיד.

1. לראות יותר מאמרים ופחות פרסומות.
2. לראות יותר מאמרים בנושאי הריקוד בכלל הסטוריה וכו' בעיקר בנושא ריקודי העם.
3. לפרסם אם ניתן הדרכות לריקודים חדשים או ישנים נבחרים.
4. לפרסם לוח רוקדים שבו ניתן יהיה למצוא בני/בנות זוג לריקודים ברמה המתאימה ובאזור המתאים כי על מנת ללמוד ריקודי זוגות נראה לי שאין כמו בת זוג קבועה.
5. מאמר עיוני לימודי בנושא התאוריה והיסודות של הריקוד.
6. בקשר ללוח ההרקות לעדכן אותו לפני פירסומו. הכוונה היא אם ניתן לבקש מהמדריכים המתפרסמים בו לעדכן את החוגים שהם מקיימים אחת ל-3 חודשים כי יש שינויים למכיר גם בקיום החוגים ברמות ובשעות וכבר קרה שהגעתי לחוג לפי הלוח והחוג לא היה.
7. ומה דעתך על הנחות למנויים על הקלטות והחברות של מרכז ההקלטות. זה הכל בינתיים.

תודה ולהתראות
א.ו. גבעתיים (החם שמור במערכת)

תודה ל-א.ו.

תודה לך על הצעותיך, ניכר שאיכפת לך ואנו מצפים מרוקדים נוספים להצטרף אל הכותבים הרוצים בקידום העניין. לגופו של מכתבך אחד לאחד:

המסר האמיתי

שלומות וברכות לך ולמפעלך בחיי המחול, שמחתי מאוד לקרא בעיתון רוקדים מזל טוב!!!, את כתבתך 'מהבטן', כתבה שמביעה את המסר האמיתי של נושא 'ריקודי הבטן' שבה העלית את המודעות הקלסית לנושא, שכן בארץ לצערי ולאור ניסיוני כרקדנית בטן עדיין הרבה אנשים לא מודעים לו, אם בגלל דעות קדומות או חוסר ידע, לכן אני מודה לך מאוד על הכתבה.

קוראים לי מרים אלון ואני בת 34 וקורות המחול שלי הם סיפור ארוך שמתחיל מגיל 3 שהתנועעתי וקראו לזאת ריקודי בטן. בגיל 6 רקדתי רבות בשנים אצל יודנה כהן שהיא רקדנית היתה מורה למחול בחסד עליון וכוריאוגרפית. בכל מיני חוגים למחול אם מודרני יאטרון. או מגע בתנועה. כדי לחזור למקורותי למדתי כשנה אצל רוני סול בשוויץ מחול מודרני וכוריאוגרפיה ושלוש שנים בבית ספר לחינוך נופני, שהמייסדת שלו נקראת דורה יעקב, ממשיכה את דלקרוז פלדנקרייז ורודולף שטייר מרי ווגמן ועוד.

ושוב לפני יותר מחמש שנים התחלתי לרקוד ריקודי בטן וללמד 'הבעה במחול ארוינטיל', על בסיס הידע שספגתי והאידיאלים שלי. לפני כתשעה חודשים הגעתי (חזרתי) לארץ ומאז אני מנסה להמשיך בדרכי עם כל הקשיים המנטליים של ריקודי הבטן בארץ. לכן קבלתי עידוד גדול מכתבתך ושוב תודה רבה לך.

בכבוד רב, מרים אלון רח' השרון חיפה.

אשדוד שלי רוקדת

אפשר למצוא אותם בכל מקום בארץ. ובכל ערב – רוקדים! בואכה תל-אביב – אשדודים, באילת – אשדודים, בסביון, בשפיים, שדותיים, ווגניט, עשרת – ראשון-לציון ואיפה לא עוד! אם כן חשבתם לכם בוודאי שכבר לא נשארים רוקדים באשדוד – טעות היא לכם. העיר אינה מתרוקנת מרוקדים. הנפוך היא – חוגים לה בערב – והרבה יום יום מרקידים בעירו ברוכת המרקידים שני חוגים לפחות. במתנסים בקנטריקלאב ובשבת – בשפת הים. ואם לכאן לא הגעת נרשה לנו להשווץ ולאמר שפספסת וממש הפסדת. מקטן ועד גדול, מגוון עצום ורב של מחוללים במענלי ענק בשורות ובאונות. ואם לאחר שעה ומחצה התעיפו הרוקדים הרי הם מתישבים כלם כלם על האספלט ולהקת מחול אחת מיני רבות בעיר מחוללת לפניהם. שלל בצעים מרהיב עין ביופיו אב רוקד עם בתו הצעירה, ואם עם בן בוגר; שתי נערות שלא מצאו זו בזו ושתי קשישות שדווקא נהנות לרקוד זו עם זו. כמעט לא תמצא כאן בעל שרוקד עם אישתו ('למה' – 'מה קרה'??) – יואמרו לך) אך הרבה מאד ההוא שרוקד עם ההיא וההיא שרוקדת עם בעלה של ההיא...: העיקר שפה כלם אוהבים את כולם, כולם פה מחייכים, צוחקים נשברים מחזות הלב מרינן. אווירה מטריפה לחופו של הים עד שקיעתה של שמש והעיר כולה שרה ורוקדת.

עפרה אילוז להקת + 30 בוגרים

צביעות וקנטרנות

בתגובה למכתבו של יעקב לוי על רוקדים כפולים לאותה מנגינה, זוהי בעיה מקצועית שלנו. יש לדון בה ברצינות בפורום המתאים, על צדדיה השונים, מקורותיה והשלכותיה, לחפש פתרון שיקדם את המפעל, אך המכתב הזה, מחפש פתרון אישי לבעיה מסוימת. הוא אינטרסנטי, ויש בו סילופים מגמתיים, צביעות וקנטרנות.

לא טוב כשיש שני רוקדים לאותו שיר. (השאלה, למה בדיוק אתה קורא רוקד-עם). אבל נרוע מזה הוא, כשמישהו מצרף כמה צעדים לפי מנגינה, וקורא לה רוקד, הדבר הזה לא מעניין את הרוקדים, ולא רוצים לרקוד אותו (כי זה לא רוקד עם; על כל הרוקד בכך). בכוח מנסים לדחוף אותו, ורוצים לשמור על הקשקוש הזה במרפקים רחוקים.

זה מה שמקלקל אצלנו ביותר. אחד הסילופים במכתב, הוא על הרוקד 'ערב בא'. האמת היא: כשהוא רק הופיע התקבל בתלהבות ושירה ע"י ציבור המדריכים והרוקדים. לא אמרו שהוא 'קישט', ועד היום הוא סוחף את קהל הרוקדים. זהו טיעון שיקרי, שעליו הוא מבסס תיאוריה דמיונית, לא לכבודו, לדון בדבר בצורה כזאת.

מה אתה מקשקש לנו על מגדל בבל, ומי הסמיך אותך לדבר בשם: 'עם ישראל'? עם ישראל רוקד את מה שמדבר אליו, אהוב עליו, ומושך אותו לרקוד.

הרי בתיאוריה (שלך), יכול איזה חטריש, לקחת את כל השירים הקיימים, לאסוף צעדים ולצרף אותם למנגינות והוא 'כבש' את כל השירים. לאף אחד אסור ליצור להם רוקדים יפים, וכולנו נצא מופסדים. האם לכן אתה חותר?

'רוקדים כפולים' היו מאז ומתמיד, 'מזרה ישראל' היו שני רוקדים, 'ערב בא' היו שניים, ואחריהם רבים רבים אחרים. (אגב, גם לשירים רבים יש 'מנגינות כפולות') וזה לא מפריע לאף רוקד. זהו תשלום מערבי (וכדאי) עבור חופש הבחירה של הרוקדים, לרקוד את מה שנראה להם. מבלי שאיזה 'קומיסר' (אינטרסנטי) יכתוב לנו מה לרקוד.

'עם ישראל', רוקד וירקוד, את מה שמוצא חן בעיניו, ההרקדות מתנהלות יפה, באווירה טובה ושמחה, ובהתלהבות רבה. יש התפתחות עצומה בשטח זה. אין בהרקדות משיכות מימנה ושמאלה, בדברייך, אין 'מגדל בבל' גם לא יהיה.

אנשים רוקדים להנאתם. אם לא יהיו סבסזיות מכוונות והפרעות אינטרסנטיות, זה ימשיך הלאה בכך. אגב, אם אתה מחפש צביעות, מוטב שתפשפש היטב במעשיך...

תן ליוצרים את חופש היצירה. (הם פעלים בכשרון, ובהניין בריא). תן למדריכים להרקיד בשמחה, את מה שהם אוהבים. (וכל אחד יתכן את קהלו, לפי דרכו) ותן לרוקדים את חופש הבחירה, ואז יופצו במקומותינו, רוקדי עם טובים ויפים.

יואב אשיראל

- א. הפירסום משרת חלק ניכר מחקוראים, אנו משתדלים להכניס רק פרסום רלוונטי, אך בעית המימון אינה מאפשרת הרבה תמרון.
- ב. שנתל. מניס לראות שנושאים אלו אכן מעניינים. חשוב לנו לקבל תגובות שכאלה.
- ג.ד. אנו מפרסמים שנית את המדורים שהופיעו **במידעם** ריקוד בעין בוחנת, והזמנה למחול.
- ה. ראה סעיף ב'.

- ו. אנו עושים מאמצים רבים כדי להיות מעודכנים. בכל מניין מצוי טופס עידכון, כל מדרוך קיבל טופס מתאים הביתה. לא פעם יש שינויים לאחר צאת המניין (בעיקר בתקופת הקיץ), לכן כדאי לבדוק טלפונית עם המקים או המדריך לפני שמגיעים.

מעבר לכך העניין תלוי במדריכים ולא בנו. לצעור חלקם עדיין אינו טורח לעדכן את חוגיו.

- ז. הצעתך מתקבלת. כל מנוי (לנרשמים בשנת 1988 בלבד), שיבצע קניה **במרכז ההקלטות לריקוד-עם**, ושמו יופיעו בקובץ המנויים, יזכתה להנחה של 10%.

ירון מישר
מערכת רוקדים

פולין מולקולור וריקודים המשך מעמ' 11

וקופץ מעליו. צעדות הריקוד מהירות וקשות לביצוע, לעיתים אקרובטיות. תנוחתו האופיינית של ה"גורל" הוא כשגופו נוטה לפנים כאילו טיפס על הר וגריונו משמש משענת. למעשה קיימים 2 ריקודים: ריקוד זוגות וריקוד גברים שמקורו בשודדים ששוטטו בהרי הטטרה במאות 17-18. ריקודים הגורלים קימת הקטגוריה והוריאציות השונות רבות כמספר הקדנים. צעדות ריקוד מסוימות נרקדות תמיד לפי אותם קטעים מוזיקליים. בריקודי הווגות, הגבר קובע את צעדת בת זוגו. הגבר רוקד לפני הבחורה והם רוקדים יחד רק בשעת סיבוב. רק זוג אחד ירקוד באותו זמן. יש תאום רב בין הרקדן לבין התזמורת המורכבת בדרך מ-2 כנורות, בס, הליל ולפעמים חמת-חלילים.

מלבד חמשת הריקודים הלאומיים וריקודי הגורלים קימת הקטגוריה השנייה: ריקודים איזורים ריקודים אלה פזורים בכל פולין אך לא חרגו מתחומי הכפר וכמו על הריקודים הלאומיים גם בהם השפעות שונות – סקנדינביות גרמניות ואחריות. קיימות גרסאות ריקודים דומות בין כפרים שונים, לעיתים השם משתנה ולעיתים המנגינה דומה או שונה. שמות זהים אינם מצבעים בהכרח על ריקוד זהה. הריקודים נרקדים בארועים חגיגים בימי ראשון בכנסיה ובתחגיגות לאומיות. הממשלה הפולנית מעודדת את שימור הפולקלור, מנהגים תלבושות אומיות עממיות, ריקודים בפרט קיימות להקות רבות של צעריים וחובבים ואף אירגוני עובדים וכמוכן לפחות מקצועות כמו שלסק ומזובשה הלאומית.

רוקדים כותבים המשך מעמ' 29

להקה שהתאכזבה

אמנון שאול

זמן רב חיכתי לו, טאוד רצינו להופיע בו, טלפנו וטלפנו עד שמעינו. קבעו לנו מועד, יחד עם להקה מחדרה בית אליעזר, היה מתח יום שלם עבדנו ותרלנו, הזמנו אוטובוס זינו לקראת המטרה מתוחים אבל מאוד רוצים, הועדה בראשות כרמון אחירה בשעתים, דיברו איתנו כ-10 דקות והלכו כשפניהם, את התשובות תקבלו בעוד שבוע אצל ברכה זודאי. מאוחר מהצפוי חזרו הביתה, החברה כל הזמן שאלו אותי, נו התפתבלו! הבטחתם להם בירור ותשובה, טלפנו ונדחיתו שוב ושוב עד ללשנה המיוחלת, בה להקתנו תופיע בין ההרקות פנה בבקשה ליהודה עמנואל וסכם איתו. יהודה לא יודע מהענין, פנה לשלמה ממן הוא עונה, שלמה עצמה פנה לברכה זודאי, ברכה לוקחת על עצמה ומזאת פתרון לבלאגן, שלמה ממן מסכם איתי על הופעה בכר "ללנית" ביום שלישי בין חמש לשבע בערב.

שמח בשביל להקתי דרך אנב, אני שואל את

שלמה, יהיו שם במות רציניות? מה קרה לך, הוא עונה, ראה לך שכרמון מתעסק עם במות חובבניות? בטלתי את כל תוכניותי לשלושת ימי כרמיאל, בערב הראשון הגעתי באיחור מה. את המצעד והרקדת הפתיחה הפסדתי. המופע המרכזי היה בטוב טעם. כרמון מקצוען אמיתי שאין עוררין עליו בכלל, ההמולה וההמון הבטיחו גדולות בהמשך, מיד אחרי המופע, לקחת את האוטו ונסעתי חזרה לתניה בהרשה טובה להביא את הלהקה.

כל הדרך הם שרו והתרגשו סיפורתי ותיאורי להם את המצעד ואת האווירה המחשמלת. העגנו לכר כלנית בזמן – ככר! אני לא הייתי משתמש במילה הזו בכלל רחבה של אולי 4 מטר רוחב שוממת וענובה, החברה היו בהלם הסברתי להם שאם זה כאן אנחנו לא מופיעים, ירדנו למטה. במטה פוגשים את שלמה ממן, לוקח לידו את הטבלה בעצה אחת עם אלי מלול מחליטים על כר מגדים, משהו באותו סגנון של כר כלנית, לא, אני מתעקש אלו אינם תנאי הופעה אלי מלול מרגיע ואומר באוירת הפסטיבל אין מקום לכעיסים, הייתי שם אותו במקומי לפני אנשים שזה היה החלום שלהם שיצאן ויתברדו.

היתה אוירה, כמו חיילים טובים התייצבו, שם ומה יש שם? בחור צעיר יושב ליד מערכת הגברה דלה אין במה אין אנשים, אין מרקד, הבחור הצעיר מפעיל מוזיקה ומשחק בכפתור של המהיריות, כשביטשה הוא קשה לשמוע על אחת כמה וכמה לרקוד.

בשך בדיוק באולם שמעל לרחבת הריקודים החלה תחרות הכוריאוגרפיה תחרות מאלפת היה אולם דחוס היו בנפיש גם אלה שהיו צריכים להרקד באותו הזמן, חיכו למטה להלקות צריכות להופיע אלה שתיכנון כן את הענין לא עשו היטב את שעורי הבית. הבלאגן חגן הרקדה לא היתה הרקדה המשטח אינו מתאים לכך – כמוכן שגם לא להופעה. באתי לא חבתי מהלהקה צעירים וטמפרמנטים בלב שבור ואמרת בלי שום גינונים – הבלאגן כאן חונג ואין אפשרות להופיע בכרמיאל, חלק כעס ונסע מיד הביתה בצורה פרטית ובהמננות, לאלה שנשארו נתתי חופש שיחפשו ממשוה להנות – רצו יותר לרקוד. קיוו יותר.

אתם מאמינים שהם יבואו גם בשנה הבאה!!!

הכוונות היו טובות

מכתב תלונה על תנאי הופעת הלהקה בפסטיבל כרמיאל.

ראשית אני רוצה לציין שאיני מתיימר להגיב בשם הנהלת הפסטיבל, או בשם המנהל האומנותי יונתן כרמון, אני יכול להגיב רק על פי התנאים הידועים לי, בהיותי המפיק והאחראי בפועל על המופע המשולב, שהיה באולם הספרט במת"ס. המתכונת היתה שילוב של להקות מחול ישראליות עם להקות מחול עממיות שהגיעו מח"ל.

ממה שידוע לי הבקשה של להקת המחול הורה נתניה, להשתתף בפסטיבל הגיעה מאוחר מאוד, ואף לאחר שכבר נקבע איזו להקה תופיע בכרמיאל, ובאיה מופע היא משולבת. לצורך הבהרה היו כמה סוגי מופעים בפסטיבל ביניהם: 1. מופע מרכזי באמפיתאטרון שכולו מבויים ע"י כרמון, ושבו הופיעה הלהקה המקצועית של כרמון, ולהקות מחול נוספות, כ-9 להקות

נבחרות שהופיעו בנפרד ובמשולב בריקודיו של כרמון.

2. מופע משולב שבו הופיעו להקות מחול ישראליות ולהקות מחול מח"ל. באולם הספרט במת"ס מושך יומיים היו 4 מופעים משולבים הלהקות השתלבו באחד או יותר מהמופעים הללו בהתאם לרמת הלהקה.

3. מופע דליה שהיה המופע באמפיתאטרון בערב השלישי בו הופיעו כ-20 להקות נבחרות של אחת מהלהקות ביצעה ריקוד אחד של 4 דקות מהרפרטואר של הלהקה.

להקות שלא הופיעו באחד מהמופעים הללו ובכל זאת היתה להם שאיפה להופיע בפסטיבל, היתה אפשרות לשבץ אותם במסגרת ההרקות שערכו בכ-4 מוקדים במשך היום פעמיים ביום. לאחר פירוש זה אפשר יהיה להסביר את השתלשלות העניינים עם להקת המחול הורה נתניה.

א. האיחור להופעה בבית אליעזר נבע מהעובדה שהיתה אי הבנה לגבי השעה שנקבעה לא היה שום סיכוי שכרמון יבוא לראות את הלהקה לפני השעה 9:30 בערב. ונסיעה מחיפה לחזרה אורכת כשעה, כמו כן היה קשה לאתר את מקום ההופעה.

ב. ניתנה לאמנון תשובה שהלהקה יכולה להופיע במסגרת ההרקות ואף נאמר לו שיוידעו לו על מועד ההופעה, ומכיוון שהלהקה שלו לא היתה אמורה להופיע ולמרות זאת ניתנה לה האפשרות להופיע היה צורך לערוך בדיקה עם הלהקות האחרות מי מהן נופלת מהמופע ברעו האחרון כדי לשבץ אותה במקומה.

ג. נכון שהיו מתוכננות במות למרקדים וללהקות המחול, אבל ברעו האחרון הרעיון יוד מפרק מסטמים תקציביים. והוחלט שהלהקות תופענה על משטח ההרקדה והרוקדים והקהל יישבו מסביב.

ד. לאחר שקבעתי עם אמנון שאול את מקום ההופעה, הוא לא היה מרוצה וביקש להחליף מקום, לא התרגשתי והחלפתי לו מקום, הוא חזר שוב וביקש להחליף מקום אחר כי גם המקום החדש לא נראה לו. בלית ברירה הצעתי לו לבדוק את ההרקות האחרות ושחלטי איפה הוא רוצה להופיע. לאחר בדיקה הוא הסכים להופיע בכר כרמון מופת שבהיכל התרבות מיותר לציין שהיתה קצת הגזמה בדרישתו של אמנון ונראה לי שהוא לא תפס את הרעיון שהמופע בהרקות אינו המופע המרכזי, אלא מופע קליל במסגרת ההרקות ובהחלט לא מופע מחייב.

כמו כן אי אפשר היה לצפות מראש כמה קהל יגיע לכל הרקדה ומכיוון שהייתי שם בסביבות השעה 5:30 ראיתי שהיה קהל מספיק לארגן הופעה. אם אמנון היה משתדל להערים פחות קשיים יתכן שהיה יכול להופיע לפני הקהל שהיה שם באותה שעה. כך שלמרות שהיתה שם תחרות הכוריאוגרפיה מאוחר יותר, זה לא היה מופע בהופעה שלו. אני מוכרח לציין שהמופעים בהרקות היו כדי לתת במה ללהקות, שעדיין לא מוכנות מספיק כדי להשתלב במסגרת המופעים האחרים. בלי כל כוונה לפגוע בלהקה זו או אחרת, אם מתייחסים לכל זה כפרופורציות נכונות אפשר להבין את מה שקרה בעניין שנופה. צריך לזכור שהיו להקות אחרות שהופיעו במסגרת ההרקות והן היו מרוצות מאוד.

אני באופן אישי מאוד מאוד מצטער על הפגיעה

ועוגמת הנפש שנגרמה ללהקת המחול הורה נתניה ולאמנון שאול בפרט, אני בטוח שהנהלת הפסטיבל כולל המנהל האומנותי יונתן כרמון יסכימו אתי שהכוונה היתה טובה, וזה לא תמיד עובד כמו שרוצים. ובזוודאי שהם מצטערים על עוגמת הנפש שנגרמה ללהקה, ושבעתיד הסכומים יהיו ברורים וטובים יותר לטובת כולם. בתקווה להרבה הבנה

שלמה ממן – מפיק המופע במשולב אולם ספרט מת"ס

כל האמת – אירוביקה המשך מעמ' 46

והצטרפותם ההדרגתית לאחר שגילו את היתרונות וההנאה הרבים שבפעילות המחול האירובי לצלילי מוזיקה. המחול האירובי הפעיל חלק ניכר מהאוכלוסיה, חלק שללא המחול האירובי היה נשאר יושבני, וחסר פעילות מספקת. ספורט זה עזר להם למצוא את דרכם לאורח חיים בריא יותר.

בסדרה הבאה: מערך השעור למחול אירובי והשפעת חלקיו על מרכיבי הכושר והסיבולת.

על פסטיבל מחול דליה המשך מעמ' 17

תפיסה. לא היה קו מנחה אשר כיוון את מה שקורה על הבמה. נוצרה תחושה שכל מה שקורה הוא מיקרי. בחירת הלהקות, הרפרטואר שרקדו והסדר שעלו לבמה, לא היה בו שום קו מנחה. השאלה מה היו המטרות שהיציבו לעצמם מארגני המופע "דליה '88" בכרמיאל וישראל ללא מענה. כבר באוגוסט של שנת 1944 מספרת גורית קדמן על המטרות שהיציבו לעצמם מארגני כנס דליה הראשון... "לבדוק מה רוקדים בארץ, ובעיקר בקיבוצים. לשפר את הריקודים המקובלים וללמוד חדשים... לחפש סגנון ההולם את ההווה שלנו..."

חלק מהמטרות של שנת 1944 רלוונטי גם לשנת 1988, אך יש ודאי גם מטרות נוספות. לקראת פסטיבל מחול כרמיאל הבא, עלינו לברר היטב מה הן המטרות אשר תנועת ריקודי העם מציבה לעצמה ומטרות אלו צריכות להנחות אותנו בבניית הקונספציה אשר תכתוב את תוכן האירועים.

בפסטיבל המחול הבא בכרמיאל, יש להדגיש יותר את המימד ההיסטורי, החברתי וההיבט התרבותי של התפתחות תנועת ריקודי העם. גישה כזו תבטיח תשומת לב רבה יותר לטיפול וטיפוח המחול האתני, בהקצאת משאבים למחקר ובדין בעביות כגון: ריבוי יצירת ריקודי העם, תלבושת עממית וכך.

פסטיבל מחול כרמיאל היה חוויה לכל מי שהיה שם, והיווה ציון דרך לכל העוסקים בריקודי העם. כיצד ייראה הפסטיבל הבא – זה תלוי רק בנו, במטרות שניצב לעצמנו ובדרכים שנגבש על-ינת להגשימן.

ימיזן ושמיאל, רק חזל וחזל

ייציר רמזון פסטיבל האמנות המקורית
מצפה רמזון (6-8/7/88), מטה אליהנגב
מסגרת חגיגות הארבעים למדינת ישראל
התקיים בהפקה וניהול אמנותי של
המחלקה לתרבות ולאמנות שבמרכז
חינוך ולתרבות של החסדרות.

הקה חבנית ממושב ברקת בטכס חינה של חתן

המפעל לריקודי עדות ואמנויות אתניות הפיק את אירועי המחול ביצירמון בנוסף לכנס להקות מחול אתניות יום והפיק ערב מופעי מחול מדברי וכן היה שותף ב"תאטרון מסע מדברי" - מסלול הליכה לאורך מצוק מכתש רמון ובו שש-עשרה תחנות תיאטרון.

הקו המנחה את אירועי המחול ביצירמון היה הרצון ליצור מצב של סדנה לבחינת מקורות היצירה שלנו - אמנים ישראלים. ההתכנסות המשותפת של אמני מחול השומרים את המורשת המסורתית של העדות ליד יוצרים ואמני מחול העובדים בדרך אישית הם שאיפיינו וייחדו את המפגש ביצירמון.

הזומנו להשתתף באירוע אולפני מחול, סדנאות וקבוצות מחול שהמדבר כנושא וכרקע ליצירת מחול עניין אותם. ערב מופעי מחול מדברי כלל שמונה מופעים:

"רוח היא במכתש" - מחול שנוצר במיוחד ליצירמון בהשראת נוף המכתש כוריאוגרפיה: רנה שרת, תלבושות: יעל כץ, רקדניות: אילנה כליף.

"התהוות" - כוריאוגרפיה: רנה מידן, רקדניות: אולפן למחול עמק חפר

"נדודים במדבר" - כוריאוגרפיה: אילנה כהן, תלבושות: יעל כץ, ביצוע: להקת המחול של עיריית ראשל"צ.

"אדמה" - כוריאוגרפיה וביצוע: הלית דנגור.

"מדבר" - כוריאוגרפיה: חיותה עוגד, רקדניות: אולפן למחול עמק בית שאן.

"חד גדיא" - כוריאוגרפיה: דיאנה אדלשטיין רקדניות: אולפן למחול בני שמוען.

"מגבילית" - כוריאוגרפיה וביצוע: קבוצת מגמה.

באולם הספורט של מצפה רמון ב-7.7.88 התקיים ערב מחול של שש להקות נוער במחול עממי גרוויני ושתי להקות במסורת יהודי תימן - להקת "עמקא" ולהקת נשים ממושב שערי אפרים שהשתלבו יפה באירוע. המעבר החריף והנגוד בין שתי עדות אלה רק הבליט את ייחודן. הקהל הגדול, אורחים ובני המקום, שמלא את האולם הוכיח את העניין הרב שיש לציבור במורשת המחול.

הלהקות של יוצאי גרוויני נכנסו לאולם בתהלוכה מרשימה וסיימו את הערב בריקוד משותף לכל הלהקות. היתה זו פעם ראשונה בישראל שהזדמנו התנאים המתאימים - מקום ואירוע להעלאת ריקוד כזה. להקת הדבקה מכפר "פרדיס" רקדה באחת מתחנות המסע המדברי וכתה לפופולריות רבה.

המעוניינים בפעילות המפעל יתקשרו אל רנה שרת 03-431493 המרכז לתרבות ולחינוך - הועד הפועל - חדר 106.

להקה חבנית ממושב ברקת בטכס חינה של חתן

חברתית חזקה, ויחד עם זאת, מפוחדת כל שהוא מפני הסמבטיון המפעפע בתוכה.

המפגש הראשון שלנו התקיים בוופרטל, העיר התעשייתית העשנה, שבחבל הרוהר בגרמניה. אני זוכר שתהיתי, כיצד הסכים בית האופרה בוופרטל, מוסד המוזהה עם השמרנות, לתת לפינה באוש חופש אמנותי מוחלט, למרות שאינה חוסכת באמצעי ביטוי עזים ואלמיים?

פינה באוש נקראה לבית האופרה בוופרטל ב-1972 לעצב את סצינת הבכחאנאליה באופרה "טנהויר" של ואגנר. הצלחתה בחשיפת כוחות הנפש האפלים בצד הרגישות המוסיקאלית, הייתה מהממת. שנה מאוחר יותר נקראה פינה לעמוד בראש בית האופרה, שהמבנה שלו שונה בהתאם לצרכיה, ואף שינה את שמו ל"תיאטרון מחול וופרטל".

התקציב הגדול של בית האופרה מאפשר לפינה להעלות הפקות גדולות ומורכבות, שבהן פיתחה אח סיגנונה אישי. על אף האמצעים המרובים שמצויים ברשותה, ידעה פינה לשוות לתיאטרונה אופי חסכוני, המתבטא באביווי תפאורה פשוטים, כמו כיסאות או חלונות ובשימוש שוטף בצבעים השחור והאפור.

פינה באוש היא אשה גבוהת קומה, שתווי פינה נוקשים וגרמיים, אך עיניה התכולות והגדולות מחזירות מבט חולמני ומהורהר. בפגישה הראשונה בינינו המעיטה לדבר, וכל מה שהיתה מוכנה לגלות, הסתכם בדברים, שאינה שמה דגש על הטכניקה של הריקוד. כאשר התקרבו יותר זה לזו, טענה בפני,

ארבע הופעות בלבד לתיאטרון מחול וופרטל

תאטרון מחול וופרטל בהנהלתה האמנותית של פינה באוש, יופיע עם היצירה "1980", מפסגות השיא של המחול התיאטרלי, ב-4 ערבים בלבד בהיכל התרבות בתל-אביב, מה-7 ועד ה-10 בספטמבר.

זהו הביקור השני של תיאטרון המחול וופרטל בישראל. הביקור הראשון, לפני שש שנים נערך במסגרת מפעל המינויים של להקת מחול בת-דוד, בשיתוף עם פנחס פוסטל, והפך להצלחה סוחפת. יוסף פרנקל, עיתונאי במקצועו, שהיה שותף לתכנון ולארגון הביקור הראשון, מספר על היכרותו עם פינה באוש, ועל אישיותה האמנותית. לדבריו, נראה התיאטרון של מוריס בואר כמו ריקוד במתנ"ס ליד תיאטרון הנפילים של באוש.

שדיקוד בלי מסר, כמוהו כשפיכת מים לאוקיינוס. היא לא אהבה את סגנון הריקוד שמבטא יכולת אישית או קבוצתית.

שנים חלפו מאז ביקרה פינה באוש לראשונה בישראל, בראש תיאטרון מחול וופרטל, והמיווג הנפלא בין הלהט היצרי לבין המודעות החברתית העמוקה, עדיין תקוק בזכרוני, כאילו חוויתי אותו אמשי. מבין שלושת היצירות שהעלתה כאן, "פולחן האביב", "קפה מילר" ו"האביב השני", אהבתי במיוחד גם את הריקוד הראשון. האגדה הפאגנית מערבות רוסיה, ששימשה השראה לשניים מן היוצרים הגדולים של המאה, המלחין סטראוינסקי והרקדן הכוריאוגרף הרוסי נוי'נסקי, עוררה סערת רגשות נדירה.

רקדניה של פינה באוש לא היו יפים ואירוטיים כפי שהיו רקדניו של מוריס בואר, אך כח הביטוי שלהם לא ניתן למדידה. כאשר בוססו רקדני וופרטל באדמת הכבול, שפזרה על כמת היכל התרבות בת"א, והתנועעו בכבדות מעושה לצליליו התובעניים של סטראוינסקי, גראו כיצורים קאמיים, שנגור עליהם להשלים עם הסוף המר. היה זה תיאטרון מחול של נפילים, ש"פולחן האביב" של מוריס בואר נראה לעומם כריקוד במתנ"ס. כמי שהיה מיוחמי הביקור הראשון של פינה באוש בישראל וממארגניו, היתה לי הזדמנות להתוודע אל היוצרת הגדולה, שהטביעה את חותמה האישי על התפר הדק שבין מחול לתיאטרון. בשעות הארוכות שעשינו ביחד, התגלתה לי פינה באוש כאישיות חמה עם מודעות

"היופי שבעולם האפור של באוש"

מאת: יוסף פרנקל

פינה באוש 1980 – תאטרון מחול וופרטל

לזכרונות הילדות כדי להימלט מתחלואי הזמן והמקום, פינה לא בורחת. אין לה לאן לברוח. גרמניה של הילדות היא ארץ ארורה וחרבה שנושאת זכרונות טריים מפשעיה נגד האנושות. מורה הדגול של פינה, קורט יוס, נמלט מאימת הנאצים לאנגליה. די להתריע על זוועות המלחמה ב"שולחן הירוק".

במרוצת הביקור הראשון של תיאטרון וופרטל בישראל, נקשרה פינה לארץ ולתושבים, בעבותות אהבה חזקים. מספר ימים לפני תום הביקור התקשרה לחברה, סופר אמריקאי צעיר שעשה בדרום אמריקה, ודרשה ממנו לבוא מיד לישראל. "אמרתי לו, שזהו המקום היחידי בעולם, שאני רוצה לעשות משהו מדמותי ומצלמי". החבר, בחור חביב ושופע הגיע מיד לארץ. תשעה חדשים לאחר מכן, נולד בנה הראשון של פינה, סלומון. עם תום הביקור השני של פינה, לאחר שתיאטרון וופרטל יצירה שנחשבת כאחת מפסגות המחול התיאטרלי, נדע אם הביקור בארץ הקודש תרם לסלומון אח או אחות.

היה בהם במלים הרהוטות, מעין המורו חד המתובל בחמלה ועצב. מצחה הגבוה לא נראה כמסתיר מחשבות אפלות. הודיתי בפניה, שהמראות הנלעגים שראיתי על הבמה בוופרטל ובישראל, מן ההיפופטס העצוב ומעורר החמלה ועד לגברים המושפלים ע"י הנשים, היה בהם מעין ביטוי לצער ויאוש היא חייכה בעצב ושתקה.

אוצר התנועות ביצירותיה של פינה באוש הופך לעתים למינימליסטי ביותר, ויחד עם זאת, לא נפגעת הווימה הכללית. בריקוד "בוא ותרקוד אתי", שדים הרקדנים מחרות של שירי עם ובחלק המסיים הופכת הבמה למגלשה, שממנה הם גולשים ומנסים לטפס עליה מחדש. המסך יורד כאשר הרקדנים אוספים את שארית כוחותיהם ומשתדלים לשווא לטפס במעלה המגלשה. ברור שאי אפשר להמשיך כך, אבל מה בדיוק אי אפשר – אי אפשר לשיר? אי אפשר לרקוד? אי אפשר להמשיך עם חברה המשושעת והקרועה בתוך עצמה?

אמיים לא מעטים בורחים

לורקורי התקשורת. בתום ההופעות היתה מכנסת את רקדינה לגלגם בירה בצוותא, ומבקשת מן המארחים הישראליים להצטרף אליהם.

זכרני שלאחר הופעה מלהיבה מאד בעין גב, הלכה פינה לחוף הכנרת, וניצבה מול הגלים הנושפים אל החוף במשך שעה ארוכה. אולי בגלל האווירה הנלילית התפתחה בינינו שיחה בלתי שגרתית. אני תהיתי מדוע היא מלבישה את הגברים והנשים בחליפות ערב ואתר כך מערטלת אותם והיא השיבה שאין לה שום כוונות לעורר רגשות מיניים. בגדי הים בצבע העור או תחתוניות הנשים הם חלק מאמצעי ההמחשה שלה כאשר אנשים נותרים במערומיהם, נחשפים גם יצריהם האפלים ביותר. היא התלוצצה על חשבונם של מבקרים אחדים, שהאשימו אותה כי הפכה את האלימות והיצרים הפסבדר מוזכיסטיים לנושאי הדגל של אכזבת המחול. "אני לא מטיפה בשער, ולא נושאת דגל. אבל אם מישהו רוצה לראות בי טיפוס אלים, שיפספס במחשבותיו ובמעשיו", דברי פינה באוש.

כאשר הזכרתי לפינה באוש את "השולחן הירוק" של קורט יוס, בתור מסר תיאטרלי מובהק, אורו עיניה. היא עשתה אצל קורט כתלמידה במשך שנים רבות והושפעה ממנו עמוקות. יחד עם זאת, גילתה הודהות עם לניה פין וטרישה בראון שתיים מנציגות המחול העכשווי בארה"ב, שקראו תגר על שלטונם של הגברים.

למעט החורות עם הרקדנים בסטודיו, פינה באוש אהבה לעטוף עצמה במעיל גברי שחור וארוך. "אין כאן שאלה של יריבות עמכם, הגברים", אמרה לי ברגע של זחיות הדעת, "אלא פשוט יש כאן בוופרטל קור אימים". חודשים ספורים לאחר מכן, כאשר באה עם תיאטרונה לישראל, נהגה שוב לעטוף את עצמה עם המעיל הגברי היו אלה ימי האביב החמימים, והמבטים הסקרניים שניתלו בה, לא גרמו לה להתרגשות מיוחדת.

סידרת ההופעות בישראל, שהתקיימה לפני ביקורה בארה"ב, הפכה להצלחה גדולה ולחוויה אמנותית יוצאת דופן. פינה באוש התנהגה בצניעות וממש נדחפה לכיוון

אוניברסיטה פתוחה

קובי שם טוב

אוניברסיטת ת"א. 900 חובבי ריקוד עם מתגלגלים סביב הפרקט, נגד כיוון השעון. כולם שם. וכדי שלא תתבלבלו, חילקנו עבורכם את החובבים הללו לכמה קטגוריות. גם אתם נמצאים שם.

אוניברסיטת ת"א, אולם הספורט, ערב ריקודי עם. כמו גשם הם מטפטפים פנימה. בתחילה בודדים, אח"כ חבורות, ולבסוף האולם כולו, כולל היציעים, מלא בחובבי ריקודי עם. חלקם הגדול על הפרקט, במעגל ענק ואינסופי, שאין לו סוף והתחלה והאחרים תופסים עמדה ביצע, נהנים מהמוזיקה והביצועים.

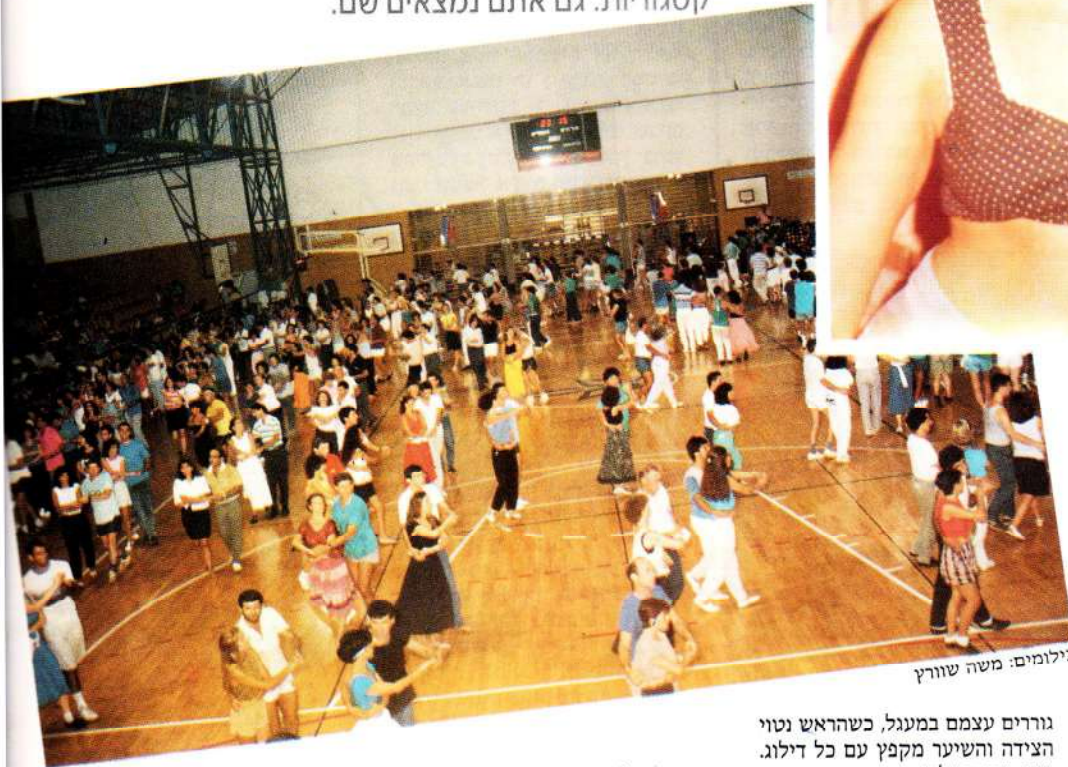
המראה בתחילה הוא משונה מעט. אולם ספורט שהקהל שבו נמצא בתוכו במקום מסביב, ביצע, אבל לאט לאט מסתבר שהחברה האלה באמת נמצאים במקום המתאים להם, כיוון שההצגה האמיתית היא שלהם ולכן טבעי שהיא תהיה שם. בצד האולם עומדת במה, עליה פרוש כל צידו של המרקיד, כשמעל לכל עומד המנחה, יהודה עמנואל, בכבודו ובעצמו ומנווט את הערב בין שיר לשיר. הקהל מצידו, מגיב אחרת לכל שיר. בריקודי זוגות הפרקט מתמלא. בריקודי מעגל פחות.

הריקודים המורחיים הם הכי שימושיים. רוב האנשים פורשים אז הצידה, ומנצלים את הזמן כדי להחליף חולצה, להתנגב מהזיעה, או לשתות משהו. אגב, המקום כולו מעביר תחושה של סאונה אחת גדולה. האנשים מודעים לבעיה וזה לא מטריד כמעט אף אחד מהם. מגיעים מצויידים במגבות, בקבוקי שתיה, חולצות להחלפה.

ביקורת מקצועית על הריקודים, הרקדנים, או המרקיד, קצת קשה להעביר. אך כאורח לערב באולם האוניברסיטה לא קשה היה לחלק את הרקדנים באולם לכמה קטגוריות. זה היה אפילו משעשע. זה הולד ככה:

הסולידים - אלה החברים שמכירים כמעט את כל הריקודים. הם באים יותר לעבוד מאשר לרקוד. רוקדים מהצעד הראשון ועד לאחרון של כל ריקוד. במרווח הקצר שבין הריקודים הם פשוט נעמדים ומחכים לאות. הם גם מקפידים על המעגל, ומשתדלים שלא להחביץ אף צעד ואף ריקוד. אלה מקבלים תמורה מלאה לכספם.

הרוקים - גינס קרוג. טריקו דהו ורחב בכמה מידות, נעיל באהן, באן, או בכל מקום אחר. לרוב גם יחפים.

צילומים: משה שורק

גוררים עצמם במעגל, כשהראש נטוי הצידה והשיער מקפץ עם כל דילוג. אגב, את הדילוגים הם מבצעים במין הטיה קלה של הגוף, שלא תקפיץ חלילה את הרגל מהפרקט. הם נשארים צמודים לריצפה. מה שבטוח בטוח. אגב, הרגלים אולי על האדמה, אבל הראש הרחק הרחק מכאן.

המושלמים - הללו, לא רק שהם יודעים בעל פה את צעדי כל הריקודים, הם גם מכרחים שאחרון הריקודים שבאולם יידע שהם יודעים. כל תנועה מודגשת, כל סיבוב מושלם. כולל תנועות ידיים, חיך על השפתיים, חלקם אפילו מגיע בבגדים מתאימים. בקיצור, אותם לא מניינת העובדה שמסביבם רוקדים עוד 900 איש. הם מרגישים כאילו הם עכשיו כוכבים בהופעה על הבמה, ומרגישים מחויבות לקהל שלהם.

האקסטרוונטיים - קודם כל הלבוש: מכנסי עור, רצוי צמודות. חגורה נוצצת. עגילים בכל מקום אפשרי. חולצה כמה שיותר צועקת, רצוי רוד, עם פרחים ירוקים ועלים אדומים, או להיפך. הריקוד פה לא

משנה כל כך. חשוב איפה עומדים. בדרך כלל זה במרכז האולם. בלב החניגה כולה. לרוב יש להם גם וריאציות שונות לצעדים שכל השאר מבצעים.

האירונים - אלה באו יותר להתעמלות מאשר לריקודי עם. מכנסי מגבת, גופייה קצרה. סרט קשור סביב המצח וסרטים סופגי זיעה גם סביב פרקי הידיים. המגבת שלהם תמיד בהישג יד ובקבוק המים גם הוא קרוב. כל צעד הוא אצלם ניתור וכל ניתור הוא לפחות הכנה לתחרות קפיצה לגובה. כמובן ועלי ספורט, ומה שחשוב זה המראה הרטוב - מה שיותר זיעה, יותר טוב.

המאוהבים - הלבוש פה לא משנה, מה שחשוב פה זה קודם כל בן הזוג. החברה הללו מופיעים תמיד בזוגות. 900 איש באולם לא קיימים בשבילם. הם מדמיינים שהם עכשיו בבית, או באולם פרטי, וכל ההרקדה ההמונית הזו היא עוד פרק בספר הרומנטי שהם כותבים יחד, ושמו: אלף חיוכים קטנים. הם לרע לא מורידים את

העיניים זה מזה. כל ריקוד הוא אצלם ריקוד זוגות וכל הזמן נדמה שהם רק מחכים שתיגמר ההרקדה ווא, סוף סוף יוכלו לרוץ הביתה ולהתחבק באמת.

החקיינים - אלה נמצאים פה בפעם הראשונה, או השנייה. את הצעדים הם לא כל כך מכירים, אבל כסף הם שילמו בכניסה והם ירקדו, ועוד איך ירקדו. העובדה שהם לא מכירים את הצעדים היא מישעית בלבד. הם פשוט נצמדים לאחד הרקדנים, בד"כ מאלה שנמנים על קטגוריית המושלמים, ומתחילים בחיקוי. המושלם ימיה - גם הם. המושלם שמאלה - הם אחריו. יש לפעמים בעיה, כיוון שהמושלמים הני"ל, ברצותם להיות באמת מושלמים, מתחילים את התנועה ימיה כשהם לוקחים קודם כל תנופה, שמתבטאת בפניה קלה שמאלה, כדי להגביר את אלמנט הסיבוב, או מה שזה צריך להיות. החקייני לא תמיד מבין את הניואנס הדק ונופל בפח.

כל האמת על מחול אירובי

המדרשה לתרבות הגוף. אמריקה-ישראל

ד"ר דבורה ב. חמי

"מחול אירובי אינו מומלץ לנשים מעל לגיל 35" – האמנם?

כשקראתי משפט זה באחד העיתונים המפורסמים בארץ, נדהמתי. האם הבורות עמוקה כל כך בציבור המקצועי והפרהמקצועי, או שאני למדתי דברים שאינם נכונים ומסכנת את גופי מדי יום ביומו כשאני מתעמלת במסגרת המחול האירובי.

התחלתי בסקר מקיף בעיתונות הישראלית ובמעקב אינטרנטי אחרי מה שפורסם באצעי התקשורת השונים, שמהם סופג האזרח את מירב ידיעותיו, בנושא הפעילות האירובית בכלל והמחול האירובי בפרט. ברור היה לי כתוצאה ממעקב זה, שמעטים מבינים את המושג **אירובי** ועוד פחות מהם יודעים כיצד יש לבצע מחול אירובי בצורה יעילה ובבטיחותית, לשם השגת האפקטים הרצויים.

כתבה זו היא ראשונה בסדרת כתבות בהן ייחשף הקורא לפרטנות של הנושאים המועלים במאמר זה כנקודות לחשיבה.

סדרת כתבות זו, תביא לידיעת הקורא את האלמנטים השונים המרכיבים מחול אירובי, מחימום נאות ועד הרפיה, תוך מעבר על השלבים השונים שבשיעור יעיל ובטיחותי: הסדרה תסביר כיצד המחול האירובי עוזר בשיפור מרכיבי הכושר ותראה את היחס הישיר בין פעילות אירובית בכלל ומחול אירובי בפרט לבין מרכיבי הגוף (מסת גוף כחוש ואחוזי שומן). הסידרה תדגיש את עקרונות האימון ותולדותיה, תכוון את הקורא ותדריך בשיטות ודרכים להשגת כושר אירובי תוך מתן דוגמאות והסברים. כמו כן תשמש סדרה זו כמקור חשיפה לשאלות הקשורות בפעילות אירובית ותנסה לאמת או להפריך את המיתוסים והאמונות המושרשים בציבור בנושא המחול האירובי.

בעשור האחרון אנו עדים למהפכה בגישתו של הישראלי לנושא הכושר

את הדלת למשתתפים נלהבים. גם מראה טוב בכגד גוף, גרביונים חותלות, או רקע מקצועי בריקוד ובלט אינם מספיקים. כיום נושא המדריך למחול אירובי על שכמו את האחריות להדריך כדת משתתפים ביעילות ובטיחות. כדי לעשות זאת, הוא חייב לעדכן את ידיעותיו בכל ההתפתחויות המתרחשות בנושאי הכושר הגופני, מכוריאוגרפיה ושיטות הדרכה ועד מדידת עוצמת מאמץ וטכניקות לשיפור היציבות. הוא חייב להיות מוכן לענות על שאלות הקשורות בתזונה ובהנעלה או בפיתוח תכנית אימונים יעילה לבקרת משקל ושיפור המראה הגופני. חלק מהתפקידים שהמדריך למחול אירובי ממלא כיום הם: מורה, מאמן,

מחלות, אנו חייבים להאמין ולהכיר בתפקידו של האינדיוידואל עצמו לשמור ולטפח את בריאותו וכושרו. יחד עם תזונה נאותה, המנועת מעישון, מנוחה מספיקה ושאר הרגלי חיים נכונים, הפעילות הגופנית האירובית תשפר את יכולתו הפיזית והמנטלית בצורה ניכרת.

מחן הסיבות להתלהבות והתעוררות זו? סיבה אחת ועיקרית היא ההוכחה החוזרת ונשנית שלפעילות האירובית יש השפעות חיוביות על בריאותם של רוב האנשים ועל הפחתת גורמי סיכון, פגיעות ומחלות, תוך כדי שיפור תפקודן של מערכות הגוף השונות. מילות המפתח הן "כיף וכושר". רוב בני האדם לא יתאמנו אם לא

הגופני. שטח זה הפך להיות נושא מרכזי במפגשי חברה, בעתונות, במערכת הבריאות ואפילו בצבא. מומחים וגם כאלה שאינם מומחים, מהללים ומשבחים את תוכניותיהם השונות לשיפור הכושר הגופני. אתה מבחין בהם ברחוב עושים ג'וגינג, במרכזי קהילה – שוחים ומשחקים טניס, במועדוני בריאות – בחדרי כושר ובסטודיו, ובכל מרכז המציע תכנית לבקרת משקל ושיפור איכות החיים. כולם מחפשים את הכושר הנכסף. אמנם יש כאלה הרואים בו "מעין צעירות" (FOUNTAIN OF YOUTH), אך הריאליסטים שבינו מכירים בקשר ההדוק שבין כושר גופני ושיפור איכות ואריכות החיים.

אע"פ שהיתה צמיחה הדרגתית בהתענינות הציבור בטיפוח הכושר הגופני, היה זה ד"ר קנט קופר (מדאלאס, טקסס), בשנות ה-60 המאוחרות, שהראה את הקשר הישיר והחיובי שבין פעילות גופנית ממותנת ומתמשכת (פעילות אירובית) לבין בריאות מערכת הלב וכלי הדם. מאז גברה והתעצמה התענינות הציבור בפעילות התענינות האירובית. במשך שנים היתה הפעילות הגופנית נושא התענינות של ספורטאים תחרותיים בלבד. כיום, בזכות התנועה שהתחילה בשנות ה-70 המאוחרות, הגיעה המודעות למליוני בני אדם ברחבי העולם שהפכו לספורטאים במובן שברצונם לשפר את יכולתם הפיזית בתחרות היומיומית של קיום, עמידה בלחצים ושיפור איכות ואריכות החיים. הם מתחרים "ש"ש" המשחק" שלהם הוא המשרד, המפעל, הכבישים או החברה שבתוכה הם פועלים.

ג'וגינג ושחיה הם רק חלק קטן מתנועה גדולה של חובבי הפעילות האירובית. אחרים רוכבים על אופנים, חותרים, מקפצים בחבל או משתתפים בשעורים קבוצתיים למחול אירובי.

בעבר הלא רחוק, המתאמנים היחידים לצלילי המוסיקה היו בלרניות, רקדני ג'אז וריקודי עמים. כיום פעילות אירובית לצלילי מוסיקה – מחול אירובי, הפך למשוג מקובל בלקסיקון היומיומי של האזרח.

אנשים פונים אלי ושואלים: האם המחול האירובי הוא אופנה חולפת? האם התענינות הציבור במחול האירובי תפחת ותדעך עם הזמן? תשובתי להם היא: כאשר אנשים יחליטו שכושר גופני ובריאות אינם חשובים יותר, ייעלם גם המחול האירובי מעל פני השטח אבל לא קודם לכן. אם אנו מאמינים שבריאות תקינה וטובה היא יותר מאשר העדר

קורס למדריכי מחול אירובי בהנחיית ד"ר דבורה (דב) חמי

רקדן-כוריאוגרף, מתן לבריאות, מבצע, איש עסקים וכמובן גם חבר. הצלחתו תלויה ביכולתו ליצור קשרים מועילים עם תלמידיו, ביכולת הדמיון והיצירתיות שבו שיעורו לו לבנות שיעור מענין מהנה ובעיקר יעיל ובטיחותי, וברמת הידע העדכני שהוא רוכש ומשלים. תלמידיו נתנו את גופם ובריאותם בידו והם מצפים שיטפל בהם ביעילות ובבטיחות כשהם מביטים עליו כמוודל לחיקוי וכמעודד להשגת מטרותם.

המחול האירובי הפך לתעשייה שלמה שמילאה פער בצורך הציבור לסגנון מרענן יותר של פעילות. אמנם כיום רוב הציבור הזה הן נשים אך אנו עדים להתעוררות בקרב המין הגברי

ייהנו מהפעילות. הסיבה שהמחול האירובי הצליח לחדור לליבותיהם ולהפעיל את שריריהם של מליונים ברחבי העולם היתה העובדה שהוא הופך את הפעילות לכיף מהנה. זה ספורט נעים וקל לביצוע (בתנאי שיבוצע כראוי) קיימים בספורט זה אלמנטים של מוסיקה, אנרגיה, גיוון, צבע, אנשים, אתגרים ובעיקר תוצאות. ההתמדה בקרב המשתתפים היא גבוהה מכיוון שהם רואים את השיפור בכושר הפיזי החל בגופם, ונהנים בו בזמן.

אע"פ שמספר המשתתפים במחול אירובי עולה מיום ליום, עברו וחלפו להם הימים בהם מספיק היה למדריך לתלות שלט על דלת הסטודיו, להדפיס 200 חזורים להפצה, ולפתוח